

PC
5546

ent - Iványi Miklós főszolgabíróár.

A TOLNA-BARANYA-SOMOGYI ÁG. HITV. EV. EGYHÁZMEGYE

1911. ÉVI JULIUS HÓ 11. ÉS 12-ÉN
SZEKSZÁRDON TARTOTT
RENDES ÉVI ÉS A SZEPTEMBER HÓ 26-ÁN
BONYHÁDON TARTOTT
RENDKIVÜLI KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

550
1937

PC
5546

A TOLNA-BARANYA-SOMOGYI ÁG. HITV. EV. EGYHÁZMEGYE

1911. ÉVI JULIUS HÓ 11. ÉS 12-ÉN
SZEKSZÁRDON TARTOTT
RENDES ÉVI ÉS A SZEPTEMBER HÓ 26-ÁN
BONYHÁDON TARTOTT
RENDKIVÜLI KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

550
1931

Csak helyben
használatra

187558

JEGYZŐKÖNYV

felvéve a tolna-baranya-somogyi ág. hitv. evang. egyházmegyének 1911. évi július hó 11. és 12-én Szekszárdon tartott

— RENDES ÉVI KÖZGYÜLÉSÉRŐL. —

Jelen voltak :

Horváth Sándor főesperes és Szeniczey Géza felügyelő, mint elnökség. Tomka Gusztáv alesperes.

A jegyzői karból: Eősze Zsigmond egyházi főjegyző, Schöll Lajos egyházi és Beke Andor világi aljegyzők.

Lelkészek : Németh Gyula szekszárdi, Szabó János izményi, Mühl Sándor gyönki, Dörmer Frigyes szárazdi, Szücs Imre majosi, ifj. Péter Sándor kismányoki, Péter Lajos mucsfai, ifj. Porkoláb Gyula pécsi, Péter Ádám kalaznói, Vértesi Zoltán magyarbólyi, Bohár László sárszentlőrinczi h., Bándy Miklós nagybábonyi, Gyarmathy Ferencz tabi, Fábián Imre kölesdi, Haniffel Sándor sárszentmiklósi, Zettl József csikóstóttósi h., Kring Miklós somogydöröcskei, Müller Róbert felsőnánaí, Hammel Alajos kétyi, Adorján Ferencz dunaföldvári, Czipott Áron kácsfalui, Wágner Ádám ráczkozári, Hanzmann Károly varsádi, Junkuncz Sándor nagyszokolyi, Reich Sándor tolnabikácsi és Klenner Adolf bátaapáti-i h. lelkész.

Világiak : Hazslinszky Géza, dr. Török Ottó, Wigand János, Kurz István, Mechwart Ernő, dr. Pesthy Pál, Sass László, Kurz Vilmos, Török Béla,

dr. Kobilicz Elek, Fördös Mihály, Ruppert Henrik, dr. Grosch József, Joób Imre, Kardos István, Hoff Henrik, Schwirian József, Strott József, Szűcs Mátyás, Meiszel Károly, Duska György, Koch Ádám, Stiener János, König Károly, Wenczel Henrik, Wenczel János, Hild János, Lentz János, Kröling Henrik, Arndt Henrik, Koch Henrik, Schneider József, Bognár Albert, Hessz Mihály, Szabó István, Pitz Imre, Marth Péter, Török János, Turban Jakab, Turban Henrik, Rohr Dániel, Müller Fülöp, Rauch Károly, Klenner Rezső, Weil Konrád, Wigand Henrik, Fritz Lipót, Bauer Miklós, Wickert Henrik, Bernhard János, Ehret János, Müller Henrik, Scherer György, Steiner Jakab, Pfeifer Menyhért, Hollendonner András, Blázer Ferencz, Wiesberger Lőrincz, Schmidt Pál, Wiesberger György, Allinger Jakab, Róth János, Friedrich János, Becht Henrik, Kreling János, Schäfer Mihály, Kovács József, Tutcsni Pál.

A bonyhádi főgimn. tanári karából: Gyalog István igazgató, Faik Henrik, Demiány Ervin.

A tanítói karból: Schád János, Nika György, Máti István, Kinkel György, Pfendesack Lajos, Haiszer Henrik, Knábel Vilmos, Mendöl Ede.

Közgyűlés előtt a református egyház templomában gyámintézeti istentisztelet volt; imádkozott Eősze Zsigmond, egyházi beszédet mondott ifj. Porkoláb Gyula; offertórium czimen 53 K 32 fillér jött be.

1. Szeniczey Géza felügyelő a városháza nagytermében szíves üdvözlő szavakkal köszönti az egyházmegye közel s távol vidékéről kiválóan nagy számban összejött egyháztagokat, hitrokoni szeretettel üdvözlí a helybeli egyházközséget s ennek elnökségét — a közgyűlést megnyitja.

2. A jegyzőkönyv hitelesítésével

a közgyűlés Tomka Gusztáv, Reich Sándor és Kurz István tagokat bizza meg.

3. Főesperes bemutatja az 1911. augusztus 9-én Szombathelyen tartandó egyházkerületi közgyűlésre szóló meghívót s felhívja a közgyűlést: válasszon az egyházi törvény 87. §-a q) pontja értelmében képviselőket.

A közgyűlés az egyházmegye képviselőiként kiküldi az egyházkerületi közgyűlésre :

a) megbízó levéllel: Eősze Zsigmond, Müller Róbert, Vértesi Zoltán és Wágner Ádám lelkészeket ; dr. Grosch József, dr. Kobilicz Elek, Hazslinszky Géza és Mechwart Ernő világiakat ;

b) jegyzőkönyvi kivonattal: Schöll Lajos és Szabó János lelkészeket ; dr. Török Ottó és Faik Henrik világiakat.

4. Schöll Lajos terjeszti elő indítványát a közgyűlés sorrendjének olyértelmű megváltoztatására, hogy a tanügy s az egyházközségek beterjesztett ügyei a közgyűlés első napján kerüljenek tárgyalás alá.

A közgyűlés napirendjét megváltoztatva kimondja, hogy a népiskolai és véleményező bizottság jelentése a gyűlés első napján kerül tárgyalásra.

5. Főesperes előterjeszti évi jelentését :

Mélyen tisztelt Közgyűlés!

Nagyon szeretnék egyházmegyénk vallás-erkölcsi élete és anyagi viszonyairól oly képet nyújtani, mely hiven tüntesse fel gyülekezeteink életének előnyös oldalait, melyeken a szemlélő lelke örömmel pihen meg, de viszont nem rejti el, nem szépíti, de nem is túlozza azon árnyoldaloikat, azon sötét részeket sem, melyek egyházmegyénk egynémely gyülekezeteinek életében előfordulnak. A fény mellett az árnyat, az összhang mellett viszás hangot is észre kell ven-

nünk. — Mert azt tagadnunk nem lehet, hogy nem tisztán az egyedül derült ragyogó kép az, melyet tekintélyes egyházmegyénk élete feltüntet, hanem mutatkoznak itt-ott oly jelenségek is, melyek a komoly megfigyelő lelkében az aggodalomérzetet keltik fel. S talán nem ámitom magamat, ha azt hiszem, hogy egyházmegyénk beléletének rajzolása ez alkalommal sikeresebb lesz mint egyébkor, mint az előző években, a mennyiben részint egyházlátogatás, részint templomszentelés, lelkészek hivatalba iktatása alkalmával a személyes érintkezés közvetlenségével volt módomban megfigyelni, s megismerni az egyházközségek életét, viszonyait, s az itt-ott mutatkozó bajokat. S ha az egyházmegye 36 anyja s csaknem ugyanannyi leány- és fiók-gyülekezeteiben a vallás-erkölcsi élet, a hitbuzgóság, áldozatkészség, a gyülekezetek és vezetőik közti viszony, nem mindenütt egyforma s nem mindenütt idealis, ha nincs mindenütt olyan meleg érdeklődés közügyeink, olyan áldozatkészség egyházi és jótékony intézményeink iránt s olyan szives készséges részvétel az egyháznak haladását, a hitélet megszilárdítását czélzó szent munkában s ha nincs is meg mindenütt a hivekben az a szent vágyódás, mely az egy szükséges dolgot, a lélek üdvét, nyugalmaát keresi, munkálja — azért a gyülekezetek vallás-erkölcsi élete még sem olyan, hogy egyházunk jövője miatt kétségbe kellene esni. Hibának tartom, ha valaki az emberek vagy dolgok megítélésénél csak a sötét képet keresi és látja, s méltánylás nélkül mellőzi a derültebb, a megnyugvást keltő részeket s vonásokat.

S nem szabad még egy körülményt szem elől tévesztenünk. Az erkölcsi testületeknek, a gyülekezeteknek éppen úgy meg van egyéni jellegük, mint az egyes embereknek, kik már születésükkor ma-

gukkal hoznak nemcsak bizonyos tehetségeket, hanem többé-kevésbé erős hajlamokat is bizonyos irányban — a jó vagy rosszra. Innét van, hogy míg az egyik embert nagyon könnyen ugyszólván fáradtság nélkül lehet megnyerni a jónak s benne lelkesedést ébreszteni, addig a másiknál ez vagy éppen nem, vagy csak nagy fárasztó munkával sikerül.

A gyülekezetek is olyan egyedek, a melyek közül az egyik sokkal több hajlam és fogékonysággal bír a valláserkölcsei élet iránt, mint a másik, ahol a vezetők, az irányítók munkája kevesebb fáradtság mellett is több eredményt képes felmutatni, mint egyebütt. S ha mindenütt nem egyformán élünk, nem a kellő szabályossággal lüktet a vallásos élet, a miatt igazságtalanság volna csak az eszmét, a tényezőt, talán csak a vezetőt felelőssé tenni. Jó talajban sokkal könnyebb valami jó eredményt felmutatni, mint a silány vagy kevésbé jóban. Ebből következik, hogy óvakodnunk kell az egyoldalú, szigorú ítéllettől s hogy sem annak, a ki a gondozására bízott gyülekezetben több eredményt képes felmutatni, a maga elbirálása, — sem annak, a ki kevesebb eredményt ért el, — szégyenkezve — elcsüggedésre oka nincs. Ha mi vezetők szigorú önbírálat után nyugodt lélekkel elmondhatjuk, hogy életidőnket és tehetségeinket azon állás becsületes, lelkiismeretes betöltésére felhasználtuk, ahova bennünket az isteni Gondviselés helyezett, — kötelesség mulasztás bennünket sem magunk, sem a világ higgadt részéről nem érhet, nyugodtak lehetünk; mert a sáfárokban egy kivántatik meg, hogy mindenben hiveknek találtassanak. Isten nem az eredmény, — hanem a munkában — az eredmény elérésében kifejtett hűség szerint osztja a jutalmat. Legyünk mindnyájan hű, igaz munkások, teljesítsük

örömmel, lelkesedéssel, odaadással a reánk bízott munkát s az áldást, de a jutalmat is várjuk az Istentől s meg lehetünk afelől győződve, hogy a becsületes, igaz munka sikere el nem marad.

Ezeknek előre bocsátása után részletes jelentésből csak azon fontosabb eseményeket és adatokat említem fel, melyek vagy egyházmegyei közgyűlési határozatot igényelnek, vagy a véleményező bizottság jkvében elő nem fordulnak.

Egyházmegyénket elnöktársammal, e.-megyénk több képviselőivel a kerületi közgyűlésen képviseltem; részt vettem az egyetemes közgyűlésen, továbbá a zsolnai zsinat 300 évfordulója alkalmával a bányai egyh.-kerület által rendezett ünnepélyen Zsolnán; továbbá a tiszai kerület püspökének főt. és mélt. Geduly Henrik püspök urnak beiktatási ünnepélyén Nyiregyházán.

Több ízben meglátogattam bonyhádi főgimnáziumunkat s ez évben ft. és mélt. püspök urunk megbízásából az érettségi vizsgálatokon elnököltem. S főtanodánkra vonatkozólag örömmel jelenthetem, hogy intézetünk a tanári kar lelkiismeretes és odaadó munkássága folytán — úgy a fenntartóság, mint a közönség által hozzáfűzött reményeknek teljesen megfelel.

Bonyhádi főtanodánk ez év folyamán azon megtiszteltetésben részesült, hogy az egyh. ker. elnökség meglátogatta, az előadásokat meghallgatta, intézetünk berendezését, felszerelését, az internátust és tápintézetet megtekintette s a látottak felett megelégedését fejezte ki.

Ft. és mélt. püspök ur megbízásából felavattam a gerényesi filia új templomát, melyel a kisded gyülekezet hitbuzgóságának és egyházához való ragaszkodásának valóban nagyon szép bizonyosságát adta.

A múlt év folyamán 11 gyülekezetben egyh. látogatást végeztem; részben olyanokban, a hol valamely különösebb elintézni való volt s örömmel mondhatom, hogy a gyülekezetek is nagy szívesen fogadták ezen egyh. hatósági figyelmet, sőt több helyen sikerült személyes megjelenésem által kényesebb természetű ügyeket kiegyenlíteni. A hol ez nem sikerült, ott már, ha szabad egy orvosi terminus technicust használnom — complicatio fordult elő.

Változások a lelkészi és felügyelői karban.

Ez év tavaszán az isteni Gondviselés elhívta a munkatérrel a lelkészi kar egyik tevékeny és közbecsülésben részesült tagját, Kracher György bátaapáti lelkészt, a kinek elhunytát nemcsak szeretett családjá és gyülekezete gyászolja, hanem méltán egész egyházmegyénk is, mert ő egyházmegyéje hívására készséggel állott munkába s eredményes munkát végzett mint a p. ü. bizottság elnöke. — Legyen áldott emlékezete s indítványozom, hogy érdemeit jkvünkben örökössé tegyék meg.

Az egyetemes nyugdíjintézet által nyújtott kedvezményt felhasználva, több fáradt munkás engedte át a munkatérrel fiatal erőknél. Nyugalomba vonultak: Wallandt Károly csikóstóttósi, Szenteh Gábor nagybábonyi, Sztanó Sándor tabi, Lágler Sándor kölesdi, Sántha Károly sárszentlőrinci lelkészek. Közülök az első inkább betegsége s munkaképtelensége, az utóbbiakat előhaladt koruk s a korral járó fogyatkozások kényszerítették a nyugalomba vonulásra; a munkatérrel visszavonulásra. Mindannyian derék munkát végeztek, hiven munkálkodtak, míg életük ereje engedte, megizzadták az élet vaspályáját s a gondozásukra bízott gyülekezetek körébe áldásos nyomokat hagytak. Nevüket a tisztelet, hála és ke-

gyelet teszi maradandóvá azok lelkében, akiknek érdekében fáradoztak. Élvezzék még sokáig testi-lelki épségben, megelégedéssel a jól kiérdemelt nyugalmat s életük alkonyát édesitse meg a hiven teljesített kötelesség boldogító érzése.

Megválasztattak s általam hivatalukba be is iktattattak: Németh Gyula szekszárdi, Bándy Miklós nagybányai, Fábián Imre kölesdi, Gyarmathy Ferencz tabi lelkészek, a kiket ezennel az egyh.-megyei közgyűlésnek bemutatok s akiknek szivemből kívánom, bizonyára kívánjuk mindnyájan, hogy azt a fiatal erőt és lelkesedést, mellyel magasztos hivatásukat megkezdték a gondjaikra bizott egyházközségek lelki javára s a hitélet erősítésére, a lelki világosság s a lelkiismereti szabadság terjesztésére, minél több eredménnyel értékesíthessék, s legyen velük s munkájukon mindenkor a jó Isten áldása.

Czipott Áron mucsfai lelkész Kácsfaluba választott meg.

Helyettes-lelkészi minőségben működnek: Péter Lajos Mucsfán, Zettl József Csikóstóttősen, Klenner Adolf Bátaapátiban. Közülök Péter Lajos már meg is választott; de megválasztása még nem vált jogérvényessé.

Felügyelővé megválasztott Tabra Szenteh István; Nagybányba dr. Vajda Elemér.

Csak a legnagyobb sajnálattal vagyok kénytelen jelenteni, hogy 3 tekintélyes filiának u. m. Udvari, Kaposszekcső és Alsónánának anyásítása a legjobb akarat és fáradozás daczára sem sikerült. Még pedig nem sikerült az illető egyházközségek szűkkeblűsége következtében, mely nem akar számolni a nagyon is megváltozott viszonyokkal, nem hajlandó lelki vezetőjének a legszerényebb igények kielégítéséhez a feltételeket megadni. Ezeken kívül van

még két olyan komoly, figyelmetérdemlő kérdés, melyre nézve azonban majd a véleményező bizottság jegyzőkönyvének tárgyalásakor teszem meg előterjesztésemet s adom elő igénytelen véleményemet. Új német énekeskönyv és a híványok kérdése. Ezeket most mellőzve még csak a népesedési adatokat sorolom fel.

Egyházmegyénk lélekszáma 56203. (A mult évihez viszonyítva + 1017.)

Született 725 fi, 673 nő, összesen: 1398. (A mult évihez viszonyítva — 131.)

Ezek közül törvénytelen 18 fi, 16 nő, összesen: 34. (A mult évihez viszonyítva — 5.)

Konfirmáltatott 524 fi, 571 nő, összesen: 1095. (+ 24.)

Egybekelt 351 tiszta, 84 vegyes, összesen: 435. (— 78.)

Vadházasságban él 66 (+ 5.)

Viszálykodó házaspár 53. (— 2.)

Meghalt 558 fi, 471 nő, összesen: 1029. (— 29.)

Egyházunkba áttért 7 fi, 13 nő, összesen: 20. (+ 3.)

Egyházunkból kitért 22 fi, 23 nő, összesen: 45. (+ 5.)

Vegyes házasságoknál egyházunk kárára adott reverzálisok száma 4. (— 3.)

Vegyes házasságoknál egyházunk javára adott reverzális 26 esetben (+ 8.)

Urvacsorával élt 11716 fi, 14152 nő, összesen: 25868. (— 805.)

Iskolai könyvtár csak 24 van.

Tekintve azon körülményt, hogy a 36 anyagyülekezet közül csak 3 helyről érkezett kedvezőtlen jelentés, a hivek buzgósága a templomlátogatásra vonatkozólag — s hogy az egyházi szertartásokat csaknem kivétel nélkül igénybe veszik a hivek — a hitbuzgóság általában kedvezőnek mondható.

A gyülekezetek összes bevétele : 448409·33 kor.
(+ 23461·51 kor.)

A gyülekezetek összes kiadása : 406262·99 kor.
(+ 20784·43 kor.)

Pénztári maradvány : 42146·34 kor. (+2677·08 K.)

Az egyházmegyebeli gyülekezetek összes adósága : 201801·88 kor.

Az alaptőkék összege : 55743·43 kor.

Az alapítványok összege : 214355·46 kor.

Egyházhatósági jóváhagyást igénylő ügyek.

A *miszlai* leányegyházközségnek imaház, iskola és tanítólak építési tervét és költségvetését szakértővel történt felülvizsgálás után —,

A *mucsfai* egyházközségnek templomtető szerkezet-tervrajzát és költségvetését —,

A *kölesdi* lelkészlak tervrajzát és költségvetését—,

A *torvaji* leányegyházközségnek templomtetőzet kijavitása és a torony újra építése tárgyában benyújtott tervrajzot és költségvetését —,

A *tabi* egyházközség új paplak, iskola és melléképületeinek tervrajzát és költségvetését — jóváhagytam.

A *varsádi* egyházközségnek 2500 kor. kölcsön felvétele tárgyában —,

A *kácsfalú*i egyházközségnek a szükséges fa-mennyiség beszerzése, Bolmányinak a templomalap növelését célzó —,

A *keszöhidegkúti* egyházközségnek kölcsön felvétel tárgyában —,

A *tolnanémedi*-i egyházközségnek az egyházi és iskolai adókulcs, továbbá a lelkész és tanító készpénzfizetése, valamint a 1911. évi költségvetése —,

A *bonnya* leányegyházközségnek iskola-építés céljából kölcsön felvétel —,

A *gerényesi* leányegyházközségnek templom-építési költség mikénti befizetése —,

A *kölesdi* egyházközségnek paplak átalakítási célra 9000 kor. kölcsön tárgyában —,

A *mucsfai* egyházközségnek új toronyóra beszerzése és építési alap létesítése és 1913-ban új lelkészlak építése tárgyában hozott közgyűlési határozatát jóváhagytam.

Továbbá Ecsénynek, Marázának, Csikóstóttősnak új temetőföld vétele tárgyában kötött adásvételi szerződését,

továbbá a jánosmajori fiókgyülekezetnek az istentisztelet tartása és hitoktatás tárgyában a községi tanítóval kötött szerződését — megerősítettem.

A tabi egyházközség 15000 kor. kölcsönnek az egyházi épületek betáblázásával felvétele.

Az nagybábonyi egyházközségnek 1400 korona felvételét — megengedtem.

Ezzel jelentésemet bezárom, kérve a m. tisztelt közgyűlést, hogy azt tudomásul venni és intézkedésemet jóváhagyni kegyeskedjék.

Az egyházközségekben előfordult építkezések, javítások, vagyonszerzés, adósságtörlesztések, jótékonycélú adományok stb.

1. **Bátaapáti.** Javitotta a tanító lakását 80 kor. költséggel, szerzett tanszereket 60 kor. értékben; kölcsön vett 474 kor.-t, segélyt kapott az államtól 1495 kor. 79 fill.-t. Adakozott a gyámintézetre 13.79, a soproni tápintézetre 3.12 kor.-t, az egyház saját céljaira adakoztak egyesek 48 kor.-t és perselypénz czimén 197.55 kor.-t.

Alsónána. Egyházi épületeit tatarozta 476.65 kor. értékben. Törlesztett 639 kor. adósságot. Segélyt kapott az egyház az adóalaphból: 54 kor.-t, a tanító

az államtól 752 kor.-t, adakozott az alsólendvai templom javára 2 kor.-t. Az egyház céljaira adakozott: Stifter Jánosné 10 kor.-t.

Zsibrik. Szerzett két harangot, oltár-képet, 6 iskolai padot, tanszereket 1826.05 kor. értékben. Eladott régi harangokat 264 kor. árban. Segélyt kapott az egyház az e. kerülettől 476 kor.-t, a tanító az államtól kapott 534 kor.-t. Adakozott a gyámintézetre 2 kor.-t. Az egyház saját céljaira adakoztak: Czank A. oltárkerítést készíttetett 100 kor. értékben. Léhn I. 10 kor., Ritzel P. 10 kor., Ritzel K. 1.30 kor., Munczinger I. 1 kor., Weller I. 1 kor., Malz I. 2 kor., Rill H. 2 kor., Laubhan H. 1 kor., Flor I. 2 kor., Rill H. 0.20 kor., Kraft H. 2 kor., Kraft A. 0.26 kor. Laubhan I. 2 kor., Hesz D. 1 kor., Ritzel K. 1 kor., Nizle H. 1 kor., Schultheisz H. 1 kor., Vepperd I. 1 kor., Rill P. 1 kor., Heberling I. 1 kor., Stepanek E. 0.40 kor., Hoffmann F. 1 kor., Paul D. 1 kor., Wagner D. 0.40 kor., Schneider I. 1 kor., Hoffmann H. 1 kor., Péter I. 1 kor., Albrecht I. 1 kor., Erb M. 4 kor., Schultheisz I. 1 kor., Müll I. 2 kor., Laubhán K. 0.60 kor., Zank H. 1 kor., Léhn H. 1 kor., özv. Pott D.-né 1 kor., Krähmer B.-né 10 kor., özv. Becht I.-né 1 kor., Müller János 1 kor., Wending I. 0.80 kor., Lovescher Gy. 0.60 kor., Rill I. 1 kor., Weppert H. 1 kor., Fülöp F. 12 kor., Paul D. 10 kor., Krämer K. 0.40 kor., Mühl I. 6 kor., Krämer K. 5 kor.-t. Egyesek 45 drb. csillár- és 24 drb. oltár-gyertyát. Weber I. oltárterítőt 10 kor. értékben. Forster P. az oltárkép keretét aranyoztatta 10 kor. értékben.

2. **Bonyhád.** Iskolai mellékhelységeket építtetett 500 kor. költséggel. A tornyot s részben a templomot javíttatta 2461'88 kor. értékben. Törlesztett 1200 kor. adósságot. Segélyt kapott az egyház

az államtól 1028, a politikai községtől 240, a tanítók az államtól korpótlék czimén 1100 kor.-t. Adakozott a gyámintézetre: 83·40 kor.-t, a soproni táp- és a kőszegi leánynevelő-intézetre 24 kor.-t. Külmisszióra 38·30 kor. Az egyház saját céljaira adakoztak egyesek: 299·44 kor.-t.

3. Csikóstóttós. Az iskola épületen csekély javítást eszközölt 4·80 kor. költséggel. Szerzett 2 harangkötelet és a csillárba gyertyát 34·32 kor. értékben. Kölcsön vett 3000 kor.-t. Segélyt kapott az egyház az adócsökkentési alapból 1072 kor.-t, a tanító az államtól 425 kor.-t. Gyűjtött a gyámintézetre: 12 kor.-t, a soproni táp- és a kőszegi leánynevelő-intézetre 4 kor.-t. Az egyház céljaira (csillár-ra) adakoztak: König D. 5 kor., Reith H. és neje 4 kor.-t, az egyház egyéb céljaira Sack Jánosné 10 kor., Ádám J. 5 kor., Becht Katalin 2 kor.-t, Héhn J. és neje 2 kor.-t, Braun János 2 kor., Müller J. 5 kor.-t, Müller Erzsébet 5 kor.-t, Jorch Miklós 5 kor.-t, Reidinger János Amerikából 4 kor.-t, Wascher Katalin 4 kor.-t, Tiszberger J. és neje 5 kor.-t, Muth István 2 kor., Tencz Miklós 3 kor.-t, Bauer István 5 kor.-t, Allrutz Mihály 2 kor.-t, Reidl Gy. Amerikából 4 kor.-t.

Ág. Segélyt kapott a tanító az államtól korpótlék és személyi pótlék czimén 600 kor.-t. Az egyház saját céljaira adakoztak: König Dániel 5 kor., Petz Henrik 4 kor.-t, Müller Fülöpné, Riesz Éva 2 kor.-t.

Gerényes. Bevégezte új temploma építését 36000 kor. költséggel. Szerzett templomi csillárt, orgonát, oltárképet: 4866 kor. költséggel. Törlesztett 4217 kor. adósságot. Kölcsön vett 16000 kor.-t. Segélyt kapott az államtól a tanító 500 kor.-t, az egyház saját céljaira adakoztak: Herczeg Eszterházy Pál 100 kor.-t,

Mándy Samú országgy. képviselő 200 kor.-t, Magda Elek körjegyző 50 kor.-t, Schréter Károly egyházközségi felügyelő 30 kor.-t. Egyesek összesen: 230 kor.-t.

Kaposszekcső. Tatarozta a tanítói lakást és iskolát 235·23 kor. költséggel. Szerzett tanszereket, iskolai padokat 745·25 kor. értékben, Eladott régi harangköteleket és gyertyadarabokat 5·40 kor. árban. Segélyt kaptak a tanítók az államtól: 1000 kor.-t. Gyűjtött a gyámintézetre 14·73 kor.-t. Adakozott templom építésre 4 egyháznak: 10 kor.-t. Az egyház saját céljaira adakoztak egyesek: Weizel Mihály 5 kor., Bauer Henrik 4 kor.-t, Weizel Miklós 10 kor.-t, N. N. 1 kor.-t, N. N. 1 kor.-t, N. N. 2 kor.-t, N. N. 2 kor.-t, N. N. 1 kor.-t, 10-en 1—1 kor.-t.

Szabadi. Építettett egy méhest 184·28 kor. értékben. Segélyt kapott az egyház a gyámintézettől 49 kor.-t, a tanító az államtól 400 kor.-t. Gyűjtött a gyámintézetre 4·90 kor.-t, az egyház saját céljaira adakoztak egyesek: Lutz V.-né 1 kor.-t, ifj. Hochradl János 8 kor.-t, Fuchs J. 10 kor.-t, Gehring J. 4 kor.-t, Birkenstock J. 3 kor.-t, N. N. 1 kor.-t, N. N. 2 kor.-t, Heppenheimer Ádám 5 kor.-t, Özv. Litz Gáspárné 10 kor.-t, Gehring D. 10 kor.-t, Klein Á.-né 2 kor.-t, Géhring J. 1, Géhring D. 1, Hochradl Mihály 1, Birkenstock J. 2, Birkenstock J. 10 kor.-t.

Tarrós. Javitotta a tanítólak tetejét 84·84 kor. költséggel. Szerzett 1 pénztári ládát. Segélyt kapott az egyház az adóalapból 270 kor.-t, a politikai községtől 92 kor.-t, a tanító az államtól 270 kor.-t. Gyámintézeti célokra gyűjtött 2·60 kor.-t.

Tékes. Épített ólakat 100 kor. költséggel. Törlesztett 1250 kor. adósságot. Kölcsön vett 400 kor.-t. Segélyt kapott az egyház a gyámintézettől: 49 kor.-t, a tanító az államtól 500 kor.-t. Gyűjtött a gyám-

intézetre 13·44 kor.-t. Az egyház saját céljaira adakoztak egyesek 112 drb. csillárgyertyát, egy oltárkoszorút, új oltárra egyesek 67 kor.-t, a templomra egyesek 21 kor.-t.

4. **Dunaföldvár.** A templom tetejét újra bádogoztatta 546·14 kor. értékben. Egyházi épületeit javította 797·18 kor. költséggel. Törlesztett 825 koronát. Kölcsön vett 120 kor.-t. Eladott egy kis darab földet 200 kor. árban. Segélyt kapott az egyház a Gusztáv-Adolf egylettől 181·36 kor.-t, a br. Baldácsy alaphól 300 kor.-t, az adócsökkentési alaphól 970 kor.-t. A lelkész kongrua és hitoktatási díj czimén 1450·63 kor.-t. A tanító az államtól 1450 kor.-t. Adakozott a gyámintézetre: 10·44 kor.-t, egyetemes nyugdíjintézetre 2 kor.-t, soproni táp- és kőszegi leánynevelőintézetre 2 kor.-t, egyes gyűjtőknek 8·50 kor.-t, a nőegylet karácsonyfájára: 51·78 kor. Az egyház saját céljaira adakoztak egyesek, még pedig mind hárman róm. kath.-ok. Záray József 40 kor.-t, Keller Vilmos 10 kor.-t, Niffer Pál 7·40 kor.-t.

Ráczalmás. Imaháza kerítését javította 55·56 kor. költséggel. Segélyt kapott az egyetemes gyámintézet-től 100 kor.-t. Gyűjtött a gyámintézetre 5·20 kor.-t.

5. **Ecsény.** Egyházi épületeit javította 2664·70 kor. költséggel. Szerzett 1000 □-öl földet temetőnek 500 kor. értékben. Segélyt kapott az egyház, a kerülettől 1751 kor.-t, a lelkész az államtól a rabok gondozásáért 313 kor. 92 fill.-t, a tanító az államtól 1288 kor.-t. Gyűjtött a gyámintézetre 3·94 kor.-t, a gyimoti gyülekezetnek 2 kor.-t, Bethlen Gábor alapra 1·88 kor. Az egyház saját céljaira adakoztak egyesek 156·60 kor.-t és 4 drb. oltárgyertyát.

Hácspettend. Kutat és kerítést csináltatott az új iskolaházhoz 305·48 kor. összeg erejéig. Templomot tataroztatta: 59 kor. költséggel. Törlesztett 350·10 kor.

adósságot. Gyűjtött a gyámintézetre : 4·12 kor.-t. Az egyház saját céljaira adakoztak ifj. Ritzeld Gy. 3 kor.-t, Kubik János 2 kor., ifj. Reichert J.-né 4 kor.-t, Schneicker K. 1 kor.-t, Gärtner Antal 1 kor.-t, id. Reichert J. 4 kor.-t, Pechl Teréz 1 kor.-t, Bierbauer J.-né 1 kor.-t, Kiszter Ádám 2 kor.-t, Buchenau N. 0·80 kor., Kreb J.-né 1·20 kor., Reichert T. 2 kor., Klotz Gy. 2 kor., Vogel János 1 kor., Scheib P. 1 kor., ifj. Scheffer K. 2 kor., Stiener H. 10 kor., Kürmer J.-né 1 kor. Többen : 22·40 kor. „Somogyvári kötélverő” 2 kor.

Polány. Épített új istálót 800 kor. költséggel. Vásárolt 30200 falitéglát 6400 kor. értékben. Törlesztett 158 kor. adósságot. Kölcsön vett 600 kor.-t. Eladott egy kútkoszorút és némi gabonát 12·14 kor. árban. Segélyt kapott az egyház az államtól 805 kor.-t. A tanító 936 kor.-t. Gyűjtött a gyámintézetre 5·86 kor.-t; a községi leánynevelő-intézetre 2 kor.-t. Az egyház saját céljaira adakoztak egyesek 66 kor.-t és oltári gyertyákat.

Somogyvamos. Javitotta az iskola-épület tetőzetét 75 kor. költséggel. Segélyt kapott az egyház, a kerülettől 535, a politikai községtől 150 koronát; gyűjtött a gyámintézetre 4·30 kor.-t. Az egyház saját céljaira adakoztak egyesek : 37 kor.-t.

6. Felsőnána. A lelkész és tanító lak tetőzetét javíttatta 571·57 kor. költséggel. Szerzett fali olvasó táblákat és harangköteleket 21·25 kor. értékben. Eladott régi léczeket és deszkákat 44 kor. árban. Segélyt kapott az egyház az adócsökkentési alaphól 733 kor.-t. A tanító az államtól korpótlék czimén 400 kor.-t. Gyűjtött a gyámintézetre 26·49 kor.-t, építkező egyházaknak és iskoláknak 25·83 kor.-t. Az egyház saját céljaira adakoztak, még pedig toronyórára: Hackmayer Jakab 10 kor.-t, Beck Henrik

10 kor.-t, Schmidt H. 10 kor.-t, Schneider János 10 kor.-t, Walter Jakab 10 kor.-t, Fein János 20 kor.-t, Braun János 20 kor.-t, Weisz Tóbiás 10 kor.-t, Theisz H. 2 kor.-t, többen oltári gyertyákat.

7. **Gyönk.** Törlesztett 200 kor.-t, kölcsön vett 600 kor.-t. Eladott egy drb. beltelket 950 kor. árban. Segélyt kapott az egyház az adócsökkentési alaphól 501 kor.-t, a tanító az államtól 1400 kor.-t, gyűjtött a gyámintézetre 1250 kor.-t. Az egyház saját céljaira adakoztak egyesek 48 kor.-t.

Misza. Egyházi épületeit tataroztatta 1620 kor. összeggel. Szerzett homiletikai folyóiratot 1848 kor. Segélyt kapott az egyház a kerülettől 31880 kor.-t. Gyűjtött a gyámintézettől 96 fillért. Az egyház saját céljaira adakoztak: Ruppert Henrik imaházra és iskola építésre 100 kor.-t, N. N. Gyönről ugyan e célra 50 kor.-t, Özv. br. Inkey Nándorné 2 méter fát az iskolafűtésre.

8. **Györköny.** Segélyt kaptak az államtól a tanítók 2155 kor.-t. Gyűjtött a gyámintézetre 8494 kor.-t. Az egyház saját céljaira adakoztak: Plener Fülöp 100 kor.-t, Prack Pál Amerikából 404 kor.-t, Koch testvérek 40 kor.-t; Pámer Lőrincz fiai 20 kor.-t. Rohn Borbála leányai, édesanyjuk emlékére 50 kor.-t, Özv. Hahn Péterné 10 kor.-t, Özv. Pámer Gottliebne 5 kor.-t, Herzog Lőrinczné Amerikából 5 kor.-t. Többen névtelenül 9502 kor.-t.

9. **Hidas.** Egyházi épületeit tataroztatta 45676 kor. költséggel. Segélyt kapott az egyház az adóalaphól 406 kor.-t. A tanítók az államtól 1088 kor.-t. Gyűjtött a gyámintézetre 1530 kor.-t; a külmisszióra 232 kor.-t. Az egyház saját céljaira adakoztak: Deckmann Lajos és neje 10 kor. Özv. Neun-né 5 kor., Hufnagel János és neje 5 kor., Klausz János és neje 5 kor., Kress Henrik és neje 2 kor. N. N.

2 kor., Schäfer Katalin és Magdolna 5 kor., Schwab H. és neje 10 kor., Hufnagel Henrik és neje egy aranykönyvet 5 kor. értékben; Hess J. és neje Reiber Katalin a némethidasi oltárt vasráccsal vetette körül és oltár- és szoszék terítőt ajándékoztak 180 kor. értékben. Többen oltárgyertyákat ajándékoztak.

Maráza. A tanító lakot és imaházat tataroztatta 9·20 kor. költséggel. Törlesztett 180 kor. adósságot. Segélyt kapott az egyház az adóalapból 274 kor.-t. A tanító az államtól 1100 kor.-t. Gyűjtött a gyámintézetre 7 kor.-t.

10. **Izmény.** Egyházi épületeit tataroztatta és a templomhoz járdát készíttetett 152 kor. költséggel. Segélyt kaptak a tanítók az államtól 945 kor.-t. Gyűjtött a gyámintézetre 17 kor. Adakozott egyes szegény egyházaknak 11 kor.-t. Az egyház saját céljaira adakoztak egyesek, még pedig a „Luther-alapra“ 91 koronát. Egyesek oltári és csillárgyertyákat.

Györe. Törlesztett 2400 kor. adósságot. Segélyt kapott az egyház a kerülettől 600 kor.-t. A tanító az államtól 200 kor.-t. Gyűjtött a gyámintézetre 8·40 kor.-t. Az egyház céljaira adakoztak: Häcker Henrik kaposszekcsői lakós 20 kor.-t, Hesz János 20 kor.-t, Léhmann Frigyes mázai lakós 10 kor.-t, Rasch K. és neje 10 kor.-t, Dächert János 10 kor.-t, Müller Lőrincz 10 kor.-t, ifj. Dächert János 5 kor.-t, Lindl Fülöp 5 kor.-t, Gosz Gáspár 5 kor.-t, Löbl Ádám 4 kor.-t, Schneider Magdolna 4 kor.-t, Taupert Gy. 4 kor.-t, Kraft Magdolna 2 kor.-t, Müller Anna Mária 2 drb. műpálmát 24 kor. értékben. Georg Erzsébet egy keresztelő követ 80 kor. értékben.

11. **Kalaznó.** Tatarozta a lelkész és tanító lakot s a folyosót és konyhákat kiköveztette 539·15 kor.-val, törlesztett 400 kor. adósságot; gyűjtött a gyám-

intézetre 17·13 kor.-t. Az egyház saját céljaira adakoztak: Dächert K. 20 kor.-t, Péter Ida 10 kor.-t, Lindheimer J. 10 kor.-t, id. Lindheimer J. 50 kor.-t, Keicher György 10 kor., Höning K. 50 kor.-t, N. N. 10 koronát.

12. Kácsfalú. A templom fedelét befestette, a paplakot renováltatta, az összes szobákat úgy a paplakban, mint a tanítólakban befestette 1300 kor. költséggel. Segélyt kapott az egyház az adócsökkentési alaphól 694 kor., Schaumburg Lippe hercegtől 400 kor.-t a lelkész, 90 kor.-t a tanító. Az államtól korpótlék czimén 500 kor.-t a tanító. Gyűjtött a gyámintézetre 26·36 kor.-t, a külmisszióra 1 kor.-t. Az egyház saját céljaira adakoztak, még pedig a reformáció jubileumi alapjára: Czipott Áron és neje Korossy Flóra 20 kor.-t, ugyanők aranykönyvet vettek 16 kor. értékben. Elvers Rudolf felügyelő egy rácskaput ajándékozott a templom térre 60 kor. értékben. Hesz Mihály egy rácskaput a templom bejáratához 100 kor. értékben. Dessaulles Henrik tanító egy művészileg kifaragott feszületet 30 kor. értékben. Ezenkívül adakoztak a reformációi alapra Waigner Gy. 2 kor., Goldschmidt Á. és Ritzl Erzsébet 2 kor.-t, Brandl H. és Oppermann K. 2 kor.-t, Muck M. és Waigner B. 3 kor.-t, Spielmann Pál és Nusz Korn K. 4 kor.-t, Rietzel J. és Schmidt J. 2 kor.-t, Bandl B., Laub J., Waigner Zs., Goldschmidt Á., Rietzel E., Dürer Gy. és neje oltár és csillár gyertyákat.

Bolmány. Javíttatta a haranglábot és az iskola előcsarnokát téglával kirakatta 400 kor. költséggel. Segélyt kapott az egyház az adócsökkentési alaphól 230 kor.-t. Gyűjtött a gyámintézetre 11·88 kor.-t. Az egyház saját céljaira adakoztak: Jeny János 0·40 kor.-t, Foitek F.-né 2 kor.-t, Özv. Krist F.-né 3 kor.-t, Schüszler J.-né, Lamber Éva 3 kor.-t.

13. **Keszőhidegkút.** Épített kőolakat 895 kor. költséggel. Javította a tanító lakot 760 kor. költséggel. Vásárolt egy takaréktűzhelyt a tanító-lakba 66 kor. értékben. Törlesztett 200 kor. adósságot. Kölcsön vett 500 kor.-t. Eladott régi faólakat 64 kor. árban. Segélyt kapott az egyház az adóalapból 1555 kor.-t, a tanító az államtól 1100 kor.-t. Gyűjtött a gyámintézetre 25·20 kor.-t, Hánta és Pusztamiskének 4 kor.-t, Szekszárdnak 5 kor.-t. Az egyház saját céljaira adakoztak: Ruppert Gy. és neje Rauch Br. egy csillárt 200 kor. értékben. Mengesz János és neje Paul E. oltárterítőt 50 kor. értékben, Ritter, Fittler család toronyóra-alapra 40 kor.-t, Kratschmann A. 10 kor.-t, Riegelmann J. 10 kor.-t, Horváth Erzsébet 10 kor.-t, Dächert Henrik és neje Riegelmann Erzsébet 10 kor.-t, Frank H. 5 kor.-t. Többen 73 kor.-t.

Belecska. Szerzett tanszereket 90 kor. értékben. Segélyt kapott a Gusztáv Adolf egylettől 444·55 kor.-t. Az egyház saját céljaira adakoztak: Walter D. 10 kor.-t, Schmidt H. 10 kor.-t, Goldmann H. 4 kor.-t, N. N. 10 kor.-t, Schmidt Józsefné 20 kor.-t, Mechwart Ernőné 50 kor.-t a toronyóra alapra. Többen névtelenül 76 kor.-t.

14. **Kéty.** Tatarozta a lelkész és tanító-lakot 268·73 kor. költséggel. Törlesztett 1654 kor. adósságot. Eladott fát és fűvet 150·40 kor. árban. Segélyt kapott az adóalapból 2308 kor.-t, a tanító az államtól 964 kor.-t. Gyűjtött a gyámintézetre 17·03 kor.-t, szegény egyházaknak 28 kor.-t. Az egyház saját céljaira adakoztak: Brucker J. 2 kor.-t, Kőhler A. E. 3 kor.-t, Rüll Á. 10 kor.-t, Weiszling Erzse 1 kor.-t, Stein H. és neje egy csillárt 120 kor. értékben. Stein Gy. 1 kor.-t, Major Anna 2 kor.-t, Rüll György és neje 15 kor.-t, Richter János és neje 10 kor.-t,

Jusztus Henrik 2 kor.-t, Hartmann H. és neje 10 kor.-t, Knichel Gy. és neje 10 kor.-t, Özv. Weisz B. Erzsé 10 kor.-t, Hammel Henrik 10 kor.-t, Petz Gy. 10 kor.-t, Weisz H. 5 kor.-t, Butter H. 5 kor.-t, Müller H.-né 1 kor.-t, Hartmann Gy.-né 10 kor.-t, Hammel Alajosné 6 szál gyertyát, Stein Gy. 10 kor.-t, Hackmayer Gy. és neje 10 kor.-t, Lehning K. 10 kor.-t, Lehning János 20 kor.-t, Peszt János 10 kor.-t, Peszt Konrád 5 kor.-t, Grünthal J. 5 kor.-t, Döhring Frigyesné 12 szál gyertyát.

Murga. Egyházi épületeit javíttatta 571·70 kor. költséggel. Szerzett tanszereket 2·60 kor. értékben. Törlesztett 700 kor. adósságot. Kölcsönvett 400 kor.-t. Segélyt kapott az egyház az államtól 776 kor.-t, a tanító az államtól 25 kor.-t. Adakozott a hántói egyháznak 1 kor.-t, a pusztamiskei gyülekezetnek 1 kor.-t. Az egyház saját céljaira adakoztak: Koller J.-né szül. Nagel Katalin 20 kor.-t, Wickert Henrik 10 kor.-t, Özv. Haberkorn Erzsébet 10 kor.-t, Bräutigam Péter 10 kor.-t, Wagner János 10 kor.-t, Jansohn J. 10 kor.-t, Rapp Konrádné 4 kor.-t, Stein Konrád 2 kor.-t.

15. **Kismányok.** Javitotta a tanítólak pinczelejárataának lépcsőjét 105 kor. értékben. Segélyt kapott a tanító az államtól 500 kor.-t. Gyűjtött gyámintézeti célokra 2 kor.-t. Az egyház saját céljaira adakoztak egyesek 24 kor.-t, mások oltár és csillár gyertyákat. Allrutz J. betegek urvacsoráztatásához szent edényeket 21 kor. értékben. Ifj. Péter Sándor ajtót és kerítést csináltatott 97 kor. értékben.

Váralja. Tatarozta egyházi épületeit 71·54 kor. költséggel. Szerzett tanszereket, új padokat az iskola részére és templomi székeket 198·91 kor. értékben. Eladott némi gabonát és egy régi ajtót 11·44 kor.-ért. Segélyt kapott az egyház az adóalapból 1004 kor.-t,

a tanító az államtól 1000 kor.-t. Gyűjtött a gyámintézetre 4 kor.-t. Az egyetemes lelkészi nyugdíjintézetre 4 kor.-t, a soproni tápintézetre 1 kor.-t. Az egyház saját céljaira adakoztak : Ifj. Péter Sándor 10 kor.-t, Georg Menyhért 10 kor.-t, Schultheisz G. 6 kor.-t, Feik J. 10 kor.-t, Végner J. 3 kor.-t és 18 szál gyertyát. Stegmayer Henrik 10 kor.-t, Schneider Konrád 4 kor.-t, Weiszling H.-né 10 kor.-t, Müller Jakab 5 kor.-t, Szeremley Gyuláné 3 kor.-t, Özv. Müller Henrikné 2 kor.-t, Feiler János 2 kor.-t, Schlaufmann Gy. 5 kor.-t, Wiznecker J. 2 kor.-t, Kapeller Jánosné és Bläser Péterné oltár és szószék terítőt, Obendorf H. 4 szál gyertyát és Gamer G. urvacsorai bort.

16. **Kistormás.** Egyházi épületeit javíttatta 1584·46 kor. költséggel. Vásárolt tanszereket 162·66 kor. értékben. Eladott fűvet és gabonaneműeket 3034·74 kor. árban. Segélyt kapott az adóalapból 1294 kor.-t. A tanítók korpótlék és államsegély czimén 1324 kor.-t. Gyűjtött a gyámintézetre 16·70 kor.-t. Az egyház saját céljaira adakoztak : Iskolai harmoniumra: ifj. Schäfer Mihály 160 kor.-t, az egyháztagok 234 kor. 80 fill. Az egyház egyéb céljaira egyesek 90 kor.-t.

17. **Kölesd.** Törlesztett 468 kor. adósságot. Segélyt kapott az egyház az államtól 660 kor.-t, a lelkész az államtól 460 kor.-t, a tanító az államtól 200 kor.-t. Gyűjtött a gyámintézetre 25 kor.-t. Az egyház saját céljaira adakoztak : Koritsánszky Dénes egy iskolai szekrényt, és szegény gyermekeknek 50 kor.-t.

18. **Kötse.** Egyházi épületeit tatarozta: 400 kor. költséggel. Segélyt kapott az egyház az adócsökkentési alapból 149 kor.-t. A tanító az államtól 500 kor.-t. Gyűjtött gyámintézeti czélokra: 25·88

kor.-t, a soproni tápintézetre és kőszegi leányiskolára 17·70 kor.-t. Az egyház saját céljaira adakoztak egyesek 13 kor.-t.

19. Magyarbóly. Törlesztett 400 kor. adósságot. Kölcsön vett 200 kor.-t. Segélyt kapott az egyház az egyetemes adóalaphól 737 kor.-t, a tanító az államtól 436 kor.-t. Adakozott a gyámintézetre : 12·62 kor.-t, misszióra : 3·79 kor.-t. Az egyház saját céljaira adakoztak 246 szál gyertyát s egyesek 34·24 kor.-t.

Borjád. Javíttatta a templomtetőt és a kerítést 73·44 kor. értékben. Eladott fát 3 kor. árban. Segélyt kapott az egyházközség a kerülettől 146 kor.-t, a tanító az államtól 596 kor.-t. Adakozott a gyámintézetre 22·60 kor.-t. Az egyház saját céljaira adakozott : Hatz József tanító 25·06 kor.-t, Lach K. 1 kor.-t, egyesek gyertyákat.

Ivándárda. Melléképületeket építtetett 1700 kor. költséggel. Segélyt kapott a tanító az államtól 500 kor.-t, gyűjtött a gyámintézetre és misszióra 9 kor. 17 fill.-t. Egyesek a szükséges oltári gyertyákat.

20. Majos. Épített orgonát 3800 kor. árban. Segélyt kapott a tanító az államtól 663 kor.-t. Gyűjtött a gyámintézetre 16·87 kor.-t, kerületi árvaházra 10 kor.-t, egyes segélyt kérő egyházaknak s egyéb jótékony célra 50 kor.-t. Az egyház saját céljaira adakoztak : Rausch M. 10 kor.-t, özv. Musch H.-né 2 kor.-t, Jost Jánosné 2 szál gyertyát, Schuhmann Henrik és neje Husch Margit 10 kor.-t, Löbel Mihály és neje Lehn Margit 6 kor.-t, Jehn A. M. 10 kor.-t, Schäfer Jakab 10 kor.-t, Stefan H. és neje Kreiner E. 5 kor.-t, Löbl J. és neje Köhler A. M. 2 kor.-t, Weinöhl D. és neje Müller Katalin 15 kor.-t, Felde J. és neje Ungerbiller A. M. 5 kor.-t. A község bírája 4 kor.-t, Schweizer K. és neje Meylach Erzsébet 2 kor.-t, Dürr H. és neje Schäfer E. 4 kor.-t, Linde H.

2 szál gyertyát, Rausch J. 10 kor.-t, Allrutz János 10 kor.-t, Henkel J. 5 kor.-t, Raner Katalin 4 kor.-t, Község birája: 2 kor.-t, Maylach Vilmos 4 kor.-t, Hitzel Magdolna 2 kor.-t, Schleier J. 10 kor.-t, Kleber Henrik 100 kor.-t.

21. Mekényes. Egyházi épületeit tatarozta s a templom tornyát ujonnan befestette 582·86 kor. költséggel. Kölcsön vett 114·58 kor.-t. Eladott fát és gabonát 78·80 kor. árban. Segélyt kapott az adócsökkentési alapból 2173 kor.-t, a tanító korpótlék és fizetés kiegészítés czimén az államtól 900 kor.-t. Gyűjtött több tápintézet részére 8·08 kor.-t, gyámintézeti czélra 22·54 kor.-t, külmisszióra 2·72 kor.-t, templomépitő egyházaknak 12 kor.-t. Az egyház saját céljaira adakoztak, még pedig orgona alapra 212 kor.-t, úrvacsorai szent edények alapjára 39 kor.-t, oltári gyertyatartókra 17 kor.-t, oltári keresztre 16 kor.-t.

Nagyhajmás. Egyházi épületeit tatarozta 94·20 kor. költséggel. Eladott gabonát 248·38 kor. árban. Segélyt kapott a tanító az államtól 200 kor.-t. Gyűjtött a gyámintézetre 16·88 kor.-t, konfirmándus otthonra 4·08 kor.-t, külmisszióra 2 kor.-t. Az egyház saját céljaira adakoztak; Fritzius F. 2 kor.-t, Gerhardt H. 1 kor.-t, Rothermel L. 2 kor.-t, Leopold F. 1 kor.-t, Müllerné 1 kor.-t, Hollenbach K. 2 kor.-t, Christ A. 2 kor.-t, Vogel H.-né 2 kor.-t, Reiger Margit 2 kor.-t, Christ K.-né 2 kor.-t, Gloiber Erzse 2 kor.-t, Küster H. 1 kor.-t, Hopp K. 1 kor.-t, Schultheisz F. 1 kor.-t, X. Y. 2 kor.-t, Stefan F. 1 kor.-t és Müller Borbála 1 kor.-t.

22. Mucsfa. Egyházi épületeit javíttatta 613·17 kor. költséggel. Segélyt kapott az egyház az adóalapból 1889·69 kor.-t, a tanító az államtól 447 kor.-t. Gyűjtött a gyámintézetre 5·60 kor.-t. Szegény egy-

házaknak 10 kor.-t, külmisszióra 8 kor.-t. Az egyház saját céljaira adakoztak: Czipott Á. lelkész és Grieshaber E. tanító 3·60 kor.-t, Knötel Zs. 5 kor.-t, Kramer K. 2 kor.-t, Róth K. 5 kor.-t, Schmidt M. és Lehn K. 5 kor.-t, Rothermel H. és Märztz A. M. 3 kor.-t. Oltárterítőre: Petermann János és Zahrt K. 10 kor.-t, Weber János és Klemm K. 5 kor.-t, Lotz János és Emerich K. 5 kor.-t, Trapp K. és Krist E. 5 kor.-t, Pfeifer I. és Sturm E. 4 kor.-t, Pfeifer J. és Ketter E. 4 kor.-t, Maleth J. és Hecker Erzse 4 kor.-t, Löbel M. és Peszt M. 2 kor.-t, Laufer H. és Arnt Erzs. 2 kor.-t, Sturm J. és Rauch E. 2 kor.-t, Özv. Roth K. 2 kor.-t, Loch J. és Heberling M. 5 kor.-t, — Sturm J. és Schäfer E. 12 szál csillár-gyertyát.

23. Nagybáony. Szerzett tanszereket 135·50 kor. értékben. Törlesztett 400 kor. adósságot. Segélyt kapott az egyház a kerülettől 1351 kor.-t, a lelkész az államtól 596 kor.-t, a tanító az államtól 628 kor.-t.

24. Nagyszokoly. Egyházi épületeit tatarozta 86 kor. költséggel. Eladott magtári gabonát 429·28 kor. árban. Segélyt kapott az egyház az adóalapból 939 kor.-t, a tanító az államtól 618 kor.-t. Gyűjtött a gyámintézetre 5·21 kor.-t, több szegény gyülekezetnek 7 kor.-t, a soproni tápintézet és a kőszegi leánynevelő részére 4·10 kor.-t. Az egyház saját céljaira adakoztak: Nagy Ferencz 19 kor.-t, többen 29·93 kor.-t.

Tamási. Törlesztett 343 kor. adósságot. Segélyt kapott a tanító az államtól 747 kor.-t. Gyűjtött a gyámintézetre 8·80 kor.-t. Az egyház saját céljaira adakoztak: Luther képre 9·50 kor.-t, templomi csillárra 221·08 kor.-t, templomtető igazítására 4 kor.-t.

25. Paks. Egyházi épületeit tatarozta 221·69 kor. költséggel. Segélyt kaptak a tanítók az államtól 1880 kor.-t. Gyűjtött a gyámintézetre: 21·46 kor.-t.

26. **Pécs.** Javitotta a paplakot és templomot 310·17 kor. erejéig. Törlesztett 393·47 kor. adósságot. Segélyt kapott az egyház a Gusztáv Adolf egylettől 447 kor.-t. Gyűjtött a gyámintézetre 29·57 kor.-t, szegény gyermekek felruházására 287·50 kor.-t, szegények segélyezésére 42 kor.-t. Az egyház saját céljaira adakoztak: Arnhold Nándor 200 kor.-t, Cseh Galamb Gyula 50 kor.-t, Holczer Henrik 15 kor.-t, Becker Á. 4 kor.-t, Schäfer H. 4 kor.-t, Névtelen 22 kor.-t, Kovács Józsefné 10 kor.-t, Karácsonyfa-gyűjtés: 287·50 kor. Schefer Henrik 2 drb. 3 karú ezüst gyertyatartót ajándékozott 60 kor. értékben. Taizs József egy asztalt 50 kor. értékben. Özv. Oroszy Frigyesné egy úrvacsorai terítőt 30 kor. értékben. Többen ruhaneműt a szegény gyermekek részére.

Pogány. Javitotta az iskolát és tanítólakot 159·42 kor. értékben. Segélyt kapott a G.-A. egylettől 117 kor.-t, a tanító az államtól 200 kor.-t. Gyámintézetre gyűjtött 4·50 kor.-t. Nádossy K. 5 pl. „Harangszó“-ra fizetett elő. Egy névtelen adományozott 5 kor.-t, többen oltári gyertyákat.

27. **Ráczkozár.** Szerzett egy alpakka ezüst keresztelő kannát 56 kor. értékben. Törlesztett 3000 kor. adósságot. Kölcsön vett 10,000 kor.-t. Segélyt kapott az egyház, az egyetemes adóalaphól 1433 kor.-t, a tanítók az államtól 1433·36 kor.-t. Gyűjtött gyámintézeti célokra 23·57 kor.-t. Az egyház saját céljaira adakoztak: a templom felszerelési alapra, Egy házaspár 1 kor.-t, Till Gáspárné 6 kor.-t, egy nőegyháztag 5 kor.-t, Weisz H. és neje 10 kor.-t, Meyer Jakab 2 kor.-t, Till Boldizsár és neje egy pluche szószékterítőt, arany rójttal 46 kor. értékben. Wágner Ádámné egy betegurvacsoráztató készletet 50 kor. értékben; többen gyertyákat.

Tófü. Épített mellékhelységet 40 kor. összeggel.

A tanító lakást javíttatta és újra festette 144 kor.-val. Eladott régi téglát 21 kor. árban. Segélyt kapott az egyház az adóalapból 253 kor.-t, a tanító az államtól 700 kor.-t. Gyűjtött a gyámintézetre 8·50 kor.-t. Az egyház saját céljaira adakoztak egyesek 20 kor. 40 fill.-t.

Bikal. Javíttatta a tanító lakást 300 kor. erejéig. Eladott régi ablakokat, ajtókat, padlódeszkákat 112 kor. 26 fill. árban. Segélyt kapott az egyház az adóalapból 388 kor.-t, a tanítók az államtól 800 kor.-t. Adakozott gyámintézeti célokra 9·86 kor.-t. Az egyház saját céljaira adakoztak többen: 265·15 kor.-t. Többen oltári és csillár gyertyát, egy özvegyasszony, oltári és szószék terítőt pluche-ből.

28. **Sárszentlőrincz.** Segélyt kapott a lelkész káplán tartásra: 300 kor.-t, a tanítók az államtól 1200 kor.-t. Gyűjtött a gyámintézetre 40 kor.-t.

Pálfa. Egyházi épületeit javíttatta 61·29 kor. költséggel. Eladott magtári gabonát 320·02 kor. árban. Segélyt kapott az egyházi közalapból: 100 kor.-t, az iskola az államtól tanszereket 40 kor. értékben, a tanító az államtól 998 kor.-t. Gyűjtött a gyámintézetre 5·22 kor.-t, szegény gyülekezetek részére 2 kor.-t. Az egyház saját céljaira adakoztak egyesek 11 kor.-t.

29. **Sárszentmiklós.** Segélyt kapott az egyház az adócsökkentési alapból 188 kor.-t. Gyűjtött a gyámintézetre 17·34 kor.-t, az országos gyermek szanatoriumra 3·72 kor.-t, egyet. lelkészi nyugdíjintézetre 0·76 kor.-t, segélyt kérő egyházaknak 2·50 kor.-t. Az egyház saját céljaira adakoztak: Blum Jakabné 2 kor.-t, Özv. Matern Mihályné 10 kor.-t.

30. **Somogydöröcske.** Egyházi épületeit tatarozta 99·86 kor. költséggel. Szerzett iskolai felszereléseket 245·12 kor. értékben. Segélyt kapott az

egyház az adóalapból 1179 kor.-t, a tanítók az államtól 660 kor.-t. Gyűjtött a gyámintézetre 29·14 kor.-t. A budapesti árvaházra 8 kor.-t, a gyámint. jub. alapra 4 kor.-t, egyetemes nyugdíjintézetnek 2 kor.-t. Az egyház saját céljaira adakoztak : Stark Sebestyén 2 kor.-t, Stickel K. és neje 10 kor.-t, Özv. Christ Gy.-né 5 kor.-t, Özv. Ruppert Jakabné 2 kor.-t, Stósz Gy. és neje 4 kor.-t, ifj. Stósz Jakab Amerikából 3 kor.-t, Schäfer H. és neje Amerikából 10 kor.-t, Göbl Kat. Amerikából 2 kor.-t, Ádám Erzse Amerikából 4 kor.-t, Schwindt Sebestyén és neje 2 kor.-t, Stark Erzse 5 kor.-t, Jung J. és neje 2 kor.-t, Rudolf Jánosné 1 kor.-t, Eblné szül. Stickl K. 10 kor.-t, Komer Jánosné 3 kor.-t, a csillárhasználatáért egyesek 23·46 kor.-t.

Bonnya. Javította a tanítólak tetőzetét 45 kor. költséggel. Segélyt kapott az egyház az egyetem. gyámintézettől 40 kor.-t. Gyámintézetére gyűjtött 9 kor.-t.

Gadács. Szerzett tanszereket 150·52 kor. értékben. Törlesztett 550 kor. adósságot. Segélyt kapott az egyház az adóalapból 1384 kor.-t, a tanító az államtól 500 kor.-t. Gyűjtött a gyámintézetre 11·66 kor.-t. Az egyház saját céljaira adakoztak egyesek 73 kor.-t, egy oltárterítőt és 98 szál gyertyát.

Somogyszil. Tatarozta egyházi épületeit 84·48 kor. értékben. Segélyt kapott az egyház a politikai községtől 66·30 kor.-t, a tanító az államtól 1100 kor.-t. Gyűjtött a gyámintézetre 10 kor.-t. Az egyház saját céljaira adakoztak egyesek 9 kg. gyertyát, urvacsorához 3 liter bort és többen 66 kor.-t.

31. **Szárazd.** Egyházi épületeit tatarozta 360 kor. költséggel, a templomban oszlopokat alkalmazott és tanszereket szerzett 370·38 kor. értékben. Eladott régi kútszivattyút és harangkötelet 19 kor. árban.

Segélyt kapott a tanító az államtól 900 kor.-t. Gyűjtött a gyámintézetre 20 kor.-t, a gyámint. jub. alapra 12 kor.-t. Templom építési célra egyes egyházaknak 10 kor.-t. Az egyház saját céljaira adakoztak: id. Winecker J. és neje 4 szál oltárgyertyát, Waffenschmidt H.-né sz. Winecker K. oltárdiszt 10 K. értékben.

32. Szekszárd. Segélyt kapott az egyház az egyetem. adóalaphól és a gyámintézettől: 2498·67 kor.-t, az államtól a lelkész 208·64 kor.-t. Gyűjtött a gyámintézetre 29·34 kor.-t. A késmárki tápintézetre 2 kor.-t. A gyülekezet saját céljaira adakoztak, még pedig a templom-alapra 1441 kor.-t, ugyan e célra a gyülekezet kötelékébe nem tartozók 1512·64 kor.-t. A polgári leányiskola evang. növendékei szószékterítőre 25 kor.-t. Németh Gyula kehelytakarót 3·60 kor. értékben. Wigand János urvacsorai bort.

Jánosmajor. Szerzett egy harmoniumot, két gyertyatartót, urvacsorai kannát 308·87 kor. értékben. Gyűjtött a gyámintézetre 0·86 kor.-t. Az egyház saját céljaira adakozott: Szűsz Mátyás egy terítőt az ideiglenes oltárra.

Kistengelicz. Szerzett egy terítőt az úrvacsorai edényekre 1 kor. értékben. Segélyt kapott a tanító az egyházkerülettől 60 kor.-t. Gyűjtött a gyámintézetre 3·80 kor.-t.

33. Tab. Segélyt kapott az államtól 1388 kor.-t, a tanító az államtól 900 kor.-t. Gyűjtött a gyámintézetre 13·38 kor.-t.

Magyarkér. Tatarozta a gazdasági épületeit 42·72 kor. költséggel. Kölcsön vett 114 kor.-t. Segélyt kapott az egyház az adóalaphól 86 kor.-t, a tanító az államtól 758 kor.-t.

Tornaj. Iskoláját kibővítette 1041·18 kor. költséggel. Szerzett iskolai felszerelést és iskolai butorzatot 185·12 kor. értékben. Törlesztett 350 kor. adós-

ságot. Kölcsönvett 400 kor.-t. Segélyt kapott a tanító az államtól 904 kor.-t, gyűjtött a gyámintézetre 646 kor.-t. Az egyház saját céljaira adakoztak: Tóth Károly Amerikából 10 kor.-t, Scherer H. 2 kor.-t, Weisz Róza (izr.) 2 szál gyertyát.

34. **Tolnabikács.** Kölcsön vett 300 kor.-t. Segélyt kapott az egyház az adóalapból 1047 kor.-t, a tanítók az államtól 800 kor.-t. Adakozott a gyámintézetre 1364 kor.-t, a torzsai konfirmándus otthonra 1 kor.-t. Az egyház saját céljaira adakoztak: Grünwald Jánosné 6 gyertyacsokrot. A politikai község 31 kor.-t, N. N. keresztelő medenczekendőt, N. N. 12 szál csillárgyertyát.

35. **Tolnanémedi.** Egyházi épületeit tatarozta 520 kor. költséggel. Törlesztett 200 kor. adósságot. Segélyt kapott az egyház az adóalapból 1236 kor.-t, a Gusztáv Adolf egylettől 5850 kor.-t, a lelkész az államtól 70174 kor.-t, a tanítók az államtól 1460 kor.-t. Gyűjtött a gyámintézetre 980 kor.-t. Az egyház saját céljaira adakoztak, még pedig a templom alapra: Győry Józsefné szül. Ács Zsuzsanna 10 kor.-t, Ács Pál 10 kor.-t, Ács Erzsébet 5 kor.-t, néh. Fábián Józsefné gyermekei 5 kor.-t. Az orgona alapra Gaál Sándor tétí és Raksányi Aranka Magda menyegzőjük alkalmával 17 kor.-t.

36. **Varsád.** A tanító termét kibővítette 43784 kor. költséggel. A lelkészlakot és tanítólakot tataroztatta 130032 kor. összeg erejéig. Szerzett tanszereket és egyéb felszereléseket 8765 kor. árban. Kölcsön vett 129537 kor.-t. Eladott téglát, fűvet, gabonát 3811 kor. 99 fill. értékben. Segélyt kaptak a tanítók az államtól 1088 kor.-t. Gyűjtött a gyámintézetre 3312 kor.-t. Az egyház saját céljaira adakoztak egyesek: oltárdiszt, oltárkendőt, szószékterítőt, csillárgyertyát, urvacsorai bort és 8498 kor.-t.

Udvari. Egyházi épületeit tatarozta 263 kor. 54 fill. költséggel. Szerzett templomi csillárt 261 kor. 15 fill. értékben, eladott fát és fűvet 51.66 kor. árban. Segélyt kaptak a tanítók az államtól 826 kor.-t. Az egyház saját céljaira adakoztak egyesek névtelenül 162.27 kor.-t. Egyesek a csillárra 124.50 kor.-t, karácsonyfára 62.80 kor.-t, Fuchs András 2 kor.-t, Schaffer Margit 10 kor.-t, Feller Péterné 2 kor.-t. Többen oltár- és csillár-gyertyákat.

A közgyűlés köszönettel tudomásul veszi főesperesnek az egyházi életet részletesen ismertető évi jelentését, az abban felsorolt intézkedéseket jóváhagyja.

Kracher György bátaapáti lelkész elhunytá felett mély sajnálkozásának ad kifejezést; a hű lelkipásztor, a szerető és szeretett kartársnak, az egyházmegye pénzügyi bizottsága munkás elnökének érdemét, emlékeit kegyelettel megörökíteni határozza.

Meghatottan veszi tudomásul a lelkészi kar régi gárdája kipróbált tagjainak nyugalomba vonulását; lelkesült, odaadó hivatásérzet, csüggedetlen, kötelességtudó munkásság jellemezte őket egyházuk javára szolgáló működésükben; nyugalomukban legyen velük a hiven teljesített kötelesség benső jutalma, lelkünk főpásztorának, a Krisztusnak méltató szeretete, a megfutott pálya kedves, szép emlékeit őrizve, öröm s megelégedés közt érezzék még soká Isten újabb áldásait.

Bizalommal, szeretettel fogadja s köszönti az új lelkészeket, kik magukkal hozzák az eszményiért, istenországáért hevülő lelkük szolgálatra, tetterre készségét; szent munkájukban vezesse, buzdítsa, áldja őket Istennek jóra vezérlő Szentlelke.

Püspöki leiratok.

3671/910. sz. a. felkér a lelkészegyletek jegyzőkönyveinek beküldésére.

3683. sz. a. meghív az aug. 16-án d. u. 6 órakor Pécssett tartandó e.-kerületi nagybizottsági gyűlésre.

3714. sz. a. értesítést kér arra vonatkozólag, hogy Ember János, Baranya vm. uj kir. tanfelügyelője elfoglalta-e már állását, mert a püspöki hivatal részéről üdvözölni kívánja.

4775. sz. a. felhiv Ófelsége 80. születési évfordulója alkalmából istentisztelet tartására.

4865. sz. a. leküldi a kácsfalui hivány 3 példányát: az egyházmegyei levéltár, a megválasztott lelkész és az egyházközség részére.

3848. sz. a. küld a dunántúli evang. egyházkerület új énekeskönyvének IV. és utolsó próba-füzetéből 72 példányt az anya- és a leány-gyülekezetek között való szétosztás céljából és az egyh. ker. pénztári kimutatás füzetéből 68 példányt.

4904. sz. a. a nagybányai egyháztanácsnak a lelkészi hivány tárgyában tett javaslatát nem fogadhatja el s utasít a régi hiványnak megfelelő új hivány megszerkesztésére.

4943. sz. a. küldi a tiszáninneni ref. egyházkerület 1910. évi jegyzőkönyvét.

5006. sz. a. tudatja, hogy II. Vilmos német császárnak a bellyei uradalomban tartózkodása alkalmából Tomka Gusztáv alesperes urat bizza meg az egyházi beszéd tartásával.

5011. sz. a. utasít, hívjam fel a magyarbólyi lelkészt, állítson ki a szabályrendelet értelmében alapító-levelet a gyülekezet részéről azon 200 kor.összegről, amelyet Hera József úrtól végrendeletileg kapott, továbbá a borjádi gyülekezet részéről ugyan csak Hera József által hagyott 1000 kor.-ról.

5017. sz. a. tudatja, mily eljárás követendő az anyagyülekezetté alakulás alkalmával.

5031. sz. a. tudatja, hogy a vall. és közokt. miniszter 82872/910. sz. a. kelt leiratában tudomásul

vette Gyalog István, bonyhádi főgimn. igazgatónak újabb 6 évre szóló megválasztatását.

5064. sz. a. értesemre adja, hogy Szücs Imre majosi lelkész Nagyatádon missziói gyülekezet alakítását hozza javaslatba. A templom építéshez báró Lelbach hajlandó volna telket adományozni. Ez ügyet az egyházmegyei elnökségnek figyelmébe ajánlja.

5106. sz. a. tudatja, hogy Gyarmathy Ferenc s.-lelkészt áthelyezi Pápára maga mellé, hozzám pedig Zettl József s.-lelkészt küldi.

5215. sz. a. tudatja, hogy az egyházmegyei és az egyházközségi szabályrendeletek német nyelvű példányai már elfogytak.

5127. sz. a. küldi a szekszárdi lelkészi hivány 3 példányát.

5140. sz. a. leküldi a nmt. vall. és közokt. m. kir. miniszter 92180/1910. számú rendeletét Posevitz Vilmos h. tanárnak rendes tanárrá kinevezéséről.

5159. sz. a. beterjeszti Gyürky Pál egyet. nyugd. int. ügyvivő úrnak 2239, 2240, 2244. sz. a. kelt értesítéseit Szenthe Gábor nagybábonyi, Sántha Károly sárszentlőrinczi és Sztanó Sándor tabi lelkészek nyugdíjának megállapításáról.

5179. sz. a. küld 20 példányt az egyházkerületi új névtárból az egyházközségi felügyelők, presbiterek stb. közt történendő elárusítás céljából.

5189. sz. a. küldi a vall. és közokt. miniszter úr Genersich Tivadar és Zwarinyi János tanároknak az országos tanár-nyugdíjintézetbe felvétele tárgyában kiadott 82873/910. számú rendeletének másolatát és a járulék kivetés-kimutatási űrlapot.

5193. sz. a. tudatja, hogy Németh Gyula szekszárdi lelkész kérvényét a congrua kiutalása tárgyában addig fel nem terjesztheti a kormányhoz,

míg a beiktatása alkalmával tartott közgyűlés jegyzőkönyve hozzá fel nem terjesztetett.

5251. sz. a. visszaküldi a nagybábonyi híványt némi módosítással.

5270. sz. a. megerősíti Zettl József káplán híványát.

5273. sz. a. küldi a vall. és közokt. miniszternek 86747/910. sz. rendeletét Genersich Tivadar tanárnak az országos nyugdíjintézetbe való felvétele tárgyában, továbbá Zwarinyi János tanárra vonatkozó 86746. számú rendeletét.

5282. sz. a. tudatja, hogy a vall. és közokt. miniszter 3617/910. számú rendeletével kimondja, hogy a nyilvános elemi iskoláknál alkalmazott férfitanítók, ha a főszolgabíró, vagy polgármester által a népszámlálásnál számláló biztosul kineveztetnek, e tisztelet díjazás mellett kötelesek elvállalni.

5296. sz. a. Tolna vm. alispánjának 12016/910. számú átirata kapcsán felhívja a lelkész és tanító urakat a kolerajárvány alkalmával a hatósági intézkedéseknek saját és családtagjaiknak érdekében készséges teljesítésére.

5501. A tudóvész ellen való védekezés céljából felállított szanatóriumok pártolására hívja fel a gyülekezeteket.

5511. sz. a. tudatja, hogy szept. 1.-ével megszűnt a tandíj és 30 fill.-nyi járulék helyett 50 fill. beírási díj szedhető, mely összeg kizárólag a könyvtár gyarapítására fordítandó. Az államsegély engedélyezése az 1907. évi XXVII. t.-c.-ben megállapított feltételek mellett 1910 decz. 31-ig kérelmezhető.

5337. sz. a. az evang. egyesület határozata alapján a Kapi Béla szerkesztésével okt. hóban megjelenő „Harangszó“-t ajánlja.

5535. sz. a. tudomásul veszi Czipott Áron Kácsfalúra történt beiktatását.

5639. sz. a. küld egy gyűjtő-ívet a soproni tápintézet és a kőszegi leányiskola támogatására.

5747. sz. a. figyelmeztet, hogy a lelkész se kölcsönt ne vegyen fel a gyülekezettől, se gyülekezeti pénzt ne kezeljen, sőt az alapítványi pénzeket még a gyülekezet sem veheti fel kölcsönképen.

5755. sz. a. értesít, hogy Wallandt Károly csikóstóttósi lelkész nyugdíjaztatása iránt benyújtott kérvényét megkapta s javaslatot kér az iránt, hogy Bothár Mihály káplán Wallandt K. nyugdíjaztatása esetén megmaradhat-e adminisztrátornak s a gyülekezet hajlandó-e ellátásáról és fizetéséről gondoskodni; Udvariról kér jelentést.

5760. sz. a. küldi a Bába község telekkönyvi betéteinek elkészítéséről szóló 10988 910. számú hirdetményt.

5779. sz. a. felszólít, emlékeztessen az egyházközségek elnökségeit, hogy különböző tartozásaikat az év végéig lefizessék.

5815. sz. a. visszaküldi a szekszárdi egyházközségnek Ófelségéhez intézett kérvényét, mely a nevezett egyházközség által egyenesen a kabinet-irodához küldendő fel.

5821. sz. a. felhívja a lelkészeket, hogy Schedius Lajosnak egy Windisch leánnyal történt egybekelését igazoló és Schedius Lajosnak születését igazoló anyakönyvi adatokat keressék ki; az illető, aki ez adatokat megtalálja, a hivatalos kivonatokat küldje be Rudnyai Egyednek, aki az első kivonatért 50 kor.-t, a másodikért 10 kor.-t ajánl fel.

5801. sz. a. küld 45 példányt: „A régi zsolnai ev. egyházközség rövid története“ című füzetből.

5829. sz. tudatja, hogy az udvari-i gyülekezet csak az esetben folyamodhatik államsegélyért, ha lelkészének legalább 800 kor. évi javadalmat biztosít és az esetben, ha az eddigi lelkészi fizetést megadják, hajlandó adminisztrátort odarendelni addig is, míg rendes lelkészt kapnak.

5835. sz. a. közli a vall. és közokt. miniszternek 111202. számú rendeletét, melyben utasítja az egyházi hatóságokat, hogy a kántortanítók funkciója oly időre essék, hogy a tanítás ez által hátrányt ne szenvedjen.

5846. sz. a. küld az egyetemes közgyűlésre 3 meghívót és tárgysorozatot.

5871. sz. a. pályázati hirdetményt küld a néh. Glosius-Artner Karolina asszony alapítványából kiosztandó 160 kor.-nyi lelkészi vagy tanári nyugdíjra. A kérvények november 30-ig küldendők be.

5882. sz. a. értesít, hogy úgy a mucsfai gyülekezet, mint Péter Sándor tófői tanító folyamodtak hozzá az iránt, hogy Péter Lajost a mucsfai lelkészi állomásra jelölje. Felhív, hogy intézkedéséről értesítsem úgy a mucsfai gyülekezetet, mint Péter Sándor tanítót.

5883. sz. a. visszaküldi a nagybábonyi lelkészi híványt és ahhoz hozzájárul. Csak a 3. pontnál a teleknek kataszteri holdakban kitételét kéri.

5898. sz. a. lelkész és tanító urakat megkeresi, hogy az éneküggel vonatkozásban álló régi könyvet, vagy iratot, ha esetleg ilyen birtokukban volna, az egyetemes énekgyűjtő levéltár számára hozzá beküldeni sziveskedjenek.

5933. sz. a. küldi a kaposvári jegyzőkönyvet, az erre vonatkozó egyházmegyei jegyzőkönyvi kivonattal, ugyancsak a dombóvári egyházközség jegyzőkönyvét a reá vonatkozó egyházmegyei jegyző-

könyvi kivonattal. Visszaszármaztatja Beyer József szárazdi tanító felebbezését és mellékleteit.

5979. sz. a. küldi az egyetemes nyugdíjintézeti járulék számlát és befizetési jelentési lapokat. Paks járuléka 28.40 kor., Horváth Sándor járuléka 32.94 korona.

6233. sz. a. küldi az egyházkerületi közgyűlés és az evang. egyesület folyó évi jegyzőkönyvének egy-egy példányát.

6397. sz. a. küldi az egyetemes nyugdíjint. ügyvivőjének, Lágler Sándor kölesdi lelkész nyugdíjának megállapításáról szóló 2566. sz. értesítését.

6406. sz. a. Balla Jenő egyh. megyei felügyelő „tanulmány“-ából küld 20 példányt.

6414. sz. a. a tabi lelkészi hivány megállapítására ad tanácsokat.

6368. sz. a. küld 25 példány egyházkerületi és 5 drb. evang. egyesületi jegyzőkönyvet.

6420. sz. a. visszaküldi a mucsfai hiványt, melynek alapján a lelkészi állás betöltése megtörténhetik.

6465. sz. a. felkér, hogy a gerényesi templomot helyette én avassam fel.

6489. sz. a. küldi a bányai és a dunáninnyi ev. egyházkerület jegyzőkönyvét az egyházmegyei levéltár számára.

6518. sz. a. a hitoktatói díjak kiosztását illetőleg utal az egyházkerületi jegyzőkönyvnek 97. pontjára, mellékel a hitoktatásról szóló jelentési ívet 35 példányban a hitoktatók közötti kiosztás végett. A hitoktatói jelentések az egyházmegyei számvevőséghez küldendőek be, hogy a fizetési tervezetet elkészíthessék.

6532. sz. a. a nagybábonyi lelkészi állásra: Kakas József, Bándy Miklós, Ihász László és Seregély István a jelöltek.

6547. sz. a. tudatja, hogy nov. 8-án d. u. 5 órakor mennek az egyetemes gyűlés tagjai báró Prónay üdvözlésére.

6585. sz. a. küldi a vall. és közokt. miniszternek 119464/910. számú rendeletét Németh Gyula szekszárdi lelkész kongruájának folyosítása tárgyában.

6588. sz. a. küldi a szekszárdi kir. törvényszéknek, mint telekkönyvi hatóságnak 11500/910. számú hirdetményét Decs község telekkönyvi betéteinek elkészítéséről.

6619. sz. a. a földművelésügyi miniszter 8837. sz. leirata kapcsán felhívja a lelkészeket és tanítókat, hogy a hiveket az intenzív gazdálkodásra buzdítsák.

6636. sz. a. küld 25 drb. hitoktatói jelentést és tudatja, hogy a mucsfaiaknak próbaszónoklat tartás tárgyában benyújtott kérvényét csak az esetben veheti figyelembe, ha a közgyűlés határozza el.

6652. sz. a. visszaküldi az egyetemes közgyűlés utiköltségeiről kiállított nyugtát.

6662. sz. a. küldi a belügyminiszternek 146838. sz. rendeletét a vall. és közokt. miniszternek 4247. sz. leirata kapcsán a lelkészek részéről a kolera-betegeknek látogatása tárgyában.

6673. sz. a. ajánlja az egyházközségeknek Kovács Menyhért veszprémi műorgona- és harmonium-készítőt.

6692. sz. a. felszólít, hogy nyujtsak be folyamodványt a magas kormányhoz a s.-lelkészi fizetésnek államsegélyből kiegészítése tárgyában.

6697. sz. a. jelentést kér arról, hogy melyik hónapban, mely napon vált meg Szenthe Gábor nagybábonyi lelkészi hivatalától.

6719. sz. a. leküldi a mucsfai hivek egy részének hozzá intézett kérvényét, melyben azt állítják,

hogy csak 11 egyháztág kívánta Gyalog István meghallgatását, kinek érdekében meg nem engedett módon korteskednek.

6735. sz. a. a m. kir. központi statisztikai hivatal átirata alapján felhívja a lelkészeket hiveik felvilágosítására arra nézve, hogy a népszámlálásból reájuk semmiféle kár nem származik.

6751. sz. a. beküldi Benkő Pál nagybábonyi gondnok és társai kérvényét, melyben a lelkészválasztás eredményéről elégedetlenségüket fejezik ki.

6761. sz. a. leküldi a nagyszokolyi gyülekezetből névtelenül érkezett panaszlevelet az igazságtalannak tartott egyházi adókulcs ellen.

6772. sz. a. visszaszármaztatja az udvari-i egyházközség kérvényét többrendbeli pótlás czéljából.

6779. sz. a. engedélyezi Gyalog István lelkésznek a próbaszónoklatot Mucsfán.

6824. sz. a. tudatja, hogy a dombóvári ügy az egyh. kerül. közgyűlési jegyzőkönyv 153. pontja alapján oldható meg egyelőre; helyesli, hogy Szabadi hozzácsatoltassék, ha ily módon nem gyengül meg Csikóstóttós.

6845. sz. a. tudatja, hogy Tabra adminisztrátort csak az esetben ad, ha azt a gyülekezet is kéri.

6858. sz. a. küldi a vall. és közokt. miniszternek Kovács Jenő, Mertz Konrád, Faik Henrik bonyhádi tanárok nyugdíjigénye tárgyában kiadott rendeletét.

6863. sz. a. visszaszármaztatja a csikóstóttósi hívány-fogalmazványt, egy jegyzőkönyvet küld és az új hívány megszerkesztésére nézve ad utasítást.

6865. sz. a. küldi a vall. és közokt. miniszternek Kiszely G. bonyhádi tanár nyugdíjigénye emelkedésének tárgyában, 109043/910. szám alatt hozott rendeletét és járulék-kimutatását.

6873. sz. a. az iskolai könyvtárak részére ajánlja Knábel V. kölesdi tanító: „Karácsonyfa alatt“ című vallásos költemények gyűjteményét beszerzésre.

6894. sz. a. küldi a vall. és közokt. miniszternek Molnár Kálmán, Hajas Béla, Beke Andor főgimn. tanárok nyugdíjigénye felemelése tárgyában kiadott 119042., 119043., 119045. számú rendeletét és járulék számlát. Ugyancsak a miniszternek Beke Andor, Faik Henrik, Hajas Béla, Kiszely Géza, Demiányi Ervin, Mertz Konrád és Kovács Jenő tanárok nyugdíjigényének emelése folytán, a fenntartóság terhére eső, fenntartói díj tárgyában, 96529. szám alatt kiadott rendeletét és járulék számlát.

6909. sz. a. küldi Zsigmondy Jenő egyetemes főjegyző értesítését, hogy az 1848. évi XX. t.-cz. ügyében, 1910. évi november hó 9-én fogja az egyház egyetem küldöttsége a minisztériumnál benyújtani, a kormányhoz intézet felterjesztést.

6963. sz. a. a kölesdi gyülekezetnek figyelmébe ajánlja Bándy Miklós és Fábíán Imre s. lelkészeket.

6973. sz. a. a mucsfai egyházközség adminisztrátorául Péter Lajos csikóstóttósi káplánt nevezi ki, aki állását 1911. január 10-én foglalhatja el.

6982. sz. a. visszaszármaztatja a gerényesi leányegyházközségnek Őfelségéhez, templomépítési költségeik fedezéséhez, segély nyújtás tárgyában intézett kérvényét.

6997. sz. a. küldi a Wallandt Károly csikóstóttósi lelkész nyugdíjaztatásáról szóló határozati értesítést.

7006. sz. a. visszacsatolja a kölesdi lelkészi hívat, melynek alapján a lelkész-választás érdekében megtehető a szükséges intézkedések.

7009. sz. a. közli a vall. és közokt. miniszter 129940/910. számú rendeletét a magyarbólyi lelkész

fizetésének megállapítása tárgyában. A lelkészi jövedelem megvizsgálására Barlay miniszteri számvevő van kiküldve.

7016. sz. a. küldi a vall. és közokt. miniszternek Demiány Ervin bonyhádi tanár nyugdíjigényének emelkedéséről szóló 119044/910. számú rendeletét s a járulék kivetési kimutatást.

7020. sz. a. Bándy Miklós kemenesmagasi és Fábián Imre czelldömölki s. lelkésznek megadja az engedélyt próbaszónoklat tartására Kölesden. Kérdi, vajjon Udvariban német-e, vagy magyar az istentiszteleti nyelv?

7024. sz. a. küldi a csikóstóttósi lelkészi hiványt, melyhez hozzájárul.

7030. sz. a. közli a csikóstóttósi gyülekezet tagjainak kérvényét, melyben Péter Lajost kéri adminisztrátoruknak.

7038. sz. a. tudatja, hogy 2 s. lelkésznek megadja az engedélyt Bábonnyban próbaszónoklat tartására, de közli, hogy Ihász Lászlót valószínűleg Kisbaboton választják meg; ajánlja Németh Sándor pápai másodlelkészt.

7042. sz. a. küldi az egyetemes adóalapi bizottságnak Varsád és Magyarkér egyházközségekre vonatkozó végzését.

7078. sz. a. értesít, hogy Fábián Imre czelldömölki s. lelkész visszalépett a kölesdi próbaszónoklastól; ajánlja Rimár Jenő szentesi káplán urat, s neki az engedélyt megadja.

7110. sz. a. küldi a vall. és közokt. miniszternek 12166/910. számú rendeletét, melyben Honer Imre: „Kivándorlásra vonatkozó törvényes jogszabályok kézikönyve” című munkáját ajánlja.

7127. sz. a. közli a földmívelésügyi miniszter 17029. I. A—4. sz. átirata kapcsán a vall. és közokt.

miniszter 85570. sz. rendeletét, a közbirtokossági erdők közérdekbe ütköző elidegenítésének megakadályozása tárgyában.

7101. sz. a. közli a tamási-i járásbiróságnak, mint telekkönyvi hatóságnak 8810. sz. hirdetményét Értény község telekkönyvi betéteinek elkészítéséről.

7162. sz. a. új-évi üdvözetet küld.

23/911. sz. a. tudatja, hogy a csikóstóttósiek Péter Lajos s. lelkész megválaszthatása érdekében, az érvényben levő szabály alól való felmentést kérnek.

48. sz. a. visszaküldi a kaposszekesői közgyűlés jegyzőkönyvét, kívánja, hogy a stóla okvetlenül felveendő a hiványba; kérdést tesz a lelkészalap eredete iránt, végül a hiványba az udvar s kert térfogata is beleveendő.

49. sz. a. tudatja, hogy Péter Lajos már Mucsfára van kiküldve adminisztrátorul és hogy rendes lelkésszé még nem választható. Csikóstóttósre Zettl József paksi káplánt küldi ki adminisztrátorul.

39. sz. a. küldi a vall. és közokt. miniszteriumtól Posevitz Vilmos bonyhádi tanárnak, az országos tanári nyugdíjintézetbe felvétele tárgyában érkezett 107384 sz. rendeletét.

64. sz. a. tudatja, hogy Zettl József káplánra vonatkozó intézkedését nem vonhatja vissza. Udvariba Klenner Adolf gyékényesi s. lelkészt küldi; közli a kápláni javadalmazás módját és nagyságát.

70. sz. a. tudatja az egyetemes adóalapi bizottság határozatát, mely szerint a felterjesztett kérvények a levéltárban visszatartatnak, az eredeti költségvetések és számadások azonban 1911. július 31-ig az egyh. kerület útján visszaküldhetők.

78. sz. a. tudatja, hogy bajjal jár a s. lelkészi állások betöltése a lelkész-hiány folytán.

98. sz. a. értesít, hogy Csikóostóttőkre Reichert Gyula s. lelkész urat alkalmazza.

85. sz. a. küldi az egyházmegyei levéltár részére a tiszántúli ref. egyházkerület 1910. évi közgyűlési jegyzőkönyvét.

129. sz. a. küldi Dr. Erős Lajos tiszántúli reform. püspök jelentését.

113. sz. a. küld a zsolnai ünnepély lefolyásáról szóló emléklapokból 50 példányt.

149. sz. a. tudatja, hogy az adócsökkentési államszegély megérkezett, s hogy azon egyházközségeknek, melyek a múlt évi kerületi járandósággal hátralékban vannak, ezt lefogja vonni a pénztáros az illető segélyből.

162. sz. a. közli a vallás és közokt. miniszter 133485/910. számú rendeletének másolatát, mely szerint Szenteh Gábor volt bábonyi lelkész 138 kor. 81 fill. kongrua túlélvezmény visszafizetésével tartozik.

170. sz. a. küldi az 1911. évre a lelkészi egyleteknek megvitatásra ajánlt püspöki kérdőpontokat.

452. sz. a. jóváhagyja a kölesdi egyházközség jelölését, a maga részéről Kovácsics Géza bakony-szombathelyi káplánt jelöli.

417. sz. a. küldi a tiszai egyházkerület közgyűlési jegyzőkönyvét.

505. sz. a. küld 40 példány egyetemes közgyűlési jegyzőkönyvet.

564. sz. a. értesít, hogy a csikóostóttői egyházközség két presbitere nála tiszteltgett és a gyülekezet nevében kérték Zettl József paksi s. lelkészt adminisztrátorukul; püspök úr kérésüknek eleget tesz.

5667—68. sz. a. tudatja, hogy a) a nyug. lelkészek, mint bizottsági tagok alkalmazhatók és elnökölhetnek; b) tanító egyházi esketést, egyházkerületi engedély nélkül nem végezhet.

665. sz. a. küldi a központi statisztikai hivatal által kibocsátott kérdő-íveket.

757. sz. a. tudatja, hogy Bándy Miklós káplán urat felhívta a próbaszónoklat tartásáért felvett utiköltség megtérítésére és ajánlja a kölesdi gyülekezetnek Fábián Imre s. lelkészt.

762. sz. a. leküldi a nagybábonyi lelkészi állásra jelöltek neveit.

763. sz. a. kérdi, rendezve van-e már Udvariban az adminisztrátor lakásügye. Felkér, hogy Reichert Gyula káplánomat egy hónapra engedjem át Bátaapátiba.

770. sz. a. küldi a vall. és közokt. miniszternek Posevitz V., Genersich T., Zwarinyi J. tanároknak magasabb fizetési stadiumba emeléséről szóló 107382/911, 13836/911, 82871/910. számú leiratának másolatát.

772. sz. a. tudatja, mit lehetne a bikácsi ügyben tenni.

867. sz. a. felkér, hogy az 1908, évi XLVI. t.-c. alapján az egyházközségek iskoláinál minél előbb szerveztessenek és gyarapíttassanak az iskolai könyvtárak.

961. sz. a. tudatja, hogy a kerül. közgyűlés által megállapított hitoktatási díjat egyházmegyénk a kerületi pénztárnál felveheti. Ha keveseljük a meghatározott összeget, a kerületi közgyűléshez folyamodhatunk.

969. sz. a. tudatja, hogy Klenner Adolf már megérkezett Udvariba, felszólít, hogy valaki vezesse be hivatalába.

982. sz. a. küldi Reichert Gyula s. lelkész hívá-nyát s felszólít, hogy őt minél előbb Bátaapátiba küldjem.

997. sz. a. küldi a tiszáninneri egyházkerület 1911. évi rendes- és rendkívüli közgyűlésének jegyzőkönyvét.

1007. sz. a. tudatja, hogy Reichert Gyula káplán itt maradhat Pakson.

1017. sz. a. jóváhagyja az egyh. megyei számvevőszéknek a hitoktatói díjak megállapításában hozott határozatát és tudatja, hogy ha elégtelennek találjuk, pótlásért az egyházkerülethez folyamodjunk.

1030. sz. a. tudatja, hogy egy gyülekezet a nyugdíjintézetnél hátralékban van, továbbá offertoriummal Gyöng, Kismányok és Mucsfa.

1038. sz. a. küldi a dunamelléki ref. egyházkerület 1910. évi közgyűlésének jegyzőkönyvét.

1073. sz. a. az egyetemes jegyzőkönyvnek egyházmegyénket érdeklő pontjaira hívja fel figyelmét.

1092. sz. a. küldi a vall. és közokt. miniszternek 12488. sz. leiratát, melynek értelmében Várady Károly, székesfehérvári tankerületi főigazgató van kiküldve a bonyhádi főgimnáziumnál az államségélyre vonatkozó revisió tárgyában.

1102. sz. a. küldi az egyetemes nyugdíjintézeti ügyvivő jelentését Schleining Vilmos költsei lelkész nyugdíj-kérvényére vonatkozólag.

1107. sz. a. küldi a német-hidasi és rác-hidasi egyházközségek adóalapi felebbezésének elintézéséről felvett jegyzőkönyvet.

1112. sz. a. tudatja, hogy a hangospusztai híveknek az egyházmegye területén gyűjtési engedélyt csak kérő levelekre adhat az esperes, a gyűjtőkönyvek használatára csakis az egyházkerületi közgyűlés adhatja meg az engedélyt.

1126. sz. a. küldi a tabi egyházközségnek a lelkészválasztás sürgetése és a híválynak sértetlen

állapotban való kiállítása tárgyában intézett fel-
szólítását.

1127. sz. a. tudatja, hogy Fábián Imre s. lelkész
hajlandó a kölesdi lelkészi állást elfogadni.

1173. sz. a. visszaküldi a tabi lelkészi hivány
fogalmazványát s a hivány egyes pontjaira módosító
észrevételt tesz és utasítást ad. Csatolja visszavárólag
a tabi hiványt.

1178. sz. a. küld egy kinevezési levelet Klenner
Adolfnak Bátaapátiba kisegítőül.

1204. sz. a. küld 38 drb. jelentési ivet és 45 drb.
kimutatási űrlapot az anya- és leány-gyülekezetek
részére.

1209. sz. a. visszaszármaztatja Bándy Miklós
nagybábonyi lelkész hiványának három példányát.

1216. sz. a. tudatja, hogy több állami tanító-
képző intézetnél továbbképző tanfolyam tartatik ez
évben is. A felvétel iránt az illetők márczius 6-ig
a tanfelügyelőségnek nyújtsák be kérvényeiket.

1233. sz. a. közli Klenner Adolf udvari-i h.
lelkész levelét, melyben megsürgetve kéri valahová
elhelyezését. Továbbá közli Teuerle Jakab báta-
apáti-i lakosnak hozzá intézett levelét, melyben s.
lelkészt kér.

1236. sz. a. leküldi a kölesdi lelkész-jelölés enge-
délyét. (Jelöltek: Fábián Imre és Bothár Mihály.)

1246. sz. a. Kistengelicz veszélyes helyzetére
hivja fel figyelmemet.

1357. sz. a. köszönetet mond a lelkészeknek és
tanítóknak a „Harangszó“ felkarolásáért s óhajtja,
hogy a téli hónapokban hetenként jelenjék meg és
mellékletként egyházi beszédet hozzon.

1432. sz. a. visszaszármaztatja a torvaji hiványt
több módosító megjegyzéssel.

1610. sz. a. közli az alsónánai gyülekezet kérvényét az új énekeskönyvnek reájuk erőszakolása ellen.

1628. sz. a. József kir. herczeg szanatorium támogatására és az iskolásgyermekek között adomány gyűjtésre hiv fel.

1635. sz. a. küldi Klenner A. s. lelkész hiványát.

1636. sz. a. visszaszámaztatja Tab hiványát, megjegyezvén, hogy kimaradt belőle a készpénzfizetés és a legelői szántóföld és a legelő termértéke.

1637. sz. a. visszaszámaztatja a jánosmajoriak által kiállított híványszerű szerződés két példányát, ezt ideiglenesnek tekinti, de már most is megkívánja a gyülekezettől a lelkész utiköltségeinek megtérítését.

1649. sz. a. tudatja, hogy Szárazdról 3 presbiter az új német énekeskönyv tárgyában szó és írásbeli panaszt nyújtott be nála.

1652. sz. a. visszacsatolja a lelkészi hivány megállapítása tárgyában Magyarakéren tartott közgyűlés jegyzőkönyvét.

1657. sz. a. küldi a vall. és közokt. miniszternek 142299/910. szám alatt kelt rendeletét és rovatos ivét, mely Molnár K., Posevitz V., Novik K., Polgár D. tanárok nyugdíjigénye után az iskola fenntartóságára eső tartozást mutatja ki.

1669. sz. a. tudatja, hogy a kaposszekcsőiekkel 2400 kor.-ban meg lehet állapítani a lelkészi hiványt, a stóla hagyassék a hivek tetszésére, de kötelező ne legyen.

1855. sz. a. küld a lelkészek között történendő köröztetés céljából 4 példány kék-kereszt egyleti alapszabály füzetecskét.

1866. sz. a. véleményyt kér a Pápán tartandó esperesi értekezlet napjára vonatkozólag.

1773. sz. a. figyelmébe ajánlja a lelkész és tanító uraknak az alkohol pusztító hatását mérsékelni célzó kék-kereszt együletet.

1894. sz. a. küldi a vall. és közokt. miniszternek 29326. sz. rendeletét a bonyhádi főgimnáziumnál működő róm. kath. hitoktató díjának megállapítása tárgyában.

1901. sz. a. visszaszámaztatja jóváhagyólag Tab és filiái lelkészi hiványát.

1903. sz. a. visszaszámaztatja megerősítve Kölesd hiványát három példányban.

1925. sz. a. küldi a tamási-i járásbírósnak, mint telekkönyvi hatóságnak 1440/910. számú hirdetményét Ozora, Regöly, Felsőnyék és Fürged községek betéteinek elkészítéséről.

1944. sz. a. értesít, hogy az esperesi értekezlet ápril. 26-án lesz.

2014. sz. a. küld szétosztás céljából 8 röpiratot és kimutatást az olaszországi valdensekről.

2050. sz. a. küldi a vall. és közokt. miniszternek Zwarinyi J. tanár nyugdíjigénye emelkedésével járó járulék kivetése tárgyában hozott 30306. számú leiratát.

19098. sz. a. az országos gyermekszanatorium pártolására kér fel.

2064. sz. a. tudatja, hogy Gutstein Lipót pápai szücs és kalapos felajánlja szolgálatát a papi főveg készítésénél.

2076. sz. a. küld 7 drb. kérdő-ívet a br. Baldácsy-alapból nyerendő segélyért folyamodók részére.

2094. sz. a. küldi Kiszelyi Géza Ervin nyugdíjigénye emelése tárgyában kiadott 7844. sz. a. kelt miniszteri rendeletet és járulék-kimutatást.

2104. sz. a. tudatja, hogy a bátaapáti-i gyülekezet gondozása céljából Klenner Adolf s. lelkész

ottmarad és ha az özvegy élelmezést ad, az államsegélyt biztosítja.

2116. sz. a. küldi az esperesi értekezleten megbeszélendő tárgyakat.

2138. sz. a. leküldi a tabi lelkészi jelölést. (Jelöltek: Gyarmathy F. és Németh S.)

2203. sz. a. tudomásomra hozza, hogy e hó (ápr.) 11—12-én tartja az országos tanáregyesület gyűlését Sopronban.

2238. sz. a. leküldi a vall. és közokt. miniszternek Genersich Tivadar nyugdíja tárgyában kelt 30205. továbbá Posevitz V. tanár urnak ugyan e tárgyban 30304. számú és ezenkívül 18206. számú rendeletét, melyben az adóhivatalt utasítja, hogy a fenntartási díjat 1911. évre írja elő és szedje be.

2242. sz. a. a bátaapáti-i egyházközségben a lelkigondozásra vonatkozó intézkedésemet jóváhagyja. Tudatja, hogy ha az özvegy végkielégítési nyilatkozatot ad, a választás megtörténhetik.

2265. sz. a. tudatja, hogy az esperesi értekezlet ápr. 25-én reggel 8 órakor tartatik.

2252. sz. a. küld 130 péld. német nyelvű emléklapot a zsolnai zsinat háromévszázados ünnepélyéről. Egy példány ára 50 fill., mely az el nem kelt példányokkal jun. 15-ig Schmidt K. esperes urhoz Pozsonyba küldendő.

2286. sz. a. küldi Tolna vm. közigazgatási bizottságának 1019. sz. a. kelt átiratát a püspöki hivatalhoz és a szárazdi híveknek e bizottsághoz intézett kérvényét; sürgős intézkedésre kér fel ez ügyben.

2292. sz. a. értesít, hogy Sántha K. sárszentlőrinci lelkész lemondását bejelentette és kéri Bohár Lászlónak adminisztrátorrá kinevezését.

2312. sz. a. visszaszármaztatja Gyarmathy F. tabi lelkész hiványának három példányát megerősítve.

2336. sz. a. felhiv, hogy Geduly Henrik beiktatási ünnepélyére a kerület képviselőjében vegyen részt máj. 15—16-án.

2349. sz. a. visszaküldi aláírás végett Bándy Miklós „A iv“-ét.

2371. sz. a. küldi a vall. és közokt. miniszternek 46147. számú leiratával érkezett pályázati hirdetményt a kadett- és reáliskolákba felvétel tárgyában közzététel végett.

2380. sz. a. küld 45 példány hitoktatói úrlapot.

2401. sz. a. felhiv a bonyhádi főgimnáziumnál a szóbeli érettségi vizsgálatok alkalmával helyettesítésére.

2516. sz. a. tudatja, hogy a magyar énekeskönyv megjelent s ajánlja annak az iskolában és templomban tapintatos módon behozatalát.

2527. sz. a. leszármaztatja a bátaapátiak kérvényét a lelkészválasztásnak lehetőleg minél előbb megejthetése tárgyában.

2413. sz. a. küld 3 példány congrua-úrlapot.

2599. sz. a. tudatja, hogy a közpénztárban több egyház és lelkész hátralékban van, utasít a befizetések tárgyában sürgős intézkedésre.

2670. sz. a. felszólít a sárszentlőrinczi lelkészi állomásnak lehetőleg minél előbb törvényes betöltésére.

2699. sz. a. felszólít, hogy a lelkész egyleti gyűlésből terjesszünk fel egyes dolgozatokat a kerületi, esetleg az egyetemes lelkészértekezleteken leendő felolvasás céljából.

2734. sz. a. értesít, hogy úgy a mucsfai, mint a csikóstóttósi gyülekezet jun. hó második felében megtarthatja a lelkész-választást s javasolja, hogy közgyűlésileg állapittassék meg, mely filiák akarnak elszakadni az anyától s melyek maradnak meg?

2776. sz. a. visszaszármasztatja a kölesdi egyházközség segélykérő szózatát.

2782. sz. a. bekéri a szárazdi panaszos ügyben jelentésemet.

2787. sz. a. meghív a jun. hó 21-én Sopronban tartandó főiskolai nagybizottsági gyűlésre.

2825. sz. a. felhívja az egyházmegyei pénztárost, hogy a hitoktatói díjak kifizetéséről terjeszsen fel pontos kimutatást, oly összefoglalásban, mint a m. é. püspöki jelentés 22., 23. oldalán látható.

2920. sz. a. egy sajtó-alap létrehozása céljából áldozatkészségre hívja fel a gyülekezeteket.

2998. sz. a. beküldi az egyetemes nyugdíjintézeti bizottságnak Schleining Vilmos köttsei lelkész nyugdíjának megállapítása, valamint özv. Kracher Gy.-nének 300 kor. betegápolási díj kiutalása tárgyában hozott határozatát.

3009. sz. a. leküldi Ravasz Lajos dunaföldvári tanítónak Adorján Ferencz lelkész ellen beadott panaszát.

3045. sz. a. leküldi a szekszárdi telekkönyvi hatóságnak 3509. számú hirdetményét Sióagárd község telekkönyvi betétszerkesztésének elkészültéről.

3081. sz. a. leküldi Bándy Miklós nagybábonyi lelkésznek congrua kiutalása tárgyában kiadott 57085. számú miniszteri rendeletet.

3095. sz. a. visszaküldi a bátaapáti-i egyházközség kérvényét, melynek a Zs. T. 66. §-ra hivatkozással helyt nem adhat.

3097. sz. a. visszaküldi Miszla kérvényét s tudatja, mely feltételek alatt nyerhet az egyházközség gyűjtési engedélyt.

3107. sz. a. leküldi a bécsi cs. kir. járásbiróság megkeresését: Prinz F. családjára vonatkozó adatok kutatása tárgyában.

3127. sz. a. visszaszármaztatja a sárszentlőrinczi hivány megállapítása tárgyában hozzá küldött jegyzőkönyvet többrendbeli megjegyzéssel.

3128. sz. a. visszaszármaztatja az alsónánai egyháznak az anyásítás tárgyában felvett kétrendbeli jegyzőkönyvét; a gyülekezetet nagyobb áldozatkészségre hívja fel.

3147. sz. a. leküldi további eljárás céljából Adorján F. dunaföldvári lelkésznek Ravasz Lajos tanító ellen intézett panaszlevelét, továbbá ez utóbinak egy levelét s utasít, hogy ez ügyet vagy békés uton, vagy törvényszéki tárgyalással intézzem el.

3163. sz. a. tudatja, hogy a f. évi kerületi közgyűlés aug. 9-én Szombathelyen lesz.

3195. sz. a. tudatja, hogy ifj. Reichert Gyulát Lajoskomáromba helyezte el.

3219. sz. a. a mucsfai jelölést helybenhagyja, más jelöltet nem nevez, csak a választás előtt kéri a hivány egy példányának hozzá beküldését.

3233. sz. a. beküldi a Pápan f. évi apr. 25-én tartott esperesi értekezlet jegyzőkönyvét.

3226. sz. a. leküldi a vallás és közoktatásügyi miniszternek Majoros Józsefné kérvénye tárgyában kiadott 54389. sz. a. kelt rendeletét.

3337. sz. a. küldi a kerületi közgyűlés tárgysorozatát.

3505. sz. a. leküldi az egyet. nyugdíjintézet törzs- és járulék-számlakönyvi kivonatát Szabó János izményi lelkész nyugdíjjárulékának és igényének megállapítása tárgyában.

3509. sz. a. leküldi a vall. és közokt. miniszternek 62375. sz. a. kelt rendeletét, mellyel kiutalja Fábián Imre kölesdi lelkész congruáját.

3510. sz. a. küldi a vall. és közokt. miniszteriumnak Vértesy Zoltán magyarbólyi lelkész con-

gruájának megállapítása tárgyában kiadott 48878. sz. a. kelt rendeletét.

3637. sz. a. küldi a vall. és közokt. miniszternek 74569. sz. a. kelt rendeletét, melylyel Molnár Lajos bonyhádi főgimn. tornatanárt a Budapesten tartandó tanfolyamra felveszi.

3664. sz. a. tudatja, hogy a káplán-congrua tárgyalás befejezésre jutott, kerületünk 4000 kor. segélyt kapott. A felosztást a kerületi közgyűlés eszközli.

3987. sz. a. visszaszármaztatja a a sárszentlőrinci anya- és leánygyülekezetei által kiállított híványokat és szerződéseket többrendbeli megjegyzéssel.

4011. sz. a. küld egy meghívót a főiskolai nagybizottsági gyűlésre.

Alesperesi átiratok.

652. sz. a. felkér, hogy a jegyzőkönyvi kivonatot Szeniczey felügyelő urral irassam alá, a bonyhádi főgimnáziumi belmissziói alapszabály tervezettel együtt s küldjem el a püspök úrhoz.

— sz. a. ajánlja Geyer Adolf ecsényi tanítót a Wechselsmann-féle segélyre.

641. sz. a. jelentést tesz az általa, a kerületi gyűléshez felterjesztett ügyekről.

644. sz. a. küldi az egyházmegyei lelkész egyesület közgyűléséről felvett jegyzőkönyvet.

579. sz. a. beterjeszti Szabó János izményi lelkész 131. sz. levelét.

675. sz. a. beküldi a dombovári és kaposvári ügyre vonatkozó jegyzőkönyvet.

726. sz. a. küldi a népiskolai-, pénzügyi-, gyámintézeti- és a véleményező-bizottságok jegyzőkönyvét, továbbá Eöszé Zsigmond tolnanémedi-i lelkész indit-

ványát és az egyházmegyei szabályzatok ügyében kiküldött bizottságok jegyzőkönyvét.

734. sz. a. beterjeszti a csikóstóttósi egyház-községnek, tévesen hozzá küldött adás-vételi szerződését.

748. sz. a. tudatja, hogy a német császár magyarországi látogatása alkalmával az istentisztelet végzését elvállalja.

763. sz. a. közli, hogy a vall. és közokt. miniszter 78620. sz. a. kelt rendeletével Haiszer H. tanítónak tandíj váltság czimén 52 kor., Rein J.-nak 63 kor.-t állapított meg.

868. sz. a. közli a magy. kir. földmivelésügyi miniszternek 8837. sz. rendeletét, mellyel a tanítókat és lelkészeket felhívja, hogy a közönséget intensivebb gazdálkodásra buzdítsa.

904. sz. a. jelenti, hogy ft. és mélt. püspök úr Tolna vm. közigazgatási bizottságának 3233. sz. átirata kapcsán, a Gindly család és kistengeliczi községi iskolák ág. hitv. evang. növendékeinek hitoktatása tárgyában sürgős intézkedést kér.

913. sz. a. tudatja, hogy Paksnak tandíjkárpót-lás ügyben benyújtott kérvényét felterjesztette s kérdi ki helyettesíti a nyugalmazott tabi lelkészt.

55/911. sz. a. küldi az e. e. gyámintézetnek jubiláris közgyűléséről felvett jegyzőkönyvet és gyűjtőíveket.

69/911. sz. a. beterjeszti a magyarbólyi gyülekezetnek iskola államosítás tárgyában hozott közgyűlési határozatát.

217. sz. a. beküldi Vikrácz György tarrósi gondnok panaszlevelét és az e tárgyban tartott közgyűlésen felvett jegyzőkönyvet.

297. sz. a. beterjeszti a sárszentlőrinczi hívány megállapítása, illetve a régi hívány módosítása tár-

gyában tartott 2 presbiteri jegyzőkönyvet, 1 régi híványt és 1 új fogalmazványt.

361. sz. a. beküldi a sárszentlőrinczi hívány megállapítása tárgyában tartott közgyűlési jegyzőkönyvet egy híványtervezetet és püspök úr 3121. sz. leiratát.

Átiratok a főgimnáziumi igazgatótól.

190. sz. a. beterjeszti Beke A., Faik H., Hajas B., Kiszely G., Molnár K., März K., Demiány Ervin és Kovács J. rendes tanárok nyugdíjigényének revisió alá vétetése tárgyában benyújtott kérvényét.

Felterjesztettem a püspöki hivatalhoz.

211. sz. a. kéri az esperességi jegyzőkönyv azon pontjának kivonatát, melyben a tanárok lakbérének felemelése elhatároztatott.

Kiadtam.

223. sz. a. beküldi Posevitz V. tanár személypótléka ügyében a kormányhoz intézett kérvényét.

Felterjesztettem a püspöki hivatalhoz.

218. sz. a. Tudatja, hogy Kiszely tanárt az első izbeni korpótlék szeptember 1-től fogva megilleti, ugyszintén felkér a tanárok felemelt lakbér illetékének kiutalványozására.

261. sz. a. beterjeszti a főgimn. fenntartóságának a miniszteriumhoz intézett jelentését, a fennálló tanári állások tárgyában és a nyugdíjintézet javára a fenntartói díj kiróvása czéljából.

14/911. sz. a. beszámolt budapesti missziójának eredményéről.

36/911. sz. a. beterjeszti a fenntartóságnak Zwarinyi, Genersich, Posevitz tanárok személyi pótléka és fizetésük felemelése tárgyában a miniszteriumhoz intézett kérvényt.

37. sz. a. beterjeszti a főgimnázium állapotára vonatkozó félévi jelentést.

56. sz. a. beterjeszti a főgimnázium segélyezése tárgyában a magas kormányal kötendő új szerződés tervezetét, továbbá a nagy és kisbizottsági és internátus bizottsági szabályzatokat. Javasolja a nagybizottsági gyűlésnek márczius utolsó napjai valamelyikére összehívását.

A szerződés fogalmazványát visszaküldtem, a nagybizottsági gyűlés idejéül márczius 29.-t ajánlottam.

61. sz. a. küldi a nagybizottsági gyűlésre szóló meghívót.

79. sz. a. beterjeszti a tanári karnak az osztály és érettségi vizsgák idejére vonatkozó javaslatát. Az évzáró június 20-ra van javasolva.

101. sz. a. részletes jelentést tesz, az állam-szerződés tárgyában történt tanácskozásokról és felkér, hogy ha az érettségi vizsgákra ki lesz nevezve a kormányképviselő, erről őt azonnal értesítem.

104. sz. a. tudatja, hogy az érettségi vizsgálatokra kormányképviselői minőségben Koválovszky János budapesti főgimnáziumi tanár van kiküldve és jelenti, hogy Várady Károly főigazgató súlyos betegsége miatt alig tárgyalhat velünk a szerződés megújításakor.

113. sz. a. tudatja, hogy Várady K. ker. főigazgató temetésén a tanárok közül ketten képviselték az intézetet. A záróünnepély napja június 19., az érettségi vizsgák kezdetére június 21.-t hozza javaslatba.

Az érettségi vizsgák napjául jun. 20.-t szeretném a javaslatba hozott 21.-e helyett megállapítani.

116. sz. a. felkér, hogy ha csak lehetséges az érettségi vizsgákat jun. 21-én kezdjük meg. Javas-

latba hozza az iskolai nagybizottság gyűlésének jun. 19-én megtartását.

Az érettségi vizsgák megkezdésére jun. 21-t elfogadom, a nagybizottsági gyűlést 19-én délután 2 órára kérem összehívni.

139. sz. a. küldi az iskolai nagybizottság gyűlésének tárgysorozatát s tudatja, hogy Koválovsky miniszteri kiküldött-től ezideig még nem érkezett válasz.

142. sz. a. értesít, hogy Koválovsky kormányképviselő f. hó 20-án érkezik Bonyhádra s délután 5 órakor szándékozik az előértekezletet megtartani; továbbá, hogy a főigazgatói állás végleges betöltéséig a tankerületi főigazgatói teendők elvállalásával Zalay Mihály székesfehérvári főgimn. igazgató bizatott meg.

159. sz. a. beküldi a püspöki hivatalhoz leendő felterjesztés céljából az érettségi vizsgákra vonatkozó jegyzőkönyveket 3 példányban az előkészítő munkálatokról, 3 jegyzőkönyvet az írásbeli dolgozatok és 1 jegyzőkönyvet a szóbeli vizsgálatok lefolyásáról és egy kimutatást az eredményről.

Felterjesztettem a püspöki hivatalhoz.

6. Alesperes előterjeszti évi jelentését :

Nagytiszteletű és Nagyságos Egyházm. Közgyűlés !

Iskoláink jó hirnevüket a legutóbb lefolyt tanévben is megtartották. Némely iskolában az eredmény nem volt ugyan olyan kedvező, mint az előző években, minek oka az uralkodó kanyarójárványban keresendő, mely betegség miatt több helyen hosszabb ideig szünetelt a tanítás is; így Pakson, Györkönyben, Dunaföldváron körülbelül három (3) hónapig, rövidebb ideig Sárszentmiklóson, Kölesden, Kalaznón. Iskoláink ellen, tekintve a tanmenetet és tanítás eredményét, a magas kor-

mány, illetőleg annak közegei részéről kifogás nem emeltetett. Több gyülekezet az egyházi főhatóság útján miniszteri felhívást kapott, hogy tantermét nagyobbítsa, esetleg renoválja. Bennem ezen felhívás — lehet mondani megintés — komoly aggodalmat kelt, mivel többnyire oly egyházközségeket érint, melyek szegénységüknél fogva erre képtelenek. Ev. egyházunknak ily nyomott helyzetben levő gyülekezeteinek segítségére kell sietnie, amit leginkább az adócsökkentési alap igazságosabb felosztása által érhetne el anélkül, hogy más gyülekezeteket megkárosítana. Iskoláink felszerelése az 1907. évi XXVII. t.-c. alapján nagyobb áldozatokat követelt, de hála Isten, a legtöbb helyen eleget tettek a törvény e kívánalmainak, ahol még nem fejezték be, folyamatban van.

Panaszt két gyülekezet emelt tanítója ellen. Egy tanító pedig lelkésze ellen.

Az egyházker., valamint az egyetemes gyűlésen, mint minden évben, úgy a múlt évben is résztvettem.

Főtiszt. és mélt. püspök ur és nt. főesperes ur megbízása folytán múlt ősszel német istenitiszteletet tartottam ő Felsége II. Vilmos német császár előtt, ki ennek emlékére személyesen átadta a IV. osztályu vörös sas-rendjelet.

Ezek előrebecsátása után áttérek részletes jelentésemre.

Főtisztelendő és méltóságos püspök urtól a következő rendeletek érkeztek :

3409. sz. a. közli a nm. vall. és közokt. m. kir. miniszter 61,936/910. sz. rendeletének másolatát az 1907. évi XXVII. t.-cikknek f. é. október hó 1-ével való életbe léptetése tárgyában.

3761. sz. a. küldi az egyetemes nyugdíjintézetbe felvett lelkésztagoknak törzskönyvi kivonatát, mely a nyugdíjintézetbe tartozó járulékoknak kimutatását foglalja magában.

3719. sz. a. közli Mártz Konrád bonyhádi tanárnak a nm. vall. és közokt. m. kir. minisztertől visszaérkezett panasziratát összes mellékleteivel kézbesítés végett.

3739. sz. a. értesít, hogy az egyetemes gyámintézeti közgyűlés szept. 25-én lesz megtartva Budapesten, összekapcsolva a gyámint. megalakulása 50. évfordulójának megünneplésével.

3818. sz. a. küldi az egyet. adó-alapi bizottság végzését az adócsökkenési államsegély felosztása tárgyában.

3823. sz. a. közli a nm. vall. és közokt. m. kir. min. 62880/910. sz. rendeletét Scherer János keszőhidegkuti tanító I. évötödös korpótléka ügyében.

3839. sz. a. beterjeszti a nm. vall. és közokt. m. kir. min. 63644/910. sz. rendeletét Schäfer Mihály nagyhajmási tanító I. évötödös korpótléka ügyében.

3838. sz. a. közli a nm. vall. és közokt. m. kir. min. 48365/910. sz. rendeletét Tóth József tarrósi tanító fizetéskiegészítési államsegélye ügyében.

3899. sz. a. kimutatást kér, hogy hány fiókegyház és szórvány tartozik Szekszárdhoz.

4127. sz. a. értesít, hogy a balatonvidéki tanítóegyesület szavazata hiányzik még az egyházker. közgyűlésre kiküldendő 2 tanító választása tárgyában.

4247. sz. a. közli Somogy vm. kir. tanfelügyelőjének megkeresését a képesítéssel nem bíró tanítók ügyében.

4295. sz. a. küldi a nm. vall. és közokt. m. kir. min.-nek 63325. sz. rendeletét Luttenberger János

ráczkozári tanító korpótlék és fizetéskiegészítési államsegélye ügyében.

4309. sz. a. újra leterjeszti a hácsi tanító javadalmának ügyét.

4443. sz. a. küld az egyhker. pénzügyi bizottság részéről jegyzőkönyvet kiosztás végett.

4050. sz. a. közli a nm. vall. és közokt. m. kir. min. 36349. sz. rendeletét Mayer József köttsei tanító tandíjpótló államsegélye ügyében.

4663. sz. a. küldi az orsz. vallási egyenlőség alapszabályait 45 példányban és 9 péld. ügyvezetési szabályzatot.

Értesít, hogy a nm. vall. és közokt. m. kir. min. 1102/910. sz. rendeletével felhiv az isk. székekkel való ama közlésre, hogy Petőfi Sándor arczképét a Petőfi-társaság megfestette; ára 15 kor.

4887. sz. a. leterjeszti Tolna vm. közig. biz.-nak 2004. sz. határozatát Bischof János majosi tanító új jav. jkve ügyében.

4923. sz. a. közli a nm. vall. és közokt. m. kir. min.-nek 78617. sz. rendeletét, mely szerint Coriáry István kismányoki tanítónak évi 80 kor., Petter Ágost bátaapáti tanítónak évi 26 kor. és Winekker János váraljai tanítónak évi 46 kor. tandíjpótló államsegélyt engedélyez.

4986. sz. a. közli a nm. vall. és közokt. m. kir. min.-nek 70797. és 78618. sz. rendeletét Szalai László magyarkéri, Mertz Ede nagyszokolyi, Sikos Károly tamási, továbbá Vágó József bátaapáti tanító tandíjpótló államsegélye ügyében.

5020. sz. a. küldi Tolna vm. közig. biz.-nak 2273/910. sz. határozatát Joszt József belecskai tanító új jav. jkvnek felvétele tárgyában.

5021. sz. a. közli a nm. vall. és közokt. m. kir. min.-nek 78621. sz. rendeletét a köv. tanítók tandíj-

pótló államsegélye ügyében: ifj. Kring Gyula kétyi, Schäfer Mihály kistormási, Mendöl Ede sárszentlőrinczi, Bauer János tolnanémedi, Fauler János és Bors József varsádi tanítók.

5008. sz. a. felhiv, hogy a karapancsai vadászkastélyban II. Vilmos német császár előtt prédikáljak.

5073. sz. a. felhiv, hogy az egyhm. népiskoláiban a régebben használatban volt és a jelenleg érvényben levő tantervek közül 1—1 példányt küldjek be az Orsz. muzeumba, okt. hó 15-ig.

5038. sz. a. közli a nm. vall. és közokt. m. kir. miniszternek 78620/910. sz. rendeletét Haiszer Henrik és Rein János paksi tanítók, tandíjpótló államsegélyük ügyében.

5209. sz. a. közli a nm. vall. és közokt. m. kir. miniszternek 90612/910. sz. rendeletét Wigandt Lajos alsónánai tanító I. ötödéves korpótléki államsegélye ügyében.

5218. sz. a. kérdést intéz Schád János sárszentlőrinczi tanító személyi pótléka ügyében.

5184. sz. a. közli a nm. vall. és közokt. m. kir. miniszternek 78619/910. sz. rendeletét, Ravasz Lajos dföldvári tanító tandíjpótló államsegélye ügyében.

5235. sz. a. küldi a nm. vall. és közokt. m. kir. miniszternek 88305/910. sz. rendeletét Dächert Jakab bikácsi tanító II. korpótléki államsegélye ügyében.

5236. sz. a. közli a nm. vall. és közokt. m. kir. miniszternek 42294/910. sz. rendeletét Weil András kesszőhidegkuti tanító tandíjpótló államsegélye ügyében.

5239. sz. a. felhiv, hogy Klementik János uzdorbórádi tanító hitoktatási díja ügyében, a 60 kor.-ról szóló nyugtát küldje be Weisz Kornél pénztáros urnak Sopronba.

5283. sz. a. felszólítást intéz, hogy az ág. h. ev. tanítók, felhívás esetén, segédkezzenek a népszámlálásnál.

5516. sz. a. közli a nm. vall. és közokt. m. kir. min.-nek 100600/910. sz. rendeletét, a népiskolai oktatás ingyenességéről szóló 1908. évi XLVI. t.-cz. végrehajtása tárgyában.

5542. sz. a. küldi a nm. vall. és közokt. m. kir. min.-nek 52702/910. sz. rendeletét Halász Ármin kalaznói tanítónak tandíjpótló államsegélye ügyében.

5314. sz. a. küldi Tolna vm. közig. biz.-nak 2450. sz. határozatát, melyszerint Majoson a II. sorsz. tanítói állás után uj jav.-jk. veendő fel.

5763. sz. a. közli a nm. vall. és közokt. m. kir. min.-nek 52707/910. sz. rendeletét Moll Henrik felső-nánai tanítónak tandíjpótló államsegélye ügyében.

5336. sz. a. körrendeletet bocsát ki Kapi Béla körmendi lelk. által kiadandó „Harangszó“ támogatása ügyében.

5720. sz. a. közli, hogy a nm. vall. és közokt. m. kir. min. 80,000/910. sz. a. a nem magyar tan nyelvű iskolák részére tanítási tervet bocsátott ki.

6470. sz. a. közli a nm. vall. és közokt. m. kir. min. 52239/910. sz. rendeletét Ernst József miszlai tanító tandíjpótléka ügyében.

5903. sz. a. közli az egyet. énekügyi bizottság nevében való felhívását, mely szerint a lelkészek és tanítók arra kéretnek, ha esetleg birtokukban volna az énekügyre vonatkozó régi könyv vagy irat, szíveskedjenek azt, az énekügyi biz. elnöknek czimezve, hozzá beküldeni.

6479. sz. a. utasítást küld 4 példányban, a nm. vall. és közokt. m. kir. min. részéről, a tandíj megváltása ügyében.

6472. sz. a. közli a nm. vall. és közokt. m. kir. min.-nek 107,115. sz. rendeletét a tanítók illetményeinek behajtása tárgyában.

6546. sz. a. közli Tolna vármegye közig. bizottságának 2869/910. sz. határozatát Búsz Henrik felső-nánai tanító ujjav. jegyzőkönyv felvétele tárgyában.

6620. sz. a. közli a nm. m. kir. földm. min. 8837/910. sz. felhívását, mely szerint a lelkészek és tanítók törekedjenek a gazdasági kultúra színvonalának hathatós emelésére.

6643. sz. a. közli a nm. vall. és közokt. m. kir. min. 119443/910. sz. leiratának másolatát a tanítók minimális fizetésének biztosítása tárgyában.

Leiratot intéz a tanítók féláru vasuti menetjegy meghosszabbítása tárgyában.

6837. sz. a. küldi a nm. vall. és közokt. m. kir. min. 108443/910. sz. rendeletét Schád János sárszentlőrinci tanító személyi pótléka tárgyában.

6885. sz. a. küldi Tolna vm. közig. biz.-nak 3233. sz. határozatát a Gindli családi ev. gyermekek vallási oktatása ügyében.

6946. sz. a. közli a nm. vall. és közokt. m. kir. min.-nek 123893. és 123898. sz. rendeletét Pfendesack Lajos és Fittler Henrik hidasi, Köhler Frigyes zsibriki és Kata József borjádi tanító tandíjpótló államsegélye ügyében.

6956. sz. a. közli Tolna vm. kir. tanfelügyelőjének 3035. sz. átiratát, a magyarkéri iskola hiányai tárgyában.

7002. sz. a. küldi a nm. vall. és közokt. m. kir. min. 123897/910. sz. rendeletét Pausz Samu ivándárdai tanítói tandíjpótló államsegélye ügyében.

7026. sz. a. közli a nm. vall. és közokt. m. kir. min.-nek 109497 sz. rendeletét Bauer Henrik murgai tanító korpótléka ügyében.

7143. sz. a. közli a nm. vall. és közokt. m. kir. min.-nek 131154 sz. rendeletét Purt Gusztáv ági tanítónak személyi pótléka ügyében.

7138. sz. a. küldi a nm. vall. és közokt. m. kir. min.-nek 634699/910. sz. rendeletét, Schmidt József döröcskei-, Geyer Adolf ecsényi-, Schöpf Károly gadácsi- és Petter Ágost pólányi tanító tandíjpótló államsegélye ügyében.

7098. sz. a. közli a nm. vall. és közokt. m. kir. min. 112798/910. sz. rendeletét, mely szerint Ecsénynek a II. tanítói állás szervezését engedélyezi és évi 900 kor. fizetéskiegészítést ad.

7159. sz. a. közli a nm. vall. és közokt. m. kir. min.-nek 123894. sz. rendeletét Tiefbrunner Ernő tékesi, Neubauer József gerényesi, Purt Gusztáv ági, Graf Adolf bikali, Péter S. tófői tanító tandíjpótlása ügyében.

20. sz. a. közli a nm. vall. és közokt. min. 134691/910. számú rendeletét Nika György sárszentmiklósi tanítónak tandíj kárpótlása ügyében, 114483 910. sz. a. rendeletével pedig Stötzer Károly mucsfai tanítónak fizetéskiegészítési államsegélye tárgyában.

101. sz. a. közli a nm. vall. és közokt. m. kir. miniszternek 130869 910. sz. rendeletét Kirnbauer Mihály tanító fizetéskiegészítési államsegélye tárgyában.

102. sz. a. közli a nm. m. kir. vall. és közokt. miniszternek 134705/910. sz. rendeletét, mely szerint Bauer János torvaji tanító részére 48 kor. és Bucsikai Sándor bábonyi ev. isk. tanító részére pedig 34 koronát biztosít tandíjkárpótlás fejében és pedig az 1908. évi XLVI. t.-c. alapján.

157. sz. a. megadja az engedélyt arra nézve, hogy a tolna-bar.-som. egyhm. énekügyi bizottsága

az ujonnan kiadott dunánt. magyar énekeskönyvből megfelelő énekeket választhasson az ujonnan készí-
tendő német temetkezési énekeskönyvbe.

336. sz. a. felkér, hogy a Baranya vm.-i tanítók
ellen esetleg felmerült fegyelmi ügyek indokaira
nézve tegyek jelentést.

575. sz. a. küldi a m. kir. vall. és közokt. min.
127375/1910. sz. rendeletét, mely Feller Ádám részére
64 korona tandijpótló államsegélyt biztosít az 1908.
évi XLVI. t.-c. alapján.

583. sz. a. küldi a m. kir. vall. és közokt. min.
128649/1911. sz. rendeletét Schöll Frigyes kalaznói
tanító 364 korona fizetéskiegészítési államsegélye
tárgyában.

948. sz. a. küldi a m. kir. vall. és közokt. mi-
niszter 131082 1910. sz. és 130161/910. sz. rende-
leteit Kiss János magyarbólyi ev. tanító I. évötödös
és Hoffmann Ákos III. évötödös korpótléka ügyében.

1124. sz. leterjeszti a vall. és közokt. m. kir.
miniszter 148168/910. sz. rendeletét, mely Schwartz
Ádám bátaapáti ev. tanító részére 26 kor. tandij-
pótló államsegélyt utalványoz, illetőleg engedélyez
az 1908. évi XLVI. t.-c. alapján.

1186. sz. a. közli a m. kir. vall. és közokt. min.
146528/911. sz. rendeletét, mely a tolnanémedi ev.
népiskola részére 46 kor. államsegélyt engedélyez
az 1908. évi XLVI. t.-c. alapján.

1237. sz. a. leterjeszti a m. kir. vall. és közokt.
miniszter 149213/911. sz. rendeletét, mely a györ-
könyi ev. el. népiskola részére 689 kor. tandij-
pótló államsegélyt biztosít az 1908. évi XLVI. t.-c.
alján.

1619. sz. a. közli a nm. m. kir. vall. és közokt.
miniszter 1915/911. sz. rendeletét Mayer József
kötcei ág. ev. tanító I. évötödös korpótléka ügyében.

1605. sz. a. leterjeszti a nm. vall. és közokt. m. kir. miniszter 148950/911. sz. rendeletét ifj. Schäfer Mihály kistormási ev. tanító II. évötödös korpótléka tárgyában.

1663. sz. a. küldi a nm. m. kir. vall. és közokt. miniszter 7084/911. sz. rendeletét, mely a pálfai ág. ev. népiskola részére az 1908. évi XLVI. t.-c. alapján 99 koronát engedélyez.

1937. sz. a. közli a nm. vall. és közokt. min. 130870/910. sz. rendeletét, mely Baier János szárazdi ev. tanító részére 24 koronát biztosít az 1908. évi XLVI. t.-c. alapján.

1992. sz. a. utasítást ad a népiskolai ifjúsági és tanítói könyvtárak szervezése tárgyában.

1930. sz. a. közli a vall. és közokt. m. kir. miniszter 128100/910. sz. rendeletét a hazai iparosok által készített tanszerek beszerzése tárgyában.

2049. sz. a. küldi a m. kir. vall. és közokt. miniszter 13044/1911. sz. rendeletét, mely a bonyhádi ág. ev. népiskola részére 270 koronát engedélyez az 1908. évi XLVI. t.-c. alapján.

2058. sz. a. küldi kiosztás végett a tanítók szolgálati viszonyait meghatározó szabályrendeletet 45 példányban.

2134. sz. a. leterjeszti a vall. és közokt. m. kir. miniszternek 148951/911. sz. rendeletét Antal György majosi ev. tanító I. évötödös korpótléka ügyében.

2142. sz. a. közli a vall. és közokt. m. kir. miniszternek 23152/1911. sz. rendeletét, mely Jány Rezső pogányi ág. ev. tanító részére 31 kor. tandíjpótló államsegélyt engedélyez az 1908. évi XLVI. t.-c. alapján.

2142. sz. a. közli a vall. és közokt. m. kir. miniszter 77233/910. sz. rendeletét, mely Schád János sárszentlőrinczi ev. tanító részére 25 korona

tandijpótló államsegélyt engedélyez az 1908. évi XLVI. t.-c. alapján.

2161. sz. a. küldi a vallás és közokt. m. kir. miniszter 128151. sz. rendeletét Bauer Henrik murgai ev. tanító tandijpótló államsegélye ügyében.

2169. sz. a. küldi a m. kir. vall. és közokt. miniszter 21391/911. sz. rendeletét, mely szerint a bikácsi ág. ev. elemi népiskola 112 korona tandijpótló államsegélyt kap.

2176. sz. a. közli a m. kir. vall. és közokt. miniszternek 12773/911. sz. rendeletét Bors József varasdi ev. elemi iskolai tanító I. évfőtödös korpótléka tárgyában.

2223. sz. a. közli a nm. vall. és közokt. m. kir. miniszternek 21987/911. sz. rendeletét, mely Dächert Jakab bikácsi ev. tanító részére 122 kor. tandijpótló államsegélyt biztosít.

2233. sz. a. leterjeszti a nm. vall. és közokt. m. kir. miniszternek 13792/911. sz. rendeletét Németh István tolnanémedi ág. ev. elemi isk. tanító szolgálati idejének I. évfőtödös korpótléka tárgyában.

2320. sz. a. leterjeszti a nm. vall. és közokt. m. kir. miniszternek 23151/1911. sz. rendeletét, mely Kiss János magyarbólyi ev. tanító részére 29 korona tandijpótló államsegélyt engedélyez az 1908. évi XLVI. t.-c. alapján.

2356. sz. a. küldi a nm. vall. és közokt. m. kir. miniszternek 47620/911. sz. rendeletét, mely Dessaulles Henrik kácsfalui ev. tanító részére az 1908. évi XLVI. t.-c. alapján 22 korona tandijpótló államsegélyt engedélyez.

2405. sz. a. küldi a nagym. vall. és közokt. m. kir. miniszternek 26896/911. és 30464. rendeletét, mely egyrésről a magyarbólyi ág. ev. népiskola részére 106 korona tandijpótló államsegélyt enge-

délyez, az 1908. évi XLVI. t.-c. alapján; másrésről Hoffmann Samu kaposszekcsői ev. tanító részére 24, Pflüg István csikóstóttósi ev. tanító részére 54 kor. tandíjpótló államsegélyt utalványoz.

2592. sz. a. közli Baranya vm. alispánjának 1145/911. sz. átiratát, mely szerint Baranya vm. állandó népnevelése bizottságába az 1911—913. évekre egyházunk részéről is egy bizottsági tag küldessék. Ez ügyben javaslatomat kéri.

2557. sz. a. felkér, hogy buzdítsam a tanító urakat a madarak és fák napjának iskolai ünnepélylyel való megtartására, továbbá hívjam fel, hogy ezen ünnepély megtartásáról jelentéseiket terjesszék fel az országos állatvédő egyesület elnökének mélt. Máday Izidor urhoz.

2689. sz. a. közli a nm. vall. és közokt. m. kir. miniszternek 51135. sz. rendeletét, az ági, kaposszekcsői, bikali gyülekezetek iskoláinak hiánya tárgyában.

2721. sz. a. leterjeszti az orsz. selyemtenyésztési felügyelőség által „Népies előadás a selyembogár okszerű felneveléséről“ és a „Szederfa tenyésztéséről“ kibocsátott füzetét. A selyemtenyésztési ügyet, fontosságánál fogva, figyelmembe ajánlja.

3006. sz. a. leterjeszti nm. vall. és közokt. m. kir. miniszternek 52130 911. sz. rendeletét az udvari és varsádi ev. iskolának hiányairól való gondoskodás tárgyában, továbbá a bátaapáti és belecskai iskolák hiányai ügyében.

2248. sz. a. közli a m. kir. vall. és közokt.-ügyi miniszter 142598/910. sz. körrendeletét a nem magyar tanítás nyelvű, államsegélyt élvező elemi népiskolák részére megállapított tanterv tárgyában.

3007. sz. a. küldi a m. kir. vall. és közokt. miniszter 52118. sz. rendeletét, ill. leiratát a gadácsi

és bonnyai iskolák felszerelése tárgyában és a hácsi tanítói állás betöltése ügyében.

3038. sz. a. leterjeszti a nm. vall. és közokt. m. kir. miniszternek 26882. sz. rendeletét, mely a szárazdi ev. elemi népiskola részére 160 korona tandíjpótló államsegélyt utalványoz az 1908. évi XLVI. t.-c. alapján.

2540. sz. a. hivatkozással a Néptanítók Lapjának 1911. évi 8. számában megjelent 16785. sz. miniszteri rendeletre felkér, hogy hívjam fel az egyházmegyémbe levő tanítóikar figyelmét, az erkölcsi romlásnak kitett gyermekek ügyében.

3111. sz. a. leterjeszti a nm. vall. és közokt. m. kir. miniszter 49856. sz. a. kelt rendeletét, mely Antal György majosi ev. tanító részére az 1908. évi XLVI. t.-c. alapján 27 kor. tandíjpótló államsegélyt engedélyez.

3169. sz. a. közli a vall. és közokt. m. kir. miniszternek 34121. sz. rendeletét, mely Gönye Dezső mucsfai ev. tanító részére 436 kor. fizetéskiegészítési államsegélyt biztosít.

3224. sz. a. közli a nm. vall. és közokt. m. kir. miniszter 60048. sz. rendeletét, mely Quiring Jakab bikali ág. ev. tanító részére 600 kor. fizetéskiegészítő államsegélyt utalványoz.

1216. sz. a. tudatja, hogy több állami tanítóképző intézetnél továbbképző tanfolyam tartatik ez évben is. A felvétel iránt az illetők a tanfelügyelőségénél nyújthatják be kérvényeiket.

2635. sz. a. küldi az egyet. énekügyi bizottság jegyzékét a tanítókörökkel való közlése végett.

Egyéb ügyek.

1. Grieszhaber Henrik mucsfai tanító panasolja, hogy a község egyik szobáját, melyet elődje

irodának használt, tőle jogtalanul elvenni törekszik. Intézkedést kér.

A község biráját figyelmeztettem, hogy a tanítónak hiványilag biztosított lakása felett csakis a tanító rendelkezhetik s annak beleegyezése nélkül más célra fel nem használható. Együttal felkértem, közölje velem azok nevét, kik a tanítótól a 3-dik szobát elvenni akarják. Miután ez ügyben további értesítés hivatalomhoz nem érkezett, ezzel elintéztést nyert.

2. Kovács József ráczkozári II. sorsz. tanító jelenti, hogy az egyházközség, illetőleg annak lelkesze a díjlevelében fel nem vett, de állása elfoglalása napjától, ugymint 1906. márcz. 12-től 1909. év végéig élvezett egy öl hasáb fát és minden tanuló után 36 fillérnyi tandíjat tőle megvonta. Kéri az egyházi főhatóságot, sziveskedjék őt annak élvezetében továbbra is meghagyni, illetőleg annak kiszolgáltatását elrendelni. Kéri továbbá kertilletményének 1907. július elsejétől való kiutaltványozását.

Miután a bekívánt információk és különösen a régebbi díjlevelek alapján meggyőződtem, hogy az egyházközség a másodtanítói állás rendszeresítésekor az új díjlevelbe az eddigi segéd-tanítói hiványban szerepelt 1 öl fát és 36 fillérnyi tandíjat ugyan fel nem vette, de az 500 kor. készpénzfizetést 600-ra emelte s így fizetéscsonkítást nem követett el azzal, hogy a díjlevelben biztosított fizetésen felül az egy öl hasábfát és tandíjat továbbra is megadta jószántából, kötelezettséget a jövőre nézve nem vállalt és csakis 1910-ben vonta meg a kedvezményt, midőn III-dik tanítói állást szervezett, ami nagyobb áldozatokkal volt és van összekötve — a tanító kívánalmának helyt nem adhatam. A kertilletményre nézve figyelmeztettem, hogy a vármegye köz. bizottságnak e tárgyban hozott elutasító határozatát, ha nincsen vele megelégedve, felebbezze meg.

3. A varsádi lelkész jelenti, hogy egyházközsége második iskolatermét $2\frac{1}{2}$ méternyi hosszúsággal nagyobbította és rendeltetésének átadta.

4. Ráczkozár két tanteremből és két tanítólakásból álló igen szép iskolaépületet állított nagy áldozatok árán s ezzel hitbuzgóságának s a korral való haladásának szép jelét adta.

Az iskolát 1910 okt. 16-án személyesen felavattam s nyilvánosan átadtam rendeltetésének.

5. Az első járás körlelkésze, Adorján Ferencz indítványozza, hogy a körlelkészeknek fejenként 200 korona utalványoztassék az államsegélyből és ebből kötelesek iskolavizsgálat alkalmával a kiadásokat fedezni.

A közgyűlés elé terjesztem.

6. Ifju Schäfer Mihály kistormási tanító engedélyt kér, hogy a helyettes anyakönyvvezetői állást elfogadhassa.

A gyülekezet beleegyezésével az engedélyt megadtam.

7. Pfendesack Lajos hidasi tanító jelenti, hogy az új német énekeskönyv dallamai közt hármat talált, mely az Altdörfer-féle chorálkönyvben nincs ben. Kéri e dallamok megküldését.

Indítványozom, hogy ezen ismeretlen dallamok korál-szerinti letevés után litografirozva, a kántortanítóknak rendelkezésére bocsáttassanak az egyházmegye költségén.

8. Weil Endre keszőhidegkuti tanító kéri a gyülekezeti gondnokokat utasítani, hogy a lakástisztogatást, különösen a lakáshoz tartozó illemhelyre vonatkozólag, foganatosítsák. A díjlevél 11. pontjában szó van a lakástisztogatás megváltásáról, de abban utóbbi nem foglaltatik és a megváltás csak akkor lép érvénybe, ha az egyhm. közgyűlés jóváhagyja, ami eddig nem történt meg.

A gyülekezet gondnokát utasítottam, hogy a kívánt tisztogatást végeztesse, mert ez a gyülekezet kötelessége. A tanítói díjlevelet pedig javaslattétel végett a számvevőszékhez tettem át.

9. Koriary István kismányoki tanító tanítófizetési adóhátraléki kimutatást küld a nagymányoki hívek részéről. Kéri annak egyházhatósági jóváhagyását s végrehajtását.

A végrehajtást nem kellett foganatositanom, mivel időközben a lelkész jelentése szerint a hátralék 1910-ik év végéig ki lett egyenlítve.

10. Baier János szárazdi tanító kérdést intéz, miután gazdálkodással nem foglalkozik, kiadhatja-e a gazdasági épületeket.

Tanácslom, hogy a gyülekezet beleegyezése nélkül ne adja ki.

11. Nagytiszt. főesperes ur átteszi hivatalomhoz Miszla l. egyházközségnek imaház-, iskola- és tanító-lak építési tervrajzát és költségvetését további intézkedés végett.

Mint meg nem felelőt, visszaküldtem s a gyülekezetet új és helyesebb tervrajz készítésére utasítottam. Egyuttal felhívtam, hogy mindenekelőtte mutassa ki, van-e építési alapja? A gyülekezet önmegadóztatása útján mily összeget képes előteremteni s egyáltalában miből véli az építési költségeket fedezhetni?

12. Kracher György bátaapáti lelkész, mint a mecsekvidéki tanítóegyesület elnöke, küldi ezen egyesületnek őszi gyűléséről felvett jegyzőkönyvét.

13. Schmidt József döröcskei tanító panaszt emel Till Illés ottani II. sorsz. tanító ellen, ki növendékeinek szigorúan megtiltotta, hogy neki ujévi ajándékot vigyenek.

Miután Schmidt tanítónak díjlevelében ujévi ajándékok ígérve vannak, de nincsen kitéve, hogy kitől, az eddigi uzus pedig az volt, hogy az iskolás-

gyermeknek adták azt, Till nincs feljogosítva iskolás-gyermekeinek ezt tiltani. Till tanítót a lelkeszi hivatal útján figyelmeztettem, hogy ettől a jövőben tartózkodjék.

14. Töpfer Gyula izményi II. sorsz. tanító kert-illetményének az egyházközségtől való behajtását kéri.

Miután az egyházközség felhívásom daczára sem tett ennek eleget, ezen összeg behajtása végett megkerestem a főszolgabírói hivatalt Bonyhádon.

15. Az ecsényi egyházközség hivatalos felszólítás folytán egy harmadik tanítói állás szervezését határozta el s ez ügyben fizetéskiegészítésre államsegélyt kért. A tanügyi kormány ezt megadta. Most, hogy a harmadik tanterem felépítéséhez kellene fognia, jelenti, hogy a szegénysége miatt erre nem képes, de nincs is szükség rá, mivel a tankötelesek száma évről-évre apad.

A gyülekezetet utasítottam, hogy ezen indokok alapos igazolásával nyújtson be halasztási kérvényt a vall. és közokt. miniszterhez. Ez meg is történt.

16. Borjád, Magyarbóly leányegyházközsége tervrajzot és költségvetést terjeszt be az ujonnan építendő tanítólakásra vonatkozólag. Egyuttal kérdést intéz, hogy az ideiglenesen Amerikába kivándoroltakra kivethető-e egyházi járandóság?

A tervrajzot és költségvetést a magyarbólyi lelkeszi hivatalhoz tettem át azon kérelemmel, hogy vizsgálta felül s azután terjessze vissza hivatalomhoz. Az Amerikába vándoroltakra járandóság nem vethető ki, ha távozásukat bejelentették.

17. A magyarkéri leányegyházközség általam már a múlt évben, most pedig a királyi tanfelügyelő részéről is figyelmeztetve lett, hogy tantermét, mely szűk, alacsony és sötét, padlózata pedig rossz, javítsa és bővítsé. Az egyházközség a padló-

zatot kijavította, a többire nézve pedig felfolyamodással élt, hivatkozva szegénységére és azon meggyőződésére, hogy a tanterem most már megfelel.

A gyülekezet jelentését egyelőre tudomásul vettem, de újra felhívtam és buzdítottam, hogy mihelyt teheti, tantermét javíttassa és állítson fel isk. könyvtárt az évenként beszédendő beiratási díjból.

18. Főesperes ur további intézkedés végett átteszi hivatalomhoz Vikrácz György tarrósi lakosnak panaszlevelét Tóth József ottani tanító ellen.

Az ügyet megvizsgáltam s miután oly tényeket találtam, melyek esetleg fegyelmi vizsgálatot vonhatnak maguk után, végleges elintézés végett az összes iratokat felterjesztettem az egyházmegyei elnökséghez.

19. Főesperes ur leterjeszti a miszlai leányegyháznak újabbi tervrajzát az imaház-iskola és tanítói lakra vonatkozólag.

Felülvizsgáltatás végett áttettem a királyi tanfelügyelőséghez.

20. Mertz Ede nagyszokolyi tanító hét gyülekezeti tagnak tanítófizetési hátralékát mutatja ki, melynek behajtását a gyülekezet megtagadta. Kéri ennek behajtását vagy esetleg ennek megtérítését a gyülekezetnek adott adócsökkenési segélyből.

Miután ugy az egyházi, mint a községi előjáróság hitelesen bizonyítja, hogy a kimutatott hátralékban levő nagyszokolyi lakosok részben teljesen vagyontalanok, részben elaggott, munkaképtelen egyének, a tanítót keresetével elutasítottam.

21. Czipott Áron kácsfalui lelkész jelenti, hogy gyülekezetében közel husz év óta nyilvános vizsga nem tartatott, kérdi, hogy melyik az a törvény, mely kimondja a nyilvános vizsga tartását.

Törvényt az évváró vizsgákra vonatkozólag részemről nem ismerek, a legtöbb gyülekezetben

azonban megtartják ; ahol nincsen szokásban, ott okvetlen évzáró-ünnepélyt kell tartani. A tanférfiak többsége utóbbit ajánlja.

22. Az ági l. egyházközséget felhívtam, hogy a tanítói lakásnál szükséges javításokat mielőbb eszközölje. Az egyházközség közgyűlési határozattal kimondja, hogy a tanítói lakást még a nyár folyamán renoválni fogja.

23. A borjádi leány egyházközségnek az állam-építészeti hivatal utasítása szerint készült tanítólak-építési tervrajzát és költségvetését egyházhatóságilag jóváhagytam és az egyházközséget a magyarbólyi lelkész útján felhívtam, hogy a felmerülő költségek fedezéséről idejében kellően gondoskodjék.

24. A mekényesi anyaegyházközségnek új iskola-építési tervrajzát és költségvetését felülvizsgáltatás végett beküldtem a királyi tanfelügyelőséghez. Az új épület áll; két tanteremből és két rendes tanítói lakásból.

25. A dunaföldvári lelkész beterjeszti Ráczalmás fiókegyház leltárát és telekkönyvi kivonatát.

26. A keszõhidegkuti lelkész beterjeszti Keszõhidegkut és Belecska ingatlainak leltárát.

27. A sárszentlőrinczi lelkész küldi Klementik János uzdborjádi községi tanítónak hitoktatási díjára vonatkozó nyugtáját.

Felterjesztettem a püspöki hivatalhoz.

28. Magyarbóly iskoláját államosítani óhajtja, mivel szegénysége miatt második tantermet építeni és másodsorszámú tanítói állást szervezni nem képes.

Eziránti kérvényételterjesztettem a püspöki hivatalhoz.

29. Szücs Imre majosi lelkész kérdést intéz, hogy a politikai község, mely eddig az összes iskolai felszereléseket és tanítói fizetéseket beszedte, illetve

fedezte és fizette, kényszeríthető-e, hogy az 1907. évi XXVII. t.-czikkben előírt nagyobb mérvű felszerelési taneszközöket saját költségen beszerezze.

Miután az iskola felekezeti, a politikai község erre nem kényszeríthető.

30. A hozzám érkezett következő kérvényeket terjesztettem fel a püspöki hivatalhoz :

a) *Tanítófizetelkiegészítési államsegélyért folyamodtak* : Csikóstóttós a szervezendő második tanítói állás részére, Györköny a VI. tanítói állás részére, Mucsfa: Stötzer Károly másodtanító részére, Udvari: Kirnbauer Mihály másodtanító, Kalaznó: Schöll Frigyes másodtanító, Mucsfa: Gönye Dezső másodtanító, Bikal: Quiring Jakab másodtanító, Kölesd: Knabel Vilmos tanító részére.

b) *Ötödéves korpótlékért folyamodtak* : Mucsfa: Bauer Henrik, Bolmány: Kirchner Lajos, Köttse: Mayer József, Kistormás: ifj. Schäfer Mihály, Majos: Antal György, Varsád: Bors József, Tolnanémedi: Németh István — tanítók részére.

c) *Tandijkárpótlásért folyamodtak* : Murga, Szárazd, Kistormás, Bátaapáti, Döröcske, Tolnanémedi, Bonnya, Köttse, Gadács, Somogyszil, Keszőhidegkut, Belecska, Majos, Magyarbóly, Ivándárda, Szárazd. II. fentartási költség czimén: Gyönk, Dunaföldvár, Bonyhád, Györköny, Paks, Kismányok, Gyönk, Alsónána.

31. A fentartó-testületnek — Zwarinyi János és Genersich Tivadar rendes tanárok személyi pótléka tárgyában, ugyanezen tanár uraknak az országos nyugdíjintézet kötelékébe leendő felvétele tárgyában, a magas kormányhoz intézett folyamodványait a főtiszt. püspöki hivatalhoz felterjesztettem.

32. Baier János szárazdi tanító megfeleltetési a

fajárandósága ügyében hozott egyházmegyei közgyűlési határozatot.

Felterjesztettem.

Bauer János torvaji tanító nyugdíjaztatásért folyamodik.

A királyi tanfelügyelőség útján felterjesztettem.

34. Miszla leány-egyházközségnek a tanügyi kormányhoz intézett kérvényét, melyben Ernszt József tanítója részére ismétlő iskolai-díjának 24 koronával való felemeléséért folyamodik pártolólág felterjesztettem.

35. Uj javadalmi jegyzőkönyv az egyházi főhatóság képviseltetése mellett és ezzel kapcsolatban uj díjlevél, a következő gyülekezetekben lett felvéve illetőleg kiállitva:

Majoson, Udvariban, Gyönkön, Felsőnánán, Belecskán, Pálfán, Somogyszilben és Magyarkéren.

36. Uj iskola épül Bonnyán és Gadácson, továbbá Mekényesen, mely a tervrajzot és költségvetést már beterjesztette, végre Csikóstóttősön még pedig második tanterem az esetre, ha a tanítófizetés kiegészítési államsegélyt a második tanítói állás után megkapja.

Ezen ügyeken kívül még számos ügyet intéztem el, a hozzám intézett kérdésekre válaszoltam és a szükséges felvilágosításokat megadtam. Miután ezek külön intézkedést nem kívánnak ez évi jelentésemben nem vettem fel.

A tanítói karban történt személyváltozásokról.

a) Nyugalomba vonultak: Id. Schäfer Mihály kistormási tanító 53 évi és Petter Ágost bátaapáti tanító ... évi tanítói működés után. A lelkiismeretes, habár csendben teljesített munka önmagában hordja ugyan jutalmát, mégis nem mulaszt-

hatom el, hogy egyházunk ezen hű és szerény munkásainak elismerést és köszönetet ne szavazzak azon őszinte kívánnattal, hogy a jólkiérdemelt pihenést sokáig boldogan élvezhessék.

b) Rendes tanítókul megválasztottak : Kirnbauer Mihály Udvariba, Schöll Frigyes Kalaznóra, Ernszt József Belecskára, Stötzer Károly Mucsfára, Hoffmann Ákos Györkönybe, ifj. Schäfer Mihály Kistormásra—Nagyhajmásról, Schwartz Ádám Bataapátiba, Bauer Henrik Nagyhajmásba, Gönye Dezső Mucsfára Stötzer helyébe, ki Tizsakálmánfalvára távozott, Neubauer Gottfried Murgára, Jóos Géza Mislára, Quiring Jakab Bikalra, Böhm Sándor Somogyvámosra.

Ezen ujonnan megválasztott tanítókat testvéri szeretettel üdvözlöm és kérem a jó Istent, hogy adjon nekik erőt, egészséget, jókedvet, hogy nehéz, de magasztos hivatásukat, különösen, mint vallásos nevelők mindenkor és mindenben betölthessék.

Az egyházmegyei tisztviselők mandátuma lejárt így az enyém is. Ha vizatekintek azon tiz és félévi időtartamra, melyen át az alesperesi hivatalt viselni szerencsés voltam, mindenekelőtte örömmel tölt el derék tanítóink azon egyházas és hazafias törekvése, mellyel evang. iskoláink jóhírnevét nemcsak fentartani, hanem mindinkább magasabbra emelni törekedtek. Munkájok szaporodtával kitartásuk és buzgóságuk fokozatosan emelkedett. Iskoláink megmagyarosodtak s megtartották evang. felekezeti jellegüket. A munka-növekedésével azonban nem tartott lépést jutalma, díjazása. Javadalmazásuk még mindig *nem áll* azon fokon, amelyen hasonló minősítéssel állami kartársaik, vagy általában hivatalnokok fizetése *áll*. Egyházunk kötelessége tanítóinkat — fizetésük emelését czélzó törekvéseikben — hathatósan

támogatni. Az egyházközség vezetői, lelkészek és tanító között csekély kivétellel ápolásban részesült ugyan a testvéri szeretet és egytértés, mely nélkül nemes fejlődés nem képzelhető, de kívánatos, hogy e viszony még bensőbbé, őszintébbé, váljék. Ez csak ott lehetséges, hol Krisztus Urunk szelleme hatja át a kebleket és képezi cselekedeteiknek indító rugóját. Ápolnunk kell mindenekelőtte a krisztusi szeretetet.

Tanügyünk fejlesztésével növekedett iskolai-adóterhünk. Egyházközségeink — szegénységüknél fogva nem voltak képesek az állam által támasztott követelményeket kielégíteni s így igénybe vették az állam támogatását, mely autonóm jogaink fokozatos megnyirbálását vonta maga után. Önkormányzati jogaink évről-évre kevesbbednek és ezzel fog a befolyásunk a nép valláserkölcsi nevelésére, ami ev. egyházunk egyik alapját képezi. Hallgassuk meg a mult intő szavát a jövőre nézve: kövessünk el mindent, hogy egyházunk veteményes kertjét ne csak megtartsuk, hanem hű és lelkiismeretes ápolással virágzó ékességévé tegyük.

Alesperesi hivataloskodásom utóbbi éveiben leginkább adminisztratív, mondhatnám közvetítő munkálatokkal voltam elfoglalva. Új állások szervezése, a tanító-fizetések rendezése, államsegéllyel való kiegészítése (két ízben is), a korpótlékok biztosítása, ezek kapcsán új díjlevelek kiállítása, a tandíj pótlása, a német énekeskönyv összeállítása és kinyomtatása és egyéb kormányzati s közvetítői ügyek gyülekezetem vezetése mellett annyira igénybe vették időmet és erőmet, hogy sajnálatomra gyülekezeteink iskoláit nem látogathattam meg, annyira kifárasztottak, — habár a külső látszat, mely csal, nem mutatja, hogy megrongált egészségem helyre-

állítására végett alesperesi hivatalomról és a vele összekötött bizalmi állásokról vissza kell vonulnom. Köszönöm az egyhm. elnökségnek, különösen nt. főesperes urnak, szeretett kartársaimnak, igen tisztelt világi urainknak, tanító barátainknak szíves jóindulatát, mellyel hivataloskodásom ideje alatt mindenkor támogattak. Ezzel az alesperesi hivatalt véglegesen leteszem azon kérelemmel, szíveskedjenek e hivatal újra való betöltésénél csekélységet teljesen figyelmen kívül hagyni.

Tomka Gusztáv

alesperes.

A közgyűlés köszönettel tudomásul veszi alesperesnek a tanügyet részletesen ismertető évi jelentését, az abban felsorolt intézkedéseket jóváhagyja.

Az 5. p. alatt foglalt indítványt nem fogadhatja el, mivel megfelelő pénzforrás nem áll rendelkezésre.

A 20. pontnál az egyházmegyei közgyűlés méltánylással az egyházközségek tisztviselői iránt, kiknek javadalmát biztosítani elsőrendű kötelességének ismeri, másrészt tekintettel azon körülményre, hogy ahol nem meghatározott összegű fizetésről van szó, ott a jövedelem hullámlásnak van kitéve, bár nem mellőzhető az egyházi törvény 254. §-ának határozott irányítása, mégis megnyugtató, általános érvényű határozathozatal céljából felterjeszti ez ügyet az egyházkerületi közgyűléshez. Különösen arra nézve kér elvi jelentőségű határozatot, hogy behajthatatlanság esetén az egyházközségi előjárás megállapításával érvényes kivetési összeg és a behajtható összeg közt levő különbözetet, vagyis a behajthatlan járulékokat tartozik-e az egyházközségi közpénztár megtéríteni az egyházi tisztviselőknek?

A nyugalomba vonult tanítóknak elismerését fejezi ki a népnévelés terén hosszú időn át szép eredménnyel teljesített, evang. egyházunk s magyar hazánk javára szolgáló működésükért. Nyugalmuk idején is kísérje őket Isten jutalmazó áldása.

Az új tanítókat hitrokoni szeretettel üdvözli; azon reményét fejezi ki, hogy igaz buzgósággal töltik be hivatásukat a valláserkölcsei és hazafias nevelés nagyjelentőségű munkájában. Isten áldása szentelje meg őket, hogy mint példa álljanak tanítványaik s a nép előtt.

7. Főesperes utalva azon körülményre, hogy az elnökség, általában az egyházmegye tisztviselőinek és bizottságainak hat évre szóló megbízatása lejárt, felhívja a közgyűlést a választások céljából szükséges intézkedések megtételére.

A közgyűlés mindenekelőtt megbizsa s felkéri az elnökséget, hogy vezesse az egyházmegye ügyeit az elnökséget beiktató, folyó évi szeptember hónapban Bonyhádön tartandó egyházmegyei rendkívüli közgyűlésig is. Továbbá elrendeli az egyházi törvény 45. §-a értelmében a főesperes, felügyelő és alesperesre a szavazást. A szavazatok felbontására Graf József lelkész elnöklete alatt Gyalog István főgimn. igazgató és Wikkert Lajos tanító tagokból álló bizottságot megválasztja. Végül az egyházközségeket felhívja, hogy boritékba zárt szavazataikat 1911. szeptember 1-ig a bonyhádi evang. lelkészi hivatalhoz küldjék be. Ugyanily eljárásra hívja fel a bonyhádi főgim.-t is.

Az egyházmegye egyéb tisztviselőit és bizottságait a következőként választotta: Főjegyzők: Eősze Zsigmond egyházi, dr. Berzsenyi Jenő világi. Aljegyzők: Schöll Lajos egyházi, Beke Andor világi. Pénztárosok: Haffner Vilmos (egyházkerületi és egyetemes pénzek kezelője); ellenőr: Eősze Zsigmond; Marhauser Imre (főgimn. és esp. pénztár kezelője); — — — — — (főgimn. alpénztár kezelője); ellenőr: Beke Andor. Egyházmegyei ügyész: dr. Grosch József. Főgimn. ügyész: dr. Müller János. Számvevő: Schöll Lajos. Levéltáros: Kiszely Géza. *Iskolavizsgálók*: I. járásban: Reich Sándor lelkész, Rein János tanító és Kurz István világi. II. járásban: Perl János lelkész, Kring Ödön tanító és Sass László világi. III. járásban: Müller

Róbert lelkész, Kring Gyula tanító és Linde Gyula világi. IV. járásban : Szücs Imre lelkész, Wikkert Lajos tanító és Haffner István világi. V. járásban : Wágner Ádám lelkész, Puri Gusztáv tanító és Schréter Károly világi. VI. járásban : Gyarmathy Ferencz lelkész, Sikos Károly tanító és Pasiczky Aurél világi. VII. járásban : Vértesi Zoltán lelkész, Pausz Sámuel tanító és Elvers Rudolf világi.

Főgimnáziumi nagybizottság: Elnökök : főesperes és felügyelő. Tagjai hivatalból : alesperes, Hazslinszky Géza főgimn. felügyelő, Gyalog István igazgató, Beke Andor, mint a tanári kar választott tagja, Faik Henrik tápintézeti vezető, Kiszely Géza, mint a tanári kar jegyzője és Reichert Gyula pénzügyi bizottsági elnök. Választott tagok : Graf József, Haffner Vilmos, Szabó János, Czipott Áron, Schöll Lajos lelkészek ; Sass László, Szentiványi Miklós, Lehmann János, Ruck Alajos, dr. Schal Kálmán világiak ; Péter Sándor és Pfendesack Lajos tanítók. Póttagok : Wágner Ádám és Müller Róbert lelkészek, Kardos István és Haffner István világiak és Wikkert Lajos tanító. *Pénzügyi bizottság:* Elnök : Reichert Gyula. Hivatalból tagok : Marhauser Imre pénztáros, — — — — — alpénztáros, Faik Henrik tápintézeti vezető, Schöll Lajos számvevő, Beke Andor ellenőr, dr. Müller János főgimn. ügyész, dr. Grosch József egyhm. ügyész és Gyalog István igazgató. Választott tagok : Graf József, Wágner Ádám és Czipott Áron lelkészek ; Lehmann János, dr. Schall Kálmán, Kardos István világiak és Pfendesack Lajos tanító. *Számvevőszék:* Elnökök : Szabó János izményi lelkész és Lemle Béla györkönyi jegyző. Hivatalból tagok : Haffner Vilmos pénztáros, Eöszé Zsigmond ellenőr és dr. Grosch József egyhm. ügyész. Választott tagok : Müller Róbert, Czipott Áron, Wágner Ádám, Dörmer Frigyes lelkészek, Hajas Béla, Lehmann János, Ruppert Henrik, Hildebrand Miksa világiak és ifju Kring Gyula tanító. *Véleményező bizottság:* Elnökök : főesperes és felügyelő. Hivatalból tagok : alesperes, dr. Grosch József egyhm. ügyész. Választott tagok :

Eősze Zsigmond, Schöll Lajos, Beke Andor és Haiszer Henrik. *Népiskolai bizottság*: Elnökök: alesperes és Fördös Dezső uzdi földbirtokos; tagjai hivatalból 4 körlelkész és 4 tanító, kiket az iskolalátogatási körökre tekintettel, a bizottság elnöke hiv be és Gyalog István főgimn. igazgató. *Gyámintézeti bizottság*: Elnökök: Tomka Gusztáv és Sass László uzdborjádi földbirtokos; pénztáros: Müller Róbert; tagjai: Reichert Gyula, Czipott Áron lelkészek; Kurz István, Fördös Dezső és Lemle Béla világiak. *Egyetemes nyugdíjügyi bizottság*: Elnök: főesperes; tagjai: Czipott Áron, Müller Róbert, Reichert Gyula és Szabó János lelkészek. *Egyházmegyei törvényszék*: Elnökök: főesperes és felügyelő. Hivatalból tagok: alesperes, dr. Grosch József egyhm. ügyész; választott tagok: Graf József, Kring Miklós, Szabó János és Eősze Zsigmond lelkészek; Török Béla, Fördös Dezső, dr. Berzsenyi Jenő és Becht Ödön világiak; Gyalog István főgimn. igazgató, Pfendesack Lajos tanító és Péter Sándor tanító, mint jegyző.

A tisztikar és bizottságok új tagjai Reichert Gyula pénzügyi bizottsági elnök kivételével a törvényszerű esküt letették.

Sárszentlőrinczet és Pálfát iskolalátogatás szempontjából az I. járásba osztja be.

Jegyezte:

Eősze Zsigmond
egyhm. e. főjegyző.

8. Tárgyaltatott a pénzügyi bizottságnak Bonyhádon 1911. évi június hó 16-án tartott gyűléséről szóló jegyzőkönyve.

Az egyházmegyei közgyűlés a jegyzőkönyv jelentésével kapcsolatban mély fájdalommal emlékszik meg munkás tagjának, Kracher György lelkész, pénzügyi bizottsági elnöknek elhunytáról és érdemeinek igazi elismerésül emlékét jegyzőkönyvében örökíti meg.

A pénzügyi bizottságnak a II. c. pont alatt foglalt azon javaslatát, hogy a főgimnáziumi alapra

aláírt hátralékos követelések behajtásánál az egyházmegye egyelőre tekintsen el a birói eljárástól, az esp. közgyűlés elfogadja s ilyen értelmű megbízást ad Gyalog István igazgatónak.

Ugyanezen jkönyv II. d. pontjában levő igazgatói, valamint a d. pontban foglalt ügyészi és pénztárosi jelentéseket az egyházmegyei közgyűlés tudomásul veszi s a pénztárost utasítja, hogy a vagyonomérlegben a jövőben az ingóságokat is mutassa ki. A közgyűlés felhívja az igazgatót, hogy az ingóságok értékét évről-évre közölje a pénztárossal.

A pénzügyi bizottság jkönyvének V-ik pontjában foglalkozott az alapítványi okiratokkal is, melyekre nézve az esp. közgyűlés a számvevő következő javaslatát fogadja el:

„A Rosenstein-féle ösztöndíj és Bonyhád nagyközség jubileumi ösztöndíjáról, továbbá a Simunyák-féle hagyatékról nem állithatók ki alapító okiratok, mivel nem az egyházmegye kezelése alatt állanak. Mindazonáltal felhivandó az igazgató, hogy az ezekről szóló okiratokat őrizze meg.

1. A Bonyhádi Casino 200 K-ás Jókai alapítványa következőkép fogadtassék el:

A tolna-baranya-somogyi egyházmegye közgyűlése a Bonyhádi Polgári Casino egylet ösztöndíj alapítványát 1895-ben hálás köszönettel felvette; ezuttal a tőkének a zsinati törv. 231. §-a alapján kezelésére magát kötelezi s ezen alapítványra nézve a teljes és korlátlan vagyoni felelősséget elvállalja.

Egyben utasítja a számvevőt, hogy az eredeti levelet, mint alapító okiratot s a három hiteles másolatot a szabályszerű záradékkal ellássa és aláírás és további eljárás végett az egyházmegyei elnökséghez felterjessze.

2. Busbach Ádám—Benkner Amália 600 K-ás alapítványára a következő vezettessék:

A tolna-baranya-somogyi ág. hitv. ev. egyházmegye közgyűlése jelen alapító okiratot a következőkkel egészíti ki:

Az alapítvány néhai Busbach Ádám volt lonsonczi kereskedő 1882. aug. 2-án kelt végrendeleté-

nek 60 p. a. tétetett a következő szavakkal: „A bonyhádi ág. hitv. ev. gimnaziumnak hagyományozok 300 frt, irván 300 o. é. frtot, mely Busbach Ádám és hitvесе Benkner Amália név alatt tartandó fenn, jó hitelű pénzintézeteknél helyeztetvén el; kamatai két szegénysorsu német származásu tanuló közt osztandók fel ösztöndijul, kik a magyar nyelv, írás, számadás és magyar történetben kitűnők.“

1899-ben június 12-én az elhalt végrendelező özvegye, Benkner Amália, az összes végrendeleti örökösökkel s így a bonyhádi ág. hitv. ev. algimnázium fenntartóságával, a tolna-baranya-somogyi ág. hitv. ev. egyházmegyével is, a hagyatékok 25%-ka fejében lemondván az esetleg hosszú ideig tartó haszonélvezeti jogról, az alapító okiratbeli 75%, azaz 450 korona, készpénzben a bonyhádi algymnasium pénztárába befolyt, a bonyhádi takarékpénztárban gyümölcsözőleg elhelyeztetett; 1908-ban a 600 K-t elérte s jövedelme 1909. óta a végrendelező akaratához képest felhasználtatik.

A tolna-baranya-somogyi ág. hitv. ev. egyházmegye ezen nagylelkű alapítványt hálás köszönettel elfogadja és reá nézve a teljes és korlátlan vagyoni felelősséget elvállalja.

Egyben utasítja a számvevőt, hogy az eredeti alapító levelet és a három hiteles másolatot a szabályszerű záradékkal ellássa és aláírás és további eljárás végett az egyházmegyei elnökséghezelterjessze.

3. A Sass István-féle 1000 K-ra:

A tolna-baranya-somogyi ág. hitv. ev. egyházmegye ezen alapító levelet a következőkkel egészíti ki:

Az alapítványi összeg 1000 K, azaz Egyezer korona az 1909-ik évben teljesen befolyt.

A tolna-baranya-somogyi ág. hitv. ev. egyházmegye ezen nagylelkű alapítványt hálás köszönettel fogadja, a tőkének a zsinati törvény 231. §-a alapján való kezelésére magát kötelezi s ezen alapítványra nézve a teljes és korlátlan vagyoni felelősséget elvállalja.

Egyben a számvevőt utasítja, hogy az eredeti alapítólevelet s a hiteles másolatot a szabályszerű záradékkal ellássa és aláírás és további eljárás végett az egyházmegyei elnökséghez felterjessze.

4. A Hammel Alajos-féle 200 K-ra : Kiegészítül: Az alapítványi összeg 200 K, azaz kétszáz korona a bonyhádi algimnázium pénztárába 1908-ban befolyt.

A tolna-baranya-somogyi ág. hitv. ev. egyházmegye ezen alapítványt meleg köszönettel elfogadja, a tőkének a zsinati törvények 231. §. alapján való kezelésére magát kötelezi s ezen alapítványra nézve a teljes és korlátlan vagyoni felelősséget elvállalja.

Egyben a számvevőt utasítja, hogy az eredeti alapítólevelet s a hiteles másolatot a szabályszerű záradékkal ellássa és aláírás és további eljárás végett az egyházmegyei elnökséghez felterjessze.

5. Bonyhádi Segélyegylet „Erzsébet királyné” öszt. alapítványa 400 K.

6. Fördös Lajos-féle 1000 K.

7. Marhauser Andor-féle 2260'90 K.

8. Bonyhád társadalmának Vörösmarty ösztöndíj alapítványa 700 K.

9. Tanári testület „Petőfi” alapítv. 200 K.

10. Balogh Imre-féle 200 K.

11. Tanári testület „Erzsébet királyné” 200 K.

12. Volt tanítványok „Jubileumi öszt. alap.” 600 K.

Az 5—12-re :

A tolna-baranya-somogyi egyházmegye közgyűlése ezen nagylelkű alapítványt meleg köszönettel elfogadja, a tőkének a zsinati törv. 231. §-a alapján való kezelésére magát kötelezi s ezen alapítványra nézve a teljes és korlátlan vagyoni felelősséget elvállalja.

Egyben utasítja a számvevőt, hogy az eredeti (1—4.) alapító s a (2—3.) hiteles másolatot a szabályszerű záradékkal ellássa és aláírás és további eljárás végett az egyházmegyei elnökséghez felterjessze.

A jótékonyság szolgálatában még a következő új alapítványok állanak az esperességi gimnáziumban:

13. Wéber János-féle 1000 K-ás ösztöndíj, melyből eddig 500 K folyt be. Az alapítványi okirat meg van, azt akkor lesz jó elfogadni és záradékolni, ha az egész összeg befolyt.

14. Dr. Stern-féle ösztöndíj alapítvány 500 K-ról vinculált államkötvényekben. Még nem terjeszthető elő, mert a vinculálás még nem történt meg. Az alapító okirat meg van, el lehet fogadni és záradékolni.

15. Az érettségit tett tanulók ösztöndíj alapítványára befolyt 1910-ben 170 K. 1911-ben 154 K. Van tehát jelenleg 324 K.

Új alapítványok még :

16. Dr. Pót Radó-féle ösztöndíj alapítv. 400 K.

17. Gyalog István-féle " " 400 K.

18. Forberger László " " 400 K.

Az utóbbi háromra vonatkozólag a közgyűlés a számvevő javaslatára megbizza az igazgatót, hogy az alapító leveleket állítsa ki és terjessze azokat elfogadás végett a rendkívüli esp. gyűlés elé.

Ugyanezen jkönyv V. c. pontjában foglalt azon pénzügyi bizottsági javaslatot, hogy az adóslevelek s azon jelzálog bekeblezési végzések, amely követelésekről adóslevél nincs, tűzbiztonsági szekrényben őriztessenek, a kölcsönök megszavazásához szükséges iratok pedig irattárilag kezeltessenek, továbbá hogy a házakra adott kölcsönöknél mindig bekérjék a kötvény és az utolsó díjváltó — a közgyűlés elfogadja és a pénztárosra nézve kötelezővé teszi.

Az V. p. d. pontja alatt említett hátrálékokra vonatkozólag elrendeli az esp. közgyűlés, hogy Lagler Sándor 192.20 K és Béldi Károly 285.56 K hátrálékos tartozása az egyházi ügyész útján nyugdíjból foglaltassék le.

A jkönyv V. p. e. 1. alpontban foglalt javaslata értelmében az egyházmegyei közgyűlés felkéri a kerületet, hogy mivel az egyházkerületnek van pénztárosa, a kerület azzal végeztesse a kerületi járulékok beszédését, vagy ha az egyházkerület a régi állapotot akarná fenntartani, akkor a kerületi

pénztárosok díjazását és a nyomtatványok költségeit fedezze a kerület.

Ugyanezen pontban foglalt pénzügyi bizottsági javaslatot a szórványok gondozására vonatkozólag az egyházm. közgyűlés elfogadja, a szórványok lelki gondozását vallásos építő iratoknak (a házi pénztár terhére) ingyenes terjesztésével elősegíti és felhívja az egyes lelkészeket, hogy e tárgybani előterjesztéseiket az őszi lelkészi értekezlet elé terjesszék a szükségletek megállapítása végett.

A házi pénztári számadásról szóló felmentvényt a közgyűlés a pénztárosnak a szokott óvás fenntartása mellett megadja.

Az esp. közgyűlés a pénzügyi bizottság javaslatára az alpénztári számadásról Beke Andor alpénztárosnak, az összesített gimnaziumi, milleniumi, a tápintézeti tőke számadásról Marhauser Imre esp. pénztárosnak, a tápintézeti házi számadásról Faik Henrik ephorusnak és az internátusi számadásról Molnár Kálmán internátusi vezetőnek a felmentvényt a szokott óvás fenntartása mellett megadja.

A pénzügyi bizottság jkönyvének VII. pontja kapcsán beterjesztett házi pénztári leltárt, a VIII. p. költségvetést és a IX. pontban említett főgimnaziumi költségvetést az egyházmegyei közgyűlés változatlanul elfogadja.

A pénzügyi bizottság jkönyvének X. pontjában foglalt s Eősze Zsigmond főjegyző múlt évi indítványára vonatkozó azon javaslatot, hogy a sok fontos, sürgős egyházi teendők miatt az indítvány vétessék le a napirendről, az esp. gyűlés elfogadja, habár át van hatva az indítvány nemes céljától és kívánatosnak tartja, hogy amint csak az egyházmegye anyagi helyzete megengedi, az indítvány értelmében 100 K-ás ösztöndíjjal örökítse meg az egyházmegye algymnasiumának főgimnáziummá fejlesztését.

A jkönyv XI. pontja alatt beterjesztett pénzügyi bizottsági szabályzatokra vonatkozólag a közgyűlés megbizza Gyalog István főgimn. igazgatót, hogy az összes bizottságok szabályzataival együtt

nyomassa ki s a kinyomatott példányok küldesse-nek meg az egyes lelkészi hivataloknak oly időben, hogy a szeptemberben összeülő esp. gyűlésig tanulmányozni s azon tárgyalni lehessen.

Végül elhatározta a közgyűlés, hogy a pénzügyi bizottság üléseinek költségei, mivel a bizottság munkálkodását leginkább a főgimn. ügyei veszik igénybe, az 1912-ik évtől kezdve a főgimnaziumi pénztárból fedeztetnek.

9. Olvastatott a népiskolai bizottságnak 1911. évi június 18-án Bonyhádon tartott üléséről szóló következő jegyzőkönyve:

Jegyzőkönyv

felvétetett Bonyhádon 1911. június 18-án Tomka Gusztáv alesperes elnöklete alatt megtartott egyházmegyei népiskolai bizottság üléséről.

Jelen voltak: Tomka Gusztáv alesperes, mint elnök, Adorján Ferencz, Perl János, Vértesi Zoltán, Wikkert Lajos, Sikos Károly, Schmidt József, Puri Gusztáv mint bizottsági tagok.

Nt. alesperes úr, mint a bizottság egyházi elnöke megnyitó beszédében hangsúlyozza a népiskola fontos voltát, kiemeli, hogy a bizottságnak kiválóan a nevelés ügygel kell foglalkoznia és pedig vallási alapon. Üdvözölvén a tagokat a gyűlést megnyitja. Mindenekelőtte sajnálatának ad kifejezést, hogy a bizottság világi elnöke tek. Fördös Dezső úr nagy elfoglaltsága és gyengélkedése miatt nem vehet részt a gyűlésen. Megemlékezik Kracher György ev. lelkész korai elhunytáról, ki buzgó tagja volt a bizottságnak és több éven át, mint körlelkész tanügyünk és egyházunk javára áldásosan működött. Indítványozza, hogy emléke e jegyzőkönyvben is megörökíttessék.

A körlelkészi teendők ellátására felkérte: Kracher György helyébe Szücs Imre majosi, Czipott Áron helyébe ki Kácsfalura távozott Szabó János izményi és Sztanó Sándor körlelkész helyébe Junkuncz Sándor nagyszokolyi lelkészeket, kiknek — megbízásukban eljárván — szives köszönetét fejezte ki.

A bizottság sajnálattal veszi tudomásul kedves elnökének betegeskedését. Kracher György elhalálozott bizottsági tag emlékét a jegyzőkönyvben megőrökíti. Nt. alesperes urnak a helyettesítésre vonatkozó intézkedéseit helyeslőleg tudomásul veszi.

Alesperes úr ezután előterjeszti az egyhm. népiskoláira vonatkozó 1910—11. tanévi részletes jelentését :

1. a) A tankötelesek száma az 1910—11-ik tanévben 6—12 éves 6563, 13—15 éves 2575, összesen : 9138 volt. Ezek közül iskolába járt : saját elemi iskoláinkba 6525, ismétlő iskoláinkba : 2108, idegen elemi iskolába : 15, idegen ismétlő iskolába : 351, felső vagy polgári iskolába : 36, magánintézetbe : 31, középtanodába 39. Iskolába nem járt 33. Evang. iskoláinkba járt más vallásu : 466. Igazolt félnapi mulasztás volt : 43789, nem igazolt 4249.

A tantermek száma 104. Tanított 105 rendes és 1 segédtanító, valamennyi okleveles. A tanítók fizetésére fordítatott : 167,747 kor. 31 fillér, építésre : 5822 kor. 70 fillér, javításra : 8831 kor. 90 fillér, felszerelésre : 5440 kor. 96 fillér, szegény gyermekek segélyezésére 308 kor. Az egyházközségek az iskolai kiadások fedezéséhez 115,766 kor. 26 fillérrel járultak. Az államsegély kitett : 54,018 kor. a politikai községek segélye 5417 kor. Az iskolák összes kiadása volt : 199,638 kor. 55 fillér, a bevétel ugyanannyi.

Ha ezen statisztikai adatokat a megelőző tanévi adatokkal összehasonlítjuk, azt találjuk, hogy

az elemi iskolások száma 61-el fogyott, míg az ismétlőők száma 93-mal szaporodott. Az idegen elemi iskolába járok száma 181-el szaporodott. A felső vagy polgári iskolások száma 1-el, a közép-tanodai tanulók száma 3-al szaporodott. Az iskolába nem járok száma 5-el, a más vallásuak száma, kik iskoláinkat látogatták 22-vel fogyott.

b) A tannyelv mindenütt magyar, csak a vallás-tan tanítatik német nyelven.

c) Az egyházker. tantervet mindenütt betartották.

d) A tanítás eredménye átlag véve jó!

Magyarázat és értelem fejlesztésére nagyobb súly fektetendő a nagyszokolyi iskolában. Gyöngye a bikácsi alsó Pauer Quidó iskolája különösen számtanban, továbbá a dunaföldvári, miszlai és udvari-i alsó.

e) A vallás mindenütt behatóan s az egyházker. tantervnek megfelelően lett tanítva. E pontnál a III. járás körlelkésze megjegyzi, hogy a vallás a kölesdi elemi iskolában a múlt évben is igen szép eredménnyel tanítatott és így tévedésen alapszik a múlt évi egyh. közgyűlés jegyzőkönyvében foglalt ama utasítás, hogy a tanító a vallást behatóbban tanítsa. Kölesden lényeges hiba, hogy az ismétlő iskolában, melyet azonban nem az ev. tanító vezet ev. vallás egyáltalában nem tanítatik. A fenntartó testület felhívandó, hogy erről haladéktalanul gondoskodjék.

f) A magyarosodás minden iskolában örvedetesen halad.

g) Fegyelem tekintetében kifogás alá esik a dunaföldvári és polányi iskola.

h) Isteni tiszteleten tanító és gyermek mindenütt részt vesz.

i) A tantermek közül kifogás alá esik a mekényesi, nagyhajmási, magyarkéri, mely szűk, alacsony és sötét, a magyarkéri gyülekezet a kir. tanfelügyelő által már felszólítottatott annak kibővítésére. Tulzsufolt a borjádi, magyarbólyi és tabi, utóbbinál III. tanítói állás szervezendő. A bonnyai és gadácsi iskola építés alatt áll. Torvaj tantermét kibővítette. Csikóosztótlós pedig, habár tanterme tulzsufolt, amennyiben 135 gyermek van elhelyezve egy teremben, még most sem építette fel a II-ik tantermet.

Mindezen gyülekezetek felhivatnak, hogy tantermeiket a törvény által meghatározott állapotba helyezték; különösen pedig Magyarkér és Csikóosztótlósra vonatkozólag a bizottság ezen iskolafenntartó testületeket felszólítja, hogy a jövő évben építsenek megfelelő iskolát.

k) Iskolakönyvtár nincs: Mislán, Majoson, Alsónánán, Gyöngön, Nagyszokolyban volt, de elveszett, Bábonnyban, Zsibriken, Magyarkéren, Somogyszilben, Polányban, Mucsfán, Nagyhajmásán, Kaposszekcsőn, Szabadiban, Gerényesen, Tarróson, Tékesen, Ágon, Ráczközárón, Bikalon, Tófűn, Györén, Izményben, továbbá a VIII. járásban.

A bizottság kéri az egyhm. közgyűlést, utasítsa a gyülekezeteket, hogy a felvételi díj minden évben a tanító által a tanév kezdetén szedessék be és adassék át a gondnoknak nyugta mellett. Ezen a pénzen létesítsen azonban iskolakönyvtárt.

l) Az egészségügyi állapotok az idén nagyon kedvezőtlenek voltak, amennyiben több helyen a vörheny uralkodott, így Dunaföldváron, Györkönyben, Kölesden, Kalaznón, Marázán, Tékesen, Köttésen, Ecsényben és Pakson. Több helyen az iskola hatóságilag hosszabb időn át zárva volt, így Pakson, Györkönyben, Dunaföldváron stb.

Az „Ev. Népiskolára“ nem fizetett elő: Miszla, Bábony, Magyarkér, Somogydöröcske.

Ezen gyülekezetek felhivandók, hogy az erre vonatkozó egyházmegyei határozatnak érvényt szerezzenek.

m) Az iskolai felszerelés még mindenütt nincsen meg teljesen, hiányos a gyönki, szárazdi, belecskai és somogyszili iskola. Ág a kormányhoz folyamodott tanszerekért.

Nevezett gyülekezetek felhivandók, hogy iskolákat rövid időn belül szereljék fel.

2. a) Indítványok: I. járásb. körlelkész indítványozza, hogy az iskolában a portalanító olaj alkalmaztassék. A bikácsi iskolaszék utasíttassék, hogy Pauer Quidó tanítónak tisztességes lakást építsen. Dunaföldvári iskola államosíttassék.

A portalanító olajat a bizottság minden iskolának ajánlja.

A bizottság felszólítja mindazon iskolafenntartó testületet, ahol a tanító a törvény által megszabott lakbérért sőt ennél még magasabb árért nem kapna lakást; építsen a tanítónak lakházat vagy egyéb törv. uton biztosítson annak lakást.

b) A IV. járás körlelkésze kéri a népisk. bizottságot, hogy jegyzőkönyvileg utasítsa az iskolaszéki elnököket, hogy a vizsgáló bizottság által előre megjelölt isk. látogatási időben, ha egyházi funkció akadna is, legalább egy tanító legyen jelen a vizsgálatnál, míg a másik tanító a lelkésszel fungál. Apátiban megesett, hogy a lelkész és a két tanító temettek s ők egyedül voltak kénytelenek az iskolát megvizsgálni.

A bizottság felkéri a lelkészeket, hogy ott, ahol egynél több tanító működik a gyülekezetben és oly időben akadna egyházi funkció, midőn az iskolavizsgáló bizottság megjelen, intézkedjenek úgy, hogy egyik tanító jelen lehessen a vizsgálatnál.

c) Ugyancsak fennti körlelkész indítványozza, hogy az imádságok mindenütt az anyanyelven mondassanak el ott, hol magyarul még nagyon rosszul ejtik ki a szavakat.

A népisk. bizottság a tanító pedagógiai tapasztára bizza az imádság megfelelő nyelv megválasztását.

d) VIII. járás körlelkésze indítványozza, hogy az ismétlő iskolákat is látogassák meg. Szép példa, hogy Magyarbólyban az ismétlősök magyarul énekelnek egyházi énekeket, Ruttkay Sándor „Kis énekeskönyvéből.” Ára 6 fillér.

A bizottság azt véleményezi, hogy az iskolavizsgáló-bizottság az ismétlő-iskolákat is vizsgálja meg, ahol pedig községi ismétlő vagy gazdasági iskola van, ott a vallástanítást hallgassa meg.

e) Nt. elnök ezután jelenti, hogy az egyes tanító-egyesületek a selyemtenyésztési ügygyel is foglalkoztak, nevezetesen a sióvidéki körben Knabel tanító, a balatonvidéki körben Mészáros hoztak erre vonatkozólag munkát.

A bizottság örvendetes tudomásul veszi és ajánlja, hogy a selyemtenyésztési ügyet minél szélesebb körben kedveltessék meg.

3. Nt. elnök előterjeszti „Az ág. hitv. evang. egyházi elemi népiskolai tanítók szolgálati viszonyait meghatározó szabályrendelet-tervezetét” és jelenti, hogy az egyhm. több tanítótestülete javaslatot ajánl a szabályrendelet egyes pontjainál.

A bizottság elfogadja alapján az egész szabályrendeletet, de néhány §-nál mégis módosításokat javasol elfogadásra és pedig a következőket:

A 8. §-nál „A tanító *„hat hétig”* köteles addig is helyén megmaradni és nem *„három hónapig”*.”

11. §. A tanító betegsége esetén a helyettesítő tanítónak a teljes ellátást és fizetést a gyülekezet,

ha fél évnél tovább tart a betegsége (egy évig), a tanító adja a lakást, meg ételmezést, a gyülekezet pedig a fizetést.“

12. §. „Törvényileg mondassék ki, hogy minden rendes tanító vagy tanítónőnek rendes lakás vagy megfelelő lakbér adassék.“

23. §. „Ott, ahol a körülmények engedik, köteles a kántortanító énekkart szervezni és vezetni.“

24. §. „Az egyházegyetem határozza meg, mi az igazgató teendője, mi a joga, kötelessége és biztosítson ezért bizonyos fizetést.“

26. §. Az utolsó szó legyen „kötelezte“.

29. §. „Nyolcz napra az iskolasz. elnök, ezen túl az esperes ad szabadságot. A szabadság a kántortanítónál is rendezendő.“

45. §. következővel toldandó meg: „A tanító a kegyidőn túl terjedő időre is, meg a lelkészi állásnak lemondás miatti üresedése alatt, az általa végzett egyházi funktiókért méltányos és az esperességi közgyűlés által megállapítandó tiszteletdíjban részesítendő. A tanító azon lelkészt helyettesítő funktiókért, melyeket a lelkész özvegyének kegyidején tul, vagy pedig azon idő alatt teljesít, melyben a lelkészi állás lemondás folytán üresedésbe jövén — betöltetlen — az egyházmegyei közgyűlés által megállapítandó tiszteletdíjban részesül.“

4. Nt. elnök előterjeszti a „Néptanítók Lapja“ 8. számában megjelent miniszteri rendeletet „az erkölcsi romlásnak kitett és züllésnek indult, továbbá büntetett gyermekeknek és fiataloknak a társadalom számára megmentése tárgyában“ és felszólítja a népiskolai bizottságot, hogy tegyen erre nézve javaslatot.

A bizottság megkeresi az egyházi főhatóságot, hogy szólítsa fel a lelkészeket és különösen a tani-

tókat, hogy a „Néptanítók Lapja“ 8. számában megjelent miniszteri rendelet szerint járjanak el és a szükséghez képest vagy helyben, vagy a legközelebbi patronás egyesületbe mint rendes tagok lépjenek be. Általában fektessenek fősúlyt az iskolában a vallás-erkölcsös nevelésre és példás erkölcsös életük által hassanak a szülőkre, mert csak ezáltal lehet az erkölcsi romlásnak elejét venni. Az iskolavizsgálóbizottságot pedig utasítja, hogy a vizsgálatok alkalmával erre is terjessze ki figyelmét.

5. Tárgyaltatott: „A nem magyar tannyelvű, államsegélyt élvező községi és hitfelekezeti elemi népiskolák részére kiadott miniszteri rendelet új tankönyvek bírálati eljárásában követendő eljárás.“

A bizottság a rendeletet tudomásul veszi.

6. Nt. elnök ur jelenti, hogy a Zsedényi alapítványi díjért négy tanító folyamodott, még pedig: Küffer János tabi, Haiszer Henrik paksi, Becht Henrik mekényesi és Tiefbrunner Ernő tékesi ev. tanító.

A bizottság a kérvényekben foglalt indokok gondos mérlegelése alapján Tiefbrunner Ernőt ajánlja a Zsedényi díjban való részesítésre.

7. Nt. elnök ur előterjeszti az egyhm. népisk. bizottság szabályrendeletének tervezetét.

A bizottság egész terjedelmében elfogadja.

8. Az iskolalátogatók, valamint e bizottság tagjainak mandátuma lejárván, megköszönve az eddigi bizalmat, állásukról lemondanak.

Több tárgy nem lévén, elnök ur megköszönve Schmid József tanító urnak fáradozását, ki szíves volt a jegyzőkönyv vezetését elvállalni, isten áldását kérve a teljesített munkára, a gyűlést bezárja.

Kmf.

Schmid József

jegyzőkönyvvezető.

Tomka Gusztáv

ev. alesperes.

Az egyházmegyei közgyűlés az iskolák állapotáról szóló, általában kedvező jelentést tudomásul veszi. A bizottságnak a hiányok pótlására vonatkozó javaslatait elfogadja és elrendeli, hogy azon iskolák, melyeknél akár a tanterem, akár a felszerelés tekintetében hiány mutatkozik, a jövő tanévben feleljenek meg a törvény követelményeinek.

Elrendeli továbbá a közgyűlés, hogy a népiskolai szaklapokra minden iskola fizessen elő. A bizottság azon indítványát azonban, hogy az iskolai könyvtárak oly módon szerveztessenek, hogy a tanító által az év elején felvételi díj szedessék e célra, az esperességi gyűlés, habár a könyvtárak létesítését üdvösnek s csaknem elkerülhetetlennek tartja, most, mikor a népiskolai tandíjat országos törvény szüntette meg, nem tartja helyesnek, hogy a szülők más czímen adóztassanak meg, felhívja azonban az egyes iskolafenntartó egyházközségeket, hogy a könyvtár létesítésére és dotálására minden évben vegyenek fel bizonyos összeget a költségvetésbe.

A kölesdi egyházközséget utasítja a közgyűlés, hogy ismétlő-iskolájában vallás taníttassék.

A jegyzőkönyv 2. pontjában a portalanító olaj használatára vonatkozó indítványt a közgyűlés elfogadja, de az ugyanezen pontban található s a tanítói lakásokra vonatkozó indítvány felett napirendre tér, mivel a tanítói lakáspénzek és lakásokról országos törvény rendelkezik.

Ugyanezen 2. p. c) alpontjában foglalt azon indítványt, hogy iskolalátogatáskor több tanítós iskolánál egyházi functió végzésére csak egy tanító használtassék, az esp. gyűlés elfogadja. Az imádság nyelvének megállapítását a közgyűlés a javaslat értelmében a tanító paedagogiai belátására bizza.

Szintén hozzájárul az esp. közgyűlés a népiskolai bizottság azon javaslatához, hogy a körlelkészek az ismétlő-iskolákat is látogassák meg, ahol pedig ezek községiek, ott a vallástanítást hallgassák meg.

A selyemtenyésztéssel való foglalkozást a köz-

gyűlés helyesli és minél szélesebb körben való terjesztését ajánlja.

A népiskolai bizottság jegyzőkönyvének 3-ik pontjában tárgyalt szabályrendelet-tervezetet a közgyűlés alapjában elfogadja. A népiskolai bizottság javaslatait nagy részben magáévá teszi és azokat a kerületi közgyűlésnek is elfogadásra ajánlja. A 12. §-ban azonban a népiskolai bizottságnak a lakásra vonatkozó javaslatával szemben a tervezet eredeti szövegének fenntartását ajánlja, amennyiben a lakáskérdésben országos törvény intézkedik, melynél többre egy egyházközség sem kötelezhető.

Szükségesnek tartja továbbá az egyházmegyei közgyűlés a 29. §. szabatosabb stilizálását. A népiskolai bizottságnak erre vonatkozó azon javaslatát, hogy nyolcz napnál tovább terjedő szabadságot nem az egyháztanács, hanem az esperes adhat, a közgyűlés helyesnek tartja, de a § utolsó mondatában a „*kap és helyetlese van*“ kifejezést „*kap vagy helyetlese van*“ szavakra változtatni és az egész paragrafust e mondattal pótoltatni kívánja: „*azonban ez utóbbi esetben is tartozik távozását lelkészénél bejelenteni.*“

A népiskolai bizottság jegyzőkönyvének 4-ik pontjában foglalt miniszteri rendeletre vonatkozó indítványt az egyházmegyei közgyűlés egész terjedelmében elfogadja s az egyházmegyei elnökséget fölkéri, hogy a közgyűlés ezen határozatát szíves hozzájárulás végett terjessze fel az egyházkerületi közgyűléshez.

A jegyzőkönyv 5. pontjában a nem magyar anyanyelvű iskolák tankönyveinek bírálására vonatkozó miniszteri rendelet tudomásul vétetik.

A 6-ik pontban foglalt javaslatához a közgyűlés indokainál fogva hozzájárul és a Zsedényi alapítványdíjban való részesítésre Tiefbrunner Ernő tékesi tanítót ajánlja az egyházkerületi közgyűlésnek.

Jegyezte :

Beke Andor

egyházrn. vil. aljegyző.

10. Olvastatott a véleményező bizottságnak Pakson, 1911. július 6-án felvett jegyzőkönyve, melynek során a következő ügyek kerültek határozat alá:

a) Bonyhád a hozzátartozó börzsönyi fiókegyházzal 1911 június 8-án az E. A. 28. §-a szerint egyezséget kötött, mit jóváhagyás végett az egyházmegyei közgyűlés elé terjeszt.

Jóváhagyatik.

b) Szauerwein Jakab ráczkozári tanító kérvényt intéz az egyházmegyéhez aziránt, kötelezné a ráczkozári egyházközséget arra, hogy neki azon vasárnapok után, melyeken az egyházközség filiáihoz való viszonyának újabb, közigazgatási uton történt rendezése folytán az eddiginél többször kell a lelkész helyett prédikálnia, méltányos díjazást adjon.

Tekintettel arra, hogy a ráczkozári egyházközség az új rendezés folytán filiáitól a lelkész többszöri kiszállása miatt nagyobb hozzájárulásban részesül, de arra is, hogy kérvényező anyabeli tanító tényleg több munkát végez a rendezés folytán, mint a mennyire híványa kötelezi, a ráczkozári egyházközség odautasittatik, hogy Szauerwein Jakab tanítójának mindazon vasárnapok után, melyeken az új rendezés óta az eddiginél többször predikál a lelkész helyett, minden vasárnap után 4 (négy) koronát fizessen.

c) Kapi Béla körmendi lelkész „Prot. Család és Iskola“ czimen megindítandó irodalmi vállalatához az egyházmegye erkölcsi támogatását kéri.

Az egyhm. közgyűlés átlátva e vállalat fontosságát, meleg pártolással a gyülekezetek figyelmébe ajánlja, a lelkészeket és tanítókat pedig felhívja, hogy az iskolai könyvtárak beszerzésénél első sorban e vállalatot pártolják.

d) Reichert Gyula kistormási lelkész jóváhagyás végett beterjeszti a hangospusztai hiveknek a házszabályát, mely szerint az ott ujonnan letele-

pülő evang. hivek új templomuk költségéhez földeik vételárának 5 4—3 vagy 2%-át fizessék, aszerint, amint 5, 10, 15 v. 20 éven belül történt a bevándorlásuk.

Az egyházmegye tulmagasnak találván ezen letelepülési költségeket, a házszabályt visszaadja a hangospusztai hiveknek azzal, hogy azokat méltányos általányban állapítsák meg.

e) Németh Gyula szekszárdi lelkész a kerülethez pártolólág felterjesztés végett beterjeszti a szekszárdi missiói egyház kérelmét az eddigi 580 K. segélynek 600 K.-ra kiegészítése és állandósítása iránt.

A kérvény a benne foglalt indokoknál fogva a legmelegebb pártolással terjesztetik fel az egyházkerületi közgyűléshez.

f) Lombos Alfréd zombori lelkész kérelmet terjeszt az egyházmegyei közgyűléshez, hogy az egyházközségeknek irodai szükségleteik beszerzésénél Bosnyák E. zombori czéget ajánlja, mert ez a jövedelem 5%-át a Luther-társaságnak, 10%-át pedig a szegény zombori missiói egyháznak juttatja.

A lelkészek szíves figyelmébe ajánljatik.

g) Tárgyaltatott az új német énekeskönyv kötelező bevezetésének ügye.

Az új német énekeskönyvet csak kevés gyülekezetben sikerült békés úton bevezetni. Sok gyülekezetben elégedetlenséget, nyílt ellenszegülést, sőt botrányt is előidézett a bevezetése. Ez ügy tárgyalása alatt is heves jelenetek játszódtak le, amennyiben a gyülekezeti kiküldöttek sehogysem akarták elismerni azt, hogy a m. é. egyhm. kgy. 12. p. a. hozott határozata törvényes, annyival is inkább, mert nem adatott be ellene semmiféle felebbezés.

Törvényes s jogerős lévén az egyházm. közgyűlés m. é. 12. p. a. hozott határozat, a közgyűlés

a felől már nem bocsátkozhatik tárgyalásba, vajjon kötelező legyen-e az új német énekeskönyv bevezetése, vagy sem?

Mégis, hogy az egyes egyházközségeknek idejük legyen a bevezetésre, az határoztatik, hogy 3 éven belül minden német ajku gyülekezetben bevezetendő.

E célból a lelkészek felhivatnak, hogy az új énekeskönyvet mentől előbb megismertessék s megkedveltessék a hiveikkel; az esperesek pedig felkérletnek, hogy canonica visitáció alkalmával az új énekeskönyvek bevezetését szorgalmazzák; az egyházmegyei ügyész felhivatik, keresse meg az utatmódot, melyen a régi énekeskönyv kiadója, Rózsa Kálmán, a régi énekeskönyv kiadásától eltiltassék.

A vételárt illetőleg azon módosítás történik, hogy az új halotti énekeskönyv mindazoknak ingyen szolgáltatik ki közönséges bekötésben, kik oly példányt vettek, melyben a halottas énekek gyűjteménye nincs hozzákötve s hogy ezután a halottas énekekkel egybekötött énekeskönyv ugyanolyan árban adatik, mint azelőtt, nevezetesen vászonban 1'60 K, félbőrben 3 K, diszkötésben 5 K. Azonkívül fűzött példányok is kaphatók 1 K árban. Az énekeskönyv külön, halotti énekek nélkül: vászonkötésben 1'20 K, félbőrben 2'60 K, egész bőrben 4'60 K. A halotti énekkönyv külön: vászonban 50 fillér, félbőrben 1 K, diszkötésben 2 K.

h) Hangospusztá evang. lakosai nagy áldozatok árán templomot építettek s gyűjtő-íveket bocsátottak ki e miatti adósságuk törlesztésére.

Az egyházm. közgyűlés Hangos kérelmét a gyülekezetek szives szeretetébe ajánlja.

i) Magyarbóly, tekintettel ama kényszerhelyzetre, melybe iskolája túlszűfolttsága folytán jutott, s mivel szegénysége miatt új építkezést s a II. sorsz. tanító fizetését nem bírja meg, iskolájának államosítását határozta el. E célból közgyűlésén megállapította ama módozatokat, melyek mellett iskoláját az államnak átadni hajlandó volna s kéri ehhez az

egyházmegyei közgyűlés beleegyezését, valamint a jóváhagyásnak a kerületi közgyűlés részéről kiesz-
közlését.

Az egyházmegyei közgyűlés nem találja indokoltnak a magyarbólyi iskola államosítását. Nem látja be a gyülekezet szegénységét, mert az előbbi időkhöz képest jóval nagyobb előnyben van 737 K adócsökkentési segélye folytán, melyből az új tanítónak adhatna 100 K törzsfizetést, 200 K lakbért s 20 K kertilletményt, a fennmaradó 417 K-ból pedig fedezhetné az új tanterem költségeire felveendő kölcsön annuitását..

Ha Magyarbóly ezen áldozatot nem kívánná, vagy különös okokból nem bírná meghozni, folyamodjék a minisztériumhoz építési államsegélyért s az új tanító fizetésének 900 K-val kiegészítéséért, vagy azért, hogy az állam szervezzen Magyarbólyban egy 1 tanítós állami iskolát, melybe a fölös számu evang. gyermekek járhatnának.

j) Ftdő s mélt. püspök ur 961. sz. körlevelében arra hívja fel az egyházmegyénket, hogy a hitoktatói díjak felemeléséért folyamodjanak az egyhkerületi kgy.-hez.

Tekintettel arra, hogy az egyházmegyénknek szánt hitoktatói díjatalány nagyon kevés s épen ezért az egyházmegye a hitoktatás kötelezettségének oly sok evang. tanulóval bíró községekben, mint pl. Dorogh, Hangos, Dombovár, Kaposvár stb. nem tud eleget tenni; felterjesztést intéz az egyházkerülethez a hitoktatói díjatalány tekintélyes felemelése iránt.

k) A véleményező bizottságban felmerülvén a panasz, hogy sok gyülekezet vonakodik a nyert adócsökkentési segélyből a közmunkát megváltani, a bizottság szükségesnek tartaná az e tárgybani intézkedést.

Az egyházmegyei kgy. felterjesztést intéz az egyházkerületi közgyűléshez az iránt, hasson oda

az egyetemes közgyűlésnél, hogy a külömben is már elavult közmunka mindenhol bizonyos országos árak szerint megváltassék.

l) Porkoláb Gyula, pécsi lelkész, engedélyt kér, hogy a pécsi evang. rabok és kórházi betegek számára vallásos épülés céljából 10—10 drb német énekeskönyvet szerezhessen be a házipénztár terhére.

Az egyházm. közgyűlés engedélyt ad a pécsi lelkésznek a kérelmezett énekeskönyvek beszerzésére s az egyházmegyei pénztárost utasítja, hogy az énekeskönyvek árát a házi pénztárból kifizesse.

m) Németh Gyula, szekszárdi lelkész, az egyházmegye történetének megírására vállalkozván, arra kéri az egyházmegyét, hogy készkiadásainak megtérítésére magát kötelezze.

Az egyházmegye kötelezőleg kijelenti, hogy a történetének megírásához szükséges készkiadásokat történetírónak meg fogja téríteni.

n) Tárgyaltatott az egyetemes tanügyi előadóról és hatásköréről szóló szabályrendelettervezet.

Az egyházmegyei közgyűlés azt a felterjesztést intézi az egyházker. kgy. utján az egyetemes közgyűléshez, hogy e tárgyat vegye le a napirendről, mivel ilyen tisztségről egyházi alkotmányunkban szó sincs, mivel hatásköre püspöki jogokat sért s mivel olyan kiadásokat okoz, melyekből több szegény gyülekezetet lehetne alaposan segélyezni.

o) Németh Gyula, szekszárdi lelkész indítványt terjeszt be arra, hogy a lelkész javadalma az állás tényleges elfoglalása napjától szolgáltatassék ki, nem pedig a beiktatás napjától s hogy a congruás lelkészek a congruájukat is az állás elfoglalása napjától élvezzék.

Az indítvány az egyházker. kgy. utján meleg pártolással felterjesztetik az egyetemes közgyűléshez a végett, kéressék meg a vallás- s közoktatásügyi miniszter, hogy a congruát ezentul az állás tényleges elfoglalása napjától utalványozza a jogosultaknak.

p) Péter Lajos, mucsiai lelkész, gyülekezete kérelmét terjeszti be a kerületi járulékok leszállítása tárgyában.

Az egyházm. kgy. e kérelmet nem terjeszti fel az egyházkerülethez, mert ilyenmő kérvényt már többször pártolt a kerületnél, de mindannyiszor visszautasított azzal, hogy a kerület pénzügyi helyzete nem engedi meg a járulékok leszállítását.

r) Tárgyalásra került a soproni alsó egyházmegye indítványa a lelkészek államsegélyből drágasági pótlékban részesíttetése iránt.

Az egyházmegyei közgyűlés ez indítványhoz hozzájárul s a maga részéről is megkeresi az egyházkerületi közgyűlést, hogy az egyetemes közgyűlést felkérje ilyenmő államsegélynek a vallás és közoktatásügyi minisztérium részéről kiutalványozására.

s) Szűcs Imre, majosi lelkész, hatrendbéli indítványt terjeszt az egyházmegyei közgyűlés elé.

Az egyházmegyei közgyűlés ezen indítványok közül csak az utolsóra nézve határoz, nevezetesen azt, hogy hasson oda az egyházi felsőbbbség, hogy a felekezeti tanítók az államiakkal egyenlő díjazásban részesüljenek. E határozat a kerületi közgyűléshez felterjesztetik.

A többi indítvány felett a közgyűlés napirendre tér.

t) Olvastatott a dombovári egyesült prot. fiókegyház felügyelője, Cséry István évi jelentése, melyben örömmel constatólja, hogy a prot. hivek Dombovárrott 2 év leforgása alatt 274-ről 439-re szaporodtak, hogy a templomépítési alap 9796.30 K s azon óhajának ad kifejezést, hogy nemsokára önálló lelkészt kapjanak. Ezzel kapcsolatban főesperes előterjeszti Dombovár kérelmét segély iránt templomépítési alap czéljára.

Az egyhm. közgyűlés igaz lelki örömmel hallja a dombovári egyesült prot. fiókegyház számbeli s

anyagi fejlődését. E jelentést azon tiszteletteljes kéressel terjeszti az egyházkerülethez, hogy Dombóvárt ez évben is segíyezze templomépítési alapjának gyarapítására.

u) A kaposvári evang. hivek ez évben is megismétlik azon kérelmüket, hogy az ottani állami iskolához a miniszter legalább 1 ág. hitv. ev. tanitót nevezzen ki, a ki a gyermekek vallásoktatását elláthatná.

Az egyházmegye sajnálattal veszi tudomásul, hogy ez iránt minden felterjesztés hiábavalónak bizonyult s újból kéri az egyházkerületet, hasson oda, hogy Kaposvározt az állami iskolához a vallásoktatással megbízható ág. hitv. ev. tanító kineveztessék.

v) A véleményező bizottság azon javaslata, hogy a tisztujításoknál a jelölés ezután a véleményező bizottságra ruháztassék,

elfogadtatik.

z) Kistormás a tanítóváltozás alkalmával a tanítói hívány egynémely tételét készpénzben megváltotta.

Mivel a megváltási összegek méltányosak, helybenhagyatik..

x) Fábián Imre, kölesdi lelkész, kérvényt intéz az esp. kgy.-hez a kölesdi egyházközség és szedresi filiája közt 1814-ben kötött egyezés reviziója tárgyában, mert e szerződés a jelenben már nem állja meg a helyét.

A közgyűlés megbizza Reichert Gyula lelkészt, hogy e szerződéses ügyet tanulmányozza át s a megoldásról véleményét a közgyűlés elé terjessze.

y) Udvari és Varsád közt régóta fennálló szerződés felbontása után Udvari a varsádi lelkész szolgálatát körülbelül félannyiszor vette igénybe, mint a szerződéses viszony idején. Vitássá válván a lel-

kész fizetése, főesperes a lelkész fizetését 329 K-ban állapította meg, amit Udvari vonakodik megfizetni.

Az egyházmegyei közgyűlés tekintettel arra, hogy főesperes a varsádi lelkész járandóságát a régi fizetés alapján s a kiszállás arányához képest méltányosan állapította meg, főesperes intézkedéséhez hozzájárul s Udvarit arra kötelezi, hogy a 329 K-t a varsádi lelkésznek megfizesse.

Jegyezte:

Schöll Lajos

ehm. c. aljegyző.

11. Az Isk. Nagybizottság jegyzőkönyvei.

Rendkívüli gyűlés 1911. márczius hó 29-én.

Jelen vannak : Horváth Sándor főesperes, elnök, Tomka Gusztáv alesperes, Czipott Áron, Graf József, Müller Róbert, Schöll Lajos, Szabó János, Wagner Ádám lelkészek ; Gyalog István igazgató, Marhauser Imre egyhm. pénztáros, Faik Henrik eforus, Szent-Iványi Miklós, Beke Andor, Pfendesack Lajos, Schall Kálmán dr. bizottsági tagok ; Demény Ervin, Hajas Béla, Kovács Jenő, Lovik Kálmán, März Konrád, Molnár Kálmán, Polgár Dezső, Posevitz Vilmos, Zwarinyi János főgimn. tanárok ; Szűcs Imre, Klenner N. mint vendégek és alulírt jegyző.

Horváth elnök még az ülés megnyitása előtt kéri a bizottságot, hogy — tekintettel társelnökének gyengélkedésére, ki az ülésen nem vehet részt — elnökhelyettest nevezzen ki.

A bizottság bizalma egyhangulag Szent-Iványi Miklós isk. kisbizottsági elnökben összpontosul, ki az elnökhelyettesi tisztet a mai napra elfogadja.

Horváth elnök megnyitván az ülést, még a tárgysorozatot megelőzőleg szomorú kötelességet teljesít, mikor a bizottságnak bejelenti, hogy egyik érdemes tagja : *Kracher György* bátaapáti-i lelkész e napokban elköltözött az élők sorából.

A bizottság sajnálattal veszi tudomásul Kracher György bizottsági tag halálát, mert az elhunytban olyan tagtársat veszített, ki mindenkor szíven viselte az egyház és iskola ügyét, ki főgimnáziumunk fölvirágoztatása érdekében odaadó buzgalommal, érdeklődéssel, kitartással törekedett tisztségével járó kötelességének eleget tenni.

Elhatározza tehát a bizottság, hogy Kracher György emlékezetét megőrökíti és erről az elhunyt-nak özvegyét jegyzőkönyvi kivonatban értesíti.

I. Az államsegélyről szóló szerződés revíziója ügyében a 12488/1911. sz. min. rendelet beterjesztése és ennek kapcsán az új szerződési tervezet készítése végett felveendő tárgyalásra a bizottság megválasztása.

Az Isk. Nagybizottság a fenti bizottság tagjaiul egyhangulag megválasztja Hazslinszky Géza főgimn. felügyelőt, Gyalog István igazgatót, Marhauser Imre esp. pénztárost, Graf József és Szent-Iványi Miklós isk. kishiz. elnököket, Beke Andor és Faik Henrik biz. tagokat és dr. Müller János iskolai ügyészt.

II. Az új szerződés-tervezet beterjesztése és tárgyalása.

Elnök felolvastatja egész terjedelmében az új szerződés-tervezetet,

melyet a bizottság az Isk. Kishizottság javaslataival együtt (lásd 1911. márcz. 10. isk. kish. jk. V. pontját) változatlanul elfogad, a szerződéskötés tárgyalására kiküldött bizottság pedig felhatalmazást nyer arra, hogy kísértse meg egy, a 40,000 K. évi segélynél magasabb összeg kieszközlését a miniszterium részéről és amennyiben ez sikerülne, az esperességi és egyházkerületi szubvencióknak a költségvetésből leendő törlését.

III. Az Isk. Nagybizottság, az Isk. Kishizottság, az Internátusi Bizottság és a Véleményező Bizottság alapszabályainak beterjesztése és tárgyalása. (1910. évi esp. gyűl. jk. 13. p.)

A bizottság mind a négy, egész terjedelmében felolvasott és tárgyalt szabályzatot némi csekély

módosítással elfogadja és azokat megerősítés végett az esp. gyűlés elé terjeszti.

A tervezet készítőinek elnök a bizottság köszönetét fejezi ki.

IV. A főgimnáziumi „Petőfi-kör“ alapszabályainak beterjesztése és tárgyalása.

A „Petőfi-Önképzőkör“ alapszabályai egész terjedelmükben felolvastatván, megfelelőeknek találtnak és pártolólág terjesztetnek az esp. gyűlés elé.

V. Fuvardíj

czimén az elnökség 106 K.-t utalványoz és fizettet ki.

VI. Igazgató jelentése.

Gyalog igazgató bemutatja a Fleischmann-Stern-családnak néhai dr. Stern nevére tett, 500 K.-ról szóló ösztöndíjalapítványáról készített okiratot.

A bizottság az okiratot felolvastatván, azt minden pontjában elfogadhatónak találja és ajánlja annak a benne körvonalazott módozatok mellett az esp. gyűlés által leendő elfogadását és megerősítését.

Kimerittetvén az ülés tárgysorozata, elnök a tagok megjelenését megköszönvén, bezárja a gyűlést.

K. m. f.

Kiszely Géza

isk. nagybiz. jegyző.

Rendes gyűlés 1911. június hó 19-én.

Jelen vannak: Horváth Sándor főesperes, elnök, Tomka Gusztáv alesperes, Czipott Áron, Graf József, Müller Róbert, Schöll Lajos, Szabó János, Wagner Ádám lelkeszek, Gyalog István igazgató, Marhauser Imre pénztáros, Faik Henrik eforus, Szent-Iványi Miklós, Beke Andor, Ermel Gyula, Lehmann János, Péter Sándor, Pfendesack Lajos, Rück Alajos, dr. Schall Kálmán, Wikkert Lajos biz. tagok;

Demiány Ervin, Genersisch Tivadar, Hajas Béla, Kovács Jenő, Molnár Kálmán, Polgár Dezső, Posevitz Vilmos főgimn. tanárok; Eősze Zsigmond, Kiss Sándor, Kring N., Vértessi Zoltán mint vendégek és a bizottság jegyzője.

Horváth elnök megnyitván az értekezletet, még a tárgysorozat előtt jelenti, hogy Szeniczey Géza felügyelő egyre tartó gyengélkedése miatt nem jelenhetett meg a mai ülésen, kéri a bizottságot, hogy társelnökről gondoskodják.

Elnök ajánlatára a bizottság Marhauser Imre pénztárost bizza meg a társelnöklettel.

A felveendő *jegyzőkönyv hitelesítésére* elnök Müller Róbert és Wagner Ádám bizottsági tagokat kéri fel.

I. Az elnökség jelentése.

Horváth Sándor elnök a következőkben teszi meg évi jelentését :

1. Az iskola szellemi állapota, melyről az elnökség részint saját tapasztalata, részint az igazgató jelentései alapján szerzett tudomást, megnyugtató. Az ifjuság létszáma 375-re emelkedett, tehát többre, mint amennyire számítottunk a költségvetés készítésénél.

2. Az elnökség a magas kormányhoz felterjesztést intézett Gyalog Istvánnak igazgatóvá történt megválasztása tárgyában; a kormány a választást tudomásul vette.

3. Az elnökség a magas kormányhoz felterjesztést intézett Zwarinyi János és Genersich Tivadar helyettes tanároknak rendes tanárokká történt megválasztása, továbbá Posevitz Vilmos helyettes tanárnak rendes tanárrá leendő kinevezése tárgyában; a miniszter a két elsőnek rendes tanárrá történt megválasztását tudomásul vette, Posevitz Vilmost pedig

a 92180 1910. számú rendelettel rendes tanárrá ki-nevezte; e tanárok hivatali esküt tettek.

4. Az egyhm. elnökség Zwarinyi és Genersich tanárok részére 1000—1000, Posevitz részére 200 K személyi pótlék engedélyezését kérelmezte; a miniszter a kért személyi pótlékokat engedélyezte és pedig a két elsőnél 1910. évi szeptember 1., Posevitznél október 1-től számítva.

5. Az elnökség *a három új* rendes tanárnak a nyugdíjintézet kötelékébe leendő felvételét és azok nyugdíjigényének megállapítását kérelmezte. E tanárok a nyugdíjintézetbe felvétettek és nyugdíjigényük 1909. szeptember 1-jétől számítva megállapított.

Az elnökség — tekintettel a lakáspénzek rendezésére és Kiszely újabb személyi pótlékára — kérelmezte a régebbi tanárok nyugdíjigényének felemelését is; a miniszter a kérelmet teljesítette és az összes tanárok nyugdíjigényét a fizetésüknek megfelelően rendezte.

A miniszter kimutatást kívánt az intézetnél fennálló összes tanszékekről és az azokon működő tanárokról. A kimutatás felterjesztetett.

Mindezen változások figyelembevételével a fenn-tartói nyugdíjilleték 1912. évi január 1-től 1934 K-ban állapított meg, a legutolsó építési államsegély után pedig a 3%-os kamat fejében 15 évre 4080 K iratott elő.

A jelentés egész terjedelmében tudomásul vételett.

II. Az igazgató jelentése.

1. Általános jelentés az isk. életről az értesítőben olvasható.

2. Az érettségi vizsga f. hó 21-én veszi kezdetét. A püspök úr őméltósága 2392/1911. sz. a. az elnöki tiszttel nt. Horváth Sándor főesperes urat bizta meg,

a magas tanügyi kormány pedig 52792/1911. sz. rendeletével kormányképviselői minőségben Kovolovszky János bpesti VII. ker. áll. főgimn. tanárt küldte ki. Az érettségi vizsgálatban részt vesz 33 tanuló.

Az 1909/10. évi érettségi vizsga szép eredménnyel végződött. A megvizsgált 23 tanuló közül jelesen érett 5, jól érett 5, érett 12 és nem felelt meg 1 tanuló.

3. Az egyházm. elnökség az év folyamán két ízben látogatta meg az intézetet, az egyhk. elnökség pedig — április hó 28, 29 és 30-án — három napot töltött az iskola falai között. Ezen látogatások alatt alkalmunk nyílt arra, hogy az iskola szellemi és anyagi állapotát bemutassuk.

4. Váradi Károly székesfehérvári tank. kir. főigazgató a 115515/1910. sz. miniszt. rendelettel az iskola meglátogatására, a 12488/1911. sz. rendelettel pedig a régi szerződés revíziójára és az új szerződés megállapítására nyert megbízást. Sajnos, sem az egyik, sem a másik megbízásnak nem tehetett eleget, mert az ősz óta súlyos betegségben szenvedő és noha mindig remélte a felgyógyulást, a hosszú betegség 1911. évi május 18-án halállal végződött. Intézetünk Váradi Károlyban igazi barátját és odaadó támogatóját veszítette. Nem volt olyan kérdés, melytől megtagadta volna pártfogását; nem volt olyan törekvés, melyben a legnagyobb jóindulattal ne állott volna mellénk. Még utolsó hetében is foglalkozott iskolánk ügyeivel és a revízióra kitzte május 30-át, de eljönni már nem jöhetett el. Temetésén az iskolát az igazgató egy tanárral képviselte, de megérdemli, hogy róla jegyzőkönyvünkben is megemlékezzünk. Váradi Károly halála után a főigazgatói hivatal vezetésével 64832/1911. sz. min. rendelettel Zalai Mihály székesfehérvári r. k. főgimn.

igazgató bízott meg és megbízatása kiterjed iskolánk állami segélyéről szóló szerződésének revíziójára és az új szerződés megkötésére. A főigazgató-helyettes Julius elejére ígérte ez ügyben Bonyhádra érkezését és így remélhető, hogy az új szerződés rövid idő alatt tető alá kerül.

5. Az iskola könyvtárának, szertárainak és butorzatának kiegészítését folytattuk ez évben is; a fenntartóság által engedélyezett összeget már jó formán felhasználtuk.

6. A *főgimnáziumi* alapra felajánlott összegekből ez évben befolyt 2412·50 korona, s így a múlt évben kimutatott 68028 korona tőke 70440·50 koronára emelkedett.

7. Egyéb adományokban sem volt hiány: Véssey Sándor egyhk. felügyelő ur ömértósága az általa létesített Belmissiói alapot 200 K-val gyarapította és a Petőfi körnek pályadíjakra 100 K-t adott; A régi tanítványok a Forberger ösztöndíj alapot 45 K-val gyarapították és 400 K-ra emelték; egy volt „Zoltán” nevű tanítványunk nevében 200 K-t kaptunk szegény tanulók segélyezésére; a „Fleischmann-Stern” család 500 K-s ösztöndíj alapítványt tett néhai Dr. Stern Adolf bécsi ügyvéd emlékére. Voltak egyéb kisebb adományok is, melyeket a jó tanulók jutalmazására és pályamunkák kitüntetésére fordítottunk; ezekről az értesítő számol be.

8. Kiszely Géza rendes tanár 1910. aug. 1-én betöltötte; Hajas Béla és März Konrád rendes tanárok 1911. szeptember 1-én töltik be rendes tanári szolgálatuknak 5-ik évét, tehát az első már a múlt évben nyert, az utóbbi kettő pedig most nyer igényt az első ötödéves korpótlékra.

9. Az ifj. belmissiói egyesület alapszabályai a felettes hatóság által jóváhagyatván, az egyesület

Genersich Tivadar vezetése mellett a folyó évben megkezdte működését.

10. A tanár-értekezleti jkönyvekben a következő előterjesztések és javaslatok foglaltnak:

- a) Tantárgy-felosztás 1911/12-re.
- b) Tankönyv-változtatás 1911/12-re.
- c) Javaslat a tornatanítás ügyében.
- d) Javaslat az énektanítás ügyében.
- e) A fegyelmi szabályok átdolgozása.

A bizottság a jelentést a következő megjegyzésekkel veszi tudomásul:

Ad 8. Tekintettel arra, hogy Kiszely tanárnak visszamenőleg 1910. aug. 1.-től, Hajas és März tanároknak pedig 1911. szept. 1.-től az első ötödéves korpótlék megszavaztatott, az elnökség megbízást nyer arra, hogy tegye meg a minisztériumban a szükséges lépéseket ezen összegeknek a nyugdíjba leendő beszámítása iránt.

Ad 10. c). A bizottság a tanári kar javaslatait a tantárgyfelosztást, tankönyvváltoztatást, tornatanítást és énektanítást illetőleg*) magáévá teszi, a tornatanítással az 1911—12. évben az előterjesztés értelmében Molnár Lajos óraadó, bejáró tornatanítót bizza meg helyettes tornatanítói minőségben a megállapított javadalom mellett azon kikötéssel, hogy a főgimnáziumra képesítő oklevelet egy év alatt bemutatni tartozik.

Ad 10. e). A fegyelmi szabályok átdolgozásra szorulnak. A bizottság megbizsa tehát a tanári kart, dolgozzon ki egy új tervezetet a fegyelmi szabályokról és terjessze azt a bizottság elé.

*) L. 1911. máj. 31. tanárért. jk. 3., 4., 5. és 6. pontját.

III. Az iskolai kisbizottsági jegyzőkönyvek tárgyalása.

Kiszely isk. kisbizottsági jegyző a következőkben referál az Isk. Kisbizottság évi működéséről:

Az Isk. Kisbizottság az elmúlt tanév folyamán 3 rendes és 1 építőbizottsági ülést tartott, melyeken

a következő ügyek kerültek szőnyegre és nyertek elintézését.

1910. aug. 10. (Építőbizottsági ülés.) Igazgató és eforus megbizatnak a sertésólak építtetésével, étkező és várószoba felszereltetésével, kerítés és átjáró csináltatásával, udvar feltöltetésével, villanyos világítás bevezetésével, az épületnek tűzkár ellen leendő biztosításával.

1910. okt. 28. Igazgató jelenti, hogy az iskola épületén és az igazgatói lakáson szükségessé vált javítások eszközöltettek, az internátus udvarán viztartály és szikkasztó készítették. A hátrálékban levő Padicsnak kötvény ellenében kiadatott az érettségi bizonyítvány. A fizikai szerek utolsó sorozata megérkezett. Egyes kályhák számára új betétek rendeltettek. A tápintézet mögötti terület feltöltése, vízlevezető csövek készítése, a telek bekerítése megtörtént. A költségvetésbe fel nem vett munkálatok a tápintézet részére még 4556·43 K.-ba fognak kerülni. A konviktisták és internátisták fejenként 2 K. díjat fizetnek az evőeszközök használatáért. A tápintézet tűzkár ellen biztosított 30000 K.-ra. Az utcai átjáró a község költségén fog kiépíttetni. Bognár iskolaszolga Bonyhádról eltávozván, igazgató Potzner Jakabot léptette elő első szolgává, ennek helyébe megfogadta Ehret Mihály bonyhádi lakost 600 K. évi bérrel. Az alapítványi okiratok elfogadási záradékkal leendő ellátásának ügye. Az okiratok tanulmányozás végett Schöll számvevőnek adattak át. Az alpenztári internátusi és tápintézeti számadás helyesnek találtatott, az igazgató számára a pénztári utalványozásért a felmentvény megadását javasolja a bizottság. Az idei beszerzések könyvtárak, szertárak stb. számára a tanári kar propozíciója szerint történtek 2000 K.-ig. A tandijakból 865 K.,

a tápdijakból 414 K. kedvezmény adatott. A tápintézeti épület felülvizsgálása négy tagu bizottságra bízott. A tápintézeti szolgának havi 100 K. cseléd-tartási díj szavaztatott meg, eforus engedélyt nyert sertéstartásra. Fuvardijak.

1911. márcz. 10. A Sikó-fiuk tandijhátrálékuk lefizetésére márcz. végéig terminust nyertek. A vilanyos világítás bevezettetett, több szekrény készült. A tápintézeti épület átvétele megtörtént. Első osztályu tanulók közt volt, aki nem felelt meg a követelményeknek, ezektől megvonták a tandijkedvezményt. A tápintézeti hátrálékok kiegyenlítésére a bizottság ápr. 24.-ét tűzi ki határidőül. Sertésólak és anyasertés beszerzését jóváhagyja a bizottság. Szikkasztó a tápintézet udvarán is szükséges. Tandijból 870, tápdijból 399 K. kedvezmény szavaztatott meg. A 40000 K. fenntartási államsegély ügyében a következő módosításokat javasolja a Kisbizottság: a Nagybizottság igyekezzék fedezetet találni a tanárok lakáspénzének rendezésére a fizetési fokozatoknak máskép leendő beosztásával (legyen három fokozat: 3200, 2800 és 2600 K.-ás;) a tanárok által az Országos Nyugdíjintézetbe befizetendő 2 százalék a fedezetből törültessek, miként az — egynek a kivételével — az összes ág. ev. iskoláknál történik. A szolgák bére négy negyedéves korpótlékkal emeltessek 50 K.-val; munkaképtelenség esetére pedig egy évi járadék biztosításáról történjék gondoskodás. Fuvardij.

1911. jun. 8. A felszerelésre engedélyezett összegből még 530·59 K. áll rendelkezésre, egyéb dologi kiadásoknál 489·17 K. A mult évi hátralék — a leirt Bárány-féle tandij kivételével — rendezve van. Az igazgatói iroda számára óra szereztetett. Elrendeltetik a főgimnázium előtti vaskerítés

befestése, a butorzatra fordított összegnek az építési kasszába leendő átutalványozása, a Tadic-s-féle tartozás lefizetésének a megsürgetése. Az ifjúsági Segélyegylet bevétele volt 3222'19 K., kiadása ugyanannyi, összes vagyona 5528'05 K. A felmentvény megadását egyhangulag javasolja a bizottság. Kiosztatott a Sas István-féle ösztöndíj. Tápintézeti kémény javítása, szikkasztó elkészíttetése elrendellettik. A Péter építészek felmentvényt nyernek a pótlásokra vonatkozó további kötelezettségek terhe alól. Fuvardíj.

A bizottság a kisbizottsági és építőbizottsági gyűlésekről felvett jegyzőkönyveket jóváhagyólag tudomásul veszi, az igazgatónak a pénztári utalványozásért a felmentvényt megadja, a Péter vállalkozókat igazgató megindokolt előterjesztésére a további felelősség alól felmenti, a többi javaslatot is magáévé teszi.

IV. Az internátusi felügyelő-bizottság jegyzőkönyveinek tárgyalása.

Molnár internátusi vezető-tanár a következőkben teszi meg évi jelentését :

Az intern. felügyelő-bizottság három gyűlést tartott, melyen a következő fontosabb ügyek kerültek tárgyalásra. Felvétetett egész évben 71 tanuló, kimaradt 1 tanuló. Létszám az év végén így oszlik meg vallás szerint : ág. ev. 39, református 8, unitárius 1, római katolikus 20, izraelita 2, összesen 70. A rendelkezésre álló 300 K. kedvezmény következőkép használtatott fel ; Somogyi József V. o. t. részesült 100 K.-ban, Hoffmann Rezső III. o. t. 70 K.-ban, Menhardt László III. o. t. 60 K.-ban, Somogyi István VIII. o. t. 50 K.-ban, Denk Lajos II. o. t. 20 K.-ban. Erkölcsei tekintetben nagyobb kifogás alá eső cselekmény nem történt. Oravetz István bátaapáti-i számtartó fia az intézet fegyelmét megszokni

nem akarta és e miatt két szökési kísérlet után a vezető-tanár tanácsára az internátusból kilépett. Az eddigi szabályzat szerint félévi díjat tartozott volna fizetni, de ez alól való fölmentést kért, mit a bizottság teljesített. A jövő évi felvételre a régi növendékek közül 36-an jelentkeztek. A villanyos világítás vezetéke kicserélendő. Eddig 300 K. kedvezményt adtunk; a vezető-tanár indítványára a bizottság elhatározta, hogy ezentul 500 K. kedvezményt ad és pedig 2 kedvezményt á 100, 6 kedvezményt á 50 K. Ezen kedvezményt első sorban egyházmegyei tanítók gyermekei, ilyenek nem létében pedig lelkészek gyermekei élvezzék. Feltételként az említett kikötés mellett az szerepel, hogy legalább elégséges tanuló, szorgalmas és jó magaviseletű legyen az illető.

Az egész jelentés egyszerűen, több dolog örövendetes tudomásul szolgál.

V. Horváth főesperes indítványa Gyalog István igazgatónak véglegesítettése tárgyában.

Horváth Sándor azon megindokolt indítványához, hogy Gyalog igazgató évtizedeken át szerzett érdemeinek elismeréseül véglegesen alkalmazott igazgatóvá választassék meg,

a bizottság egyhangu lelkesedéssel hozzájárul.

VI. Az internátusi vezető- és felügyelő-tanárok megválasztása.

Molnár Kálmán, az internátusnak eddigi vezető-tanára e tisztségről leköszönvén,

a bizottság lemondását sajnálattal tudomásul veszi, neki három évi buzgó működéseért köszönetet szavaz, utódjául Lovik Kálmán felügyelő-tanárt lépteti elő, felügyelő-tanárnak pedig Polgár Dezsőt választja meg.

VII. *Intézkedés a helyettes tanárok ügyében.*

Igazgató javaslatára

az Isk. Nagybizottság 1911. szept. 1-től rendes tanárokká lépteti elő Lovik Kálmán és Polgár Dezső helyettes tanárokat 1600 K. törzsfizetéssel és 500 K. lakáspénzzel, egyuttal felhatalmazza az elnökséget, hogy nevezett két tanár részére 1000—1000 K. személyi pótlékot eszközöljön ki az állam pénztárából.

Az iskola pénztára pedig felhatalmazást nyer, hogy addig is, míg a személyi pótlék folyósittatik, 2400 K.-ig kiadhassa a két tanár fizetését.

VIII. *Intézkedés a tornatanítás és játékvezetés tárgyában.*

Elintézését nyert jelen jk. II. 10. c) pontjában.

IX. *Intézkedés az énektanítás ügyében.*

Igazgató javaslatára

a Nagybizottság Wikkert Lajos énektanítót, tekintettel eddigi sikeres működésére, 1911. szept. 1-től évi 400 kor. javadalmazással véglegesen alkalmazza énektanítói minőségben a következő megbízással: Az énektanító tanítja az egyházi éneket heti 1, a világi éneket heti 1 vagy a szükséghez képest 2 órában, végzi az orgonálást az ifjúsági isteni tiszteleten.

Az énektanítás ügyének rendezését illetőleg lásd 1911. május 31.-iki tanárért. jk. 6-dik pontját.

X. *Az Isk. Nagybizottság lemondása.*

Letelvén az Isk. Nagybizottság megbízatása,

további intézkedésig lemondását jelenti be az esperességi gyűlésnek.

XI. *Fuwardij*

czimén 109 K. utalványoztatott.

Indítvány nem lévén,

elnök az ülést berekeszti.

K. m. f.

Kiszely Géza
nagybiz. jegyző.

Hitelesítjük :

Müller Róbert
nagybiz. tag.

Wagner Ádám
nagybiz. tag.

12. Következett az iskolai nagybizottságnak 1911. évi márcz. 29-én tartott ülésének jkve, melynek II. p. szerint a 40000 K.-ás fenntartási állami segély tárgyában az állammal kötendő szerződés elkészült s letárgyaltatott.

a) Igazgató jelentése szerint e szerződés az állam megbízottja és a nagybizottság által kiküldött bizottság közt meg is kötöttetett s még csak az van hátra, hogy az egyházkerületi és egyetemes közgyűlések az egyház, a vallás- és közoktatásügyi miniszter pedig az állam részéről jóváhagyják.

A szerződés az egyhm. kgy.-en szóról-szóra felolvasztatván, örvendetes tudomásul szolgál, 2 példány a kerületi közgyűléshez terjesztetik fel jóváhagyás s az iránt, hogy 1 példány az egyetemes közgyűléshez terjesztessék hozzájárulás végett.

b) U. e. jkv III. p. szerint tárgyalatott az iskolai nagybizottság, kisbizottság s internátusi bizottság, valamint a véleményező-bizottság szabályzat-tervezete.

Az egyhm. közgyűlés ezen szabályzat-tervezetek kinyomtatását s az egyes közgyűlési tagokkal közlését elrendeli s érdemleges tárgyalásukat a f. é. rendkívüli egyházmegyei közgyűlésre halasztja.

c) U. e. jkv IV. p. szerint tárgyalattak a bonyhádi főgymnásium „Petőfi kör“-ének alapszabályai.

Az egyházmegyei közgyűlés ezen alapszabályokat a maga részéről változtatlanul elfogadja s jóváhagyás végett a kerületi közgyűléshez felterjeszti.

d) U. e. jkv VI. pont szerint igazgató előterjeszti a bonyhádi Fleischmann-Stern családnak néh. dr. Stern Adolf nevére tett 500 K.-ról szóló ösztöndíj-alapról készített okiratot.

A t. b. s. ág. hitv. ev. egyházmegye közgyűlése az ösztöndíj-alapítványt hálás köszönettel elfogadja s reá nézve a teljes és korlátlan vagyoni felelősséget elvállalja. Egyben utasítja a számvevőt, hogy

az eredeti alapító-levelet és a hiteles másolatokat a szabályszerű záradékkal ellátva és aláírás s további eljárás végett az egyházmegyei elnökséghez felterjessze.

e) Az iskolai nagybizottság 1911. évi június hó 19-én tartott ülésén felvett jegyzőkönyv I. p. szerint Zvarinyi János és Genersich Tivadar helyettes-tanároknak rendes tanárokká történt előléptetése alkalmával az egyházmegyei elnökség felterjesztést intézett a magas tanügyi kormányhoz nevezett tanároknak 1000—1000 K. személyi pótlékban részesítése, továbbá Posevitz Vilmos h. tanárnak rendes tanárrá kinevezése iránt. A miniszter az összes felterjesztéseknek helyt adott.

Örvendetes tudomásul szolgál.

f) U. e. jkv II. 4. p. szerint az igazgató jelentése kapcsán megemlékszik néh. Várady Károly volt főigazgató haláláról. Intézetünk benne igaz barátját s kész támogatóját veszítette. Nem volt olyan kérdés, melytől megtagadta volna pártfogását, nem volt olyan törekvés, melyben a legnagyobb jóindulattal ne állt volna mellénk. Temetésén az iskolát az igazgató egy tanárral képviselte.

Az egyhm. közgyűlés mély sajnálattal értesül Várady Károly elhunytáról, róla hálás kegyelettel emlékezik meg s bonyhádi főgimnáziumunk körüli érdemeit jegyzőkönyvbe iktatja.

g) U. e. jkv II. 7. p. szerint az intézet barátai ez évben is szép áldozatkészséget mutattak, nev.: Vécsey Sándor egyhker. felügyelő ur ő méltósága az általa létesített „Belmissiói alap“-ot 200 K-val gyarapította és a „Petőfi kör“-nek pályadíjakra 100 K-t adott; a régi tanítványok a „Forberger-ösztöndijalap“-ot 45 K-val gyarapították és 400 K-ra emelték; egy volt „Zoltán“ nevű tanítványunk nevében 200 K-t kaptunk szegény tanulók segélyezé-

sére; ezenkívül voltak egyéb kisebb adományok tanulók jutalmazására és pályamunkák kitüntetésére.

Az egyházmegyei közgyűlés az adományokat az adakozók iránti hálás köszönettel örömmel tudomásul veszi.

h) U. e. jkv II. 10. c) pont szerint az iskolai nagybizottság a tornatanítás ügyében úgy intézkedett, hogy az 1911/12. tanévre Molnár Lajos óraadó bejáró tornatanítót bizza meg helyettes tornatanítói minőségben a megállapított javadalom mellett azon kikötéssel, hogy a főgymnásiumi tornatanításra képesítő oklevelét egy év alatt bemutatni tartozik.

Jóváhagyólag tudomásul szolgál.

i) U. e. jkv III. p. szerint a kisbizottság jkveinek tárgyalása során a következő intézkedések történtek:

a) a convictisták és internátisták évente 2 K díjat fizetnek az evőeszközök használatáért;

b) tekintettel a cselédbérek óriási emelkedésére, a tápintézeti szolga és szakácsné együttes havi bére 100 K.-ra emeltelett fel;

c) a szolgák fizetése úgy rendeztetik, hogy mind-egyikük négy 50 K.-ás korpótlékot kapjon.

Az egyházmegyei közgyűlés a nagybizottság mindahárom intézkedését jóváhagyja.

j) U. e. jkv IV. p. szerint az internátusi felügyelő bizottság jkveinek tárgyalása során az az örvendetes tény szolgál tudomásul, hogy ezen új intézmény igen örvendetes anyagi gyarapodást mutat fel, miért is az iskolai nagybizottság az intern. felügy. bizottság javaslata alapján azt a propositiót teszi az esp. kgy.-nek, hogy az internátistáknak eddig nyújtott 300 K. kedvezmény 500 K.-ra emeltessék föl, m. pd. 2 kedvezmény à 100 K., 6 kedvezmény à 50 K. legyen. Ezen kedvezményt első sorban egyházmegyei tanítók gyermekei. ilyenek nem létében lelkészek

gyermekai élvezzék. Feltételként az említett kikötés mellett az szerepel, hogy legalább elégséges osztályzatu, szorgalmas és jó magaviseletű legyen a kedvezményben részesítendő.

Az egyhm. közgyűlés örömmel tudomásul veszi az internátus anyagi fejlődését, a kedvezmény fel-emelését s a véleményezett feltételek melletti ki-osztását jóváhagyja.

k) U. e. jkv V. p. szerint főesperes indítványozza Gyalog Istvánnak igazgatói minőségben véglegesítését. Az iskolai nagybizottság a tanári karral együtt ezen indítványt nagy lelkesedéssel elfogadta.

Az egyházmegyei közgyűlés tekintettel Gyalog István, bonyhádi főgymn. igazgatónak, bokros és elévülhetetlen érdemeire, miket intézetünknek főgymnásiummá fejlesztése, Bonyhád és vidéke e célra áldozatkészségének felélesztése, az intézet eddigi bölcs, gondos s lelkiismeretes vezetése által magának szerzett, lelkes örömmel s igaz szeretettel járul ez indítványhoz s megvalósítása érdekében megkeresi az egyházkerületi közgyűlést az iránt, adja meg beleegyezését, hogy gymnásiumunk s egyházunk e fáradhatatlan munkása ily módon az elismerés jutalmát megkapja.

l) U. e. jkv VI. p. szerint Molnár Kálmán, internátusi vezető tanár, e tisztségről lemond. Az isk. nbizottság, midőn a lemondottnak 3 évi buzgó vezetés miatt hálás köszönetének ad kifejezést, Lovik Kálmán tanárt választja meg int. vezetőnek, Polgár Dezső tanárt pd. felügyelő tanárnak.

Az egyhm. kgy. a maga részéről is hálás köszönetet mond Molnár Kálmán tanárnak az internátus szervezése és 3 évi bölcs vezetése alatt szerzett érdemeiért; az új vezetőket állásukban bizalommal üdvözl.

m) U. e. jkv VII. p. szerint az isk. nb. Lovik Kálmán és Polgár Dezső, helyettes tanárokat 1600 K.

törzsfizetés és 500 K. lakbérrel rendes tanárokká előlépteti s részükre 1000—1000 személyi pótlékért az államhoz folyamodik.

Az egyhm. kgy. az iskolai nagybizottság ezen intézkedését jóváhagyólag tudomásul veszi s a nevezett új rendes tanárokat ez új minőségükben bizalommal üdvözli.

n) U. e. jkv IX. p. szerint a nagybizottság az énektanítás ügyében úgy intézkedett, hogy Wikkert Lajos, bonyhádi tanítót 1911. szept. 1.-től évi 400 K. javadalmazással énektanítóul véglegesen alkalmazza. Kötelessége az egyházi éneknek heti 1, a világi éneknek heti 1—2 órában tanítása, az istentiszteleten az orgonálás és ének vezetése.

Az egyházmegyei közgyűlés az iskolai nagybizottság ezen intézkedését egész terjedelmében jóváhagyólag tudomásul veszi s az új énektanítót bizalommal üdvözli.

Jegyezte :

Schöll Lajos

egyhm. e. aljegyző.

13. Szabó János számvevőszéki elnök előterjeszti évi jelentését :

Jegyzőkönyv

felvéve a tolna-baranya-somogyi ág. hitv. ev. egyházmegye számvevőszékének 1911. évi június hó 20-án Bonyhádon tartott rendes évi gyűléséről.

Jelen voltak : Szabó János egyh. elnök, Lemle Béla vil. elnök, Eősze Zsigmond egyhm. ellenőr, Czipott Áron, Müller Róbert, Hajas Béla, Lehmann János, Ruppert Henrik, Hildebrandt Miksa és ifj. Kring Gyula jegyző, mint a számvevőszék rendes tagjai.

1. Szabó János elnök az egybegyűlt számvevőszéki tagokat üdvözölve és a számvevőszék működését

désére isten áldását kérve, a gyűlést megnyitottnak nyilvánítja.

Jegyzőkönyv-hitelesítők lesznek az elnökségen kívül Müller Róbert és Czipott Áron.

2. Szabó János elnök jelenti, hogy a kerület által az egyházmegye rendelkezésére bocsátott 995 korona tisztelet-díjat az egyhm. hitoktatói között következőképen javasolja felosztandónak : Pécs 100 kor., Vasasbánya 45 kor., Szekszárd 420 kor., Kistengelicz 50 kor., Gyöng 65 kor., Bonyhád 60 kor., Dunaföldvár 165 kor., Magyarbóly 90 kor. és János-major semmi, amennyiben a tanító onnan eltávozott s hitoktatást tényleg nem végzett.

A számvevőszék elnök javaslatát elfogadja és jóváhagyásra ajánlja.

3. Elnök előadja

a) Ráczkozár lelkészének felebbezését az egyházközségi közgyűlés ama határozata ellen, hogy pénztári naplójuk 115. folyó száma alatt elkönyvelt, a lelkészlak egy ajtaján és három ablakán elhelyezett biztonsági vasak fejében fizetett 10 kor. a lelkész által az egyházközségnek megtéríttessék.

A számvevőszék tekintettel arra, hogy Ráczkozár lelkészlakába már több ízben tettek betörési kísérletet, sőt az egyházközség pénztárát már egyszer ki is ürítették, továbbá miután 10 koronányi összeget kifizetni a gondnok önhatalmu jogában áll, nevezett egyházközség fentemlített határozatát megsemmisíti és a lelkész felebbezésének helyt ad.

b) Előterjeszti Hammel Henrik és Frei Jakab majosi lakosnak felebbezési kérvényét a majosi ev. egyházközség 1910. évi december 30-án tartott közgyűlésének ama határozata ellen, mely szerint a közgyűlés az általuk megvett telkes ház után

őket lelkészi és tanítói konventio, úgy famegváltási illeték fejében évenként 9 koronával terheli.

Számvevőszék a felebbezést tudomásul veszi; de hogy annak érdemleges tárgyalásába bocsátkozhassék, felhivja Majos egyházközség elnökét, mutassa ki részletesen, mily összeggel járul a telkes, úgy a kisházás évenként a lelkészi és tanítói konventio, valamint a famegváltási illetékhez. Továbbá utasittatik az egyházközség presbyteriuma, hogy hathatósabban indokolja eme felebbezés mellőzését, illetve elvetését. Végül panaszló feleknek a tárgyalásra való megidézése nem áll a számvevőszék hatáskörében.

c) Jelenti, hogy nagy. alesperes ur betérjesztette a számvevőszékhez elbirálás végett a keszőhidegkuti egyházközség presbyteriumának az I. sorsz. tanítót megillető közmunka-váltáság ügyében hozott határozatát. Nevezett hitközség presbyteriuma az 1911. évi junius hó 11-én tartott gyűlésében a közmunkát 70 koronára értékeli, míg a tanító kimutatja, hogy 2 hold 33 □ ölnyi konventiós földjének megmunkálásáért mult évben 91 koronát fizetett.

A számvevőszék tekintve, hogy a fuvarozás napról-napra drágább lesz, utasittatni javasolja nevezett egyházközséget, hogy tanítójának az adó csökkentésre nyert összegből évenként 80 koronát szolgáltatson ki.

d) Jelenti, hogy a dunaföldvári számadások felülvizsgálására kiküldött bizottság kiküldetésének eleget nem tehetett, amiért javasolja, hogy az egyhm. közgyűlésen megválasztandó új számvevőszék tagjaiból küldessék ki egy bizottság.

Számvevőszék e javaslatot magáévá teszi.

4. Elnök felolvassa az általa összeállított, a tolna-baranya-somogyi ág. h. ev. egyházm. kötelé-

kébe tartozó egyházközségek számadásainak elkészítésére és felülvizsgálására vonatkozó utasítást, továbbá az egyhm. számvevőszék feladatáról készített szabályzatot.

Számvevőszék a felolvasott utasítást és szabályzatot némi módosítással elfogadja s elnöknek fáradozásáért köszönetet szavaz.

5. Eősze Zsigmond egyhm. ellenőr jelenti, hogy az összes 1910. évi egyhm. számadásokat megvizsgálta s rendben találta, miért is Haffner Vilmos egyhm. pénztárosnak a felmentést megadni javasolja.

Jelenti továbbá, hogy Felsónána és Pálfa számadása jó, Sárszentlőrincz számadását is a számvevői észrevételek fenntartásával elfogadásra ajánlja. Kifogásolja azonban a f.-nánai számadás pénztári naplójának 386 f. sz. alatti tételét, mely szerint Mohl Henrik tanítónak tandijkülönbözet czimén 4 kor. 32 fillért fizetett ki. Ebből kifolyólag azon kérdést intézi a nagys. és nagytt. egyhm. közgyűléshez, hogy az egyház tartozik-e megtéríteni azt a különbözetet, a mi van vagy lesz a tankötelesek tényleges száma után számítandó tandij és az 1908. évi XLVI. t.-c. értelmében járó tandijkárpótlás átalányösszege között?

Tudomásul szolgál.

6. Müller Róbert jelentése szerint Némédi és Kéty számadása jó, Bátaapáti, Kalaznó, Alsónána és Zsibrik számadását a számvevői észrevételek fenntartása mellett szintén elfogadni javasolja. Murga számadást nem küldött.

Tudomásul szolgál. Murga felhivatik, hogy felvett kölcsönére vonatkozó egyházhatósági engedélyt, továbbá 1910. évi számadását f. évi aug. hó 1-ére okvetlenül küldje be Müller Róbert számvevőnek.

7. Ruppert Henrik jelenti, hogy Nagybabony, Tab, Torvaj, Magyarkér, Gyönk, Miszla és Duna-

földvár számadásai jók. Dunaföldvári nőegylet vezető hölgyeinek elismerés nyilvánítandó buzgó működésükért, amennyiben 2—3 év alatt 1200 koronát gyűjtöttek s különböző jótékonytárgyakat gyűjtöttek. Sárszentmiklós lelkésze nagy elfoglaltsága miatt az egyh. számadásnak beküldésére f. évi augusztus hó 1-ére halasztást kért.

Örvendetes tudomásul szolgál. Sárszentmiklós felhivatik, hogy számadását aug. 1-ére okvetlenül küldje be számvevőjének.

8. Czippott Áron jelentése szerint Izmény, Győre, Ráczhidas, Némethidas, Belecska és Keszőhidegkut számadása jó. Maráza számadása a számv. észrevételek tekintetbe vételével szintén jóváhagyható. Mucsfa számadása nem helyes.

Tudomásul szolgál. Maráza a jövőben a számv. észrevételeket tartsa be, Mucsfa számadása azzal adatik vissza, hogy számadását a számv. észrevételek szerint kijavítva aug. 1-ére küldje be számvevőjének.

9. Hildebrandt Miksa jelenti, hogy Ráczkozár, Bikal, Tófő, Kismányok, Váralja és Paks számadása jó.

Tudomásul szolgál.

10. Lemle Béla világi elnök jelenti, hogy Kácsfalu, Bolmány, Mekényes, Nagyhajmás, Döröcske, Szill, Gadács és Györköny számadásai teljesen szabályszerűen vannak elkészítve.

Örvendetes tudomásul szolgál.

11. Lehmann János jelenti, hogy Bonyhád, Ágh, Csikostóttós, Kaposszekcső, Szabadi és Tékes számadása jó. Tarros számadása csak a számv. észrevételek fenntartásával hagyható jóvá. Gerényes számadása felületes s így el nem fogadható.

Tudomásul szolgál. Gerényes számadása visszaküldendő s a számv. észrevételek értelmében helyesbített számadását aug. 1-éig küldje be számvevőjének.

12. Hajas Béla jelenti, hogy Tamási 1909. és 1910. évi számadása jó. Kistormás és Nagyszokoly számadása is helyes. Bikács későn küldte be számadását s így azt felül nem vizsgálhatta.

Tudomásul szolgál. Bikács számadása kiadatik Müller Róbert számvevőnek azon kéréssel, hogy arról az egyhm. közgyűlésen tegyen jelentést.

13. Elnök felolvassa Haffner Vilmos jelentését, mely szerint Szárazd, Ráksi, Polány és Somogyvamos számadása jó, Ecsény pedig szabályszerű zárszámadás beküldésére utasítandó.

Tudomásul szolgál. Ecsény aug. hó 1-éig szabályszerű zárszámadást küldjön be számvevőjének.

14. Szabó János elnök jelenti, hogy Szekszárd, Magyarbóly, Ivándárda, Pécs, Pogány és Borjád számadása jó.

Örvendetes tudomásul szolgál.

15. Ifj. Kring Gyula jelenti, hogy Varsád és Udvari számadása jó. Köttse és Kölesd számadása a számv. észrevételek betartásával szintén jóváhagyható. Majos számadása számszerűleg nem helyes.

Tudomásul szolgál. Majos számadása visszaadatik s felhivatik a számvevői észrevételek szerint helyesbített számadását aug. 1-ére küldje be számvevőjének.

16. Végül Müller Róbert utasítandónak véli az egyhm. összes gyülekezeteit, hogy nyert adócsökkentési segély felhasználását illetőleg a jövőben szigorúan alkalmazkodjanak az adóalapi bizottság utasításaihoz.

Ezzel az ülés véget ért.

Kelt Bonyhádon, mft.

Jegyezte :

Ifj. Kring Gyula
a számvevőszék jegyzője.

Müller Róbert

hitelesítő-bizottsági tagok.

Szabó János
ehm. számv.-sz. e. elnök.

Czipott Áron

Az egyházmegyei közgyűlés a számvevőszék jelentését általában tudomásul veszi, intézkedéseit jóváhagyja; jegyzőkönyvének egyes pontjaira a következő határozatokat hozza:

3. d) pontnál. A dunaföldvári számadások felülvizsgálását az 1909 és 1910. évi egyházmegyei határozatok értelmében szükségesnek tartja s e célból ismét felkéri s megbizza Lemle Béla számvevőszéki elnök és Müller Róbert számszéki tag urakat, hogy Dunaföldvára kimenve, szerezzenek meggyőződést az egyházközségi háztartás vezetéséről s tapasztalataikról a számvevőszék útján az egyházmegyei közgyűlésnek tegyenek jelentést. Dunaföldvár lelkészét felhívja, hogy a kérdéses számadásokat 8 napon belül küldje meg Müller Róbert felsőnáni lelkész urnak.

4. A számvevőszéki szabályrendelet-javaslatot kinyomatni s az egyházközségeknek megküldeni határozza azzal, hogy a folyó évi rendkívüli közgyűlésen tárgyalás alá jönnék.

5. A tandijkárpótlásról intézkedő 1908. évi XLVI. t.-c. értelmében az iskoláknál csak átalányösszegben szerepel a tandij, így kimondja, hogy a tankötelesek tényleges száma után kijövő tandij és a kárpótlási összeg közt levő különbözetet az egyházközségek nem tartoznak megtéríteni. Az alesperes figyelmét felhívja, hogy jövőben a tanítói díjlevelek kiállításánál az átalányösszeget vetesse fel a javadalom tételei közé.

12. Müller Róbert számvevőszéki tag jelentése folytán a bikácsi 1910. évi egyházközségi számadás megvizsgálása céljából Lemle Béla számvevőszéki elnök és Müller Róbert számszéki tag urakat kéri fel és bizza meg azzal, hogy Bikácson megjelene, meggyőződést szerezzenek az egyházközségi háztartás vezetéséről, jelentésüket terjesszék a számvevőszék útján az egyházmegyei közgyűlés elé.

Jegyezte :

Eősze Zsigmond
egyh. e. főjegyző.

14. Tárgyalásra került az esperességi gyámintézetnek Szekszárdon 1911. évi július 10-én felvett jegyzőkönyve, mely szerint :

1. A gyülekezetek a maguk körében a következőképpen gyűjtöttek : Bátaapáti, Alsónána és Zsibrik 9'22, Bábony 6'05, Bikács 11'—, Bonyhád 76'15, Kaposszekeső 14'61, Szabadi 15'80, Döröcske 29'14, Bonnya 9'07, Gadács 13'50, Somogyszill 15'72, Dunaföldvár 11'54, Ecsény 6'24, Hács 4'12, Polány 12'74, Vámos 4'30, Felsónána 26'49, Gyöng 6'90, Miszla 1'56, Györköny 74'96, Hidas 40'78, Maráza 6'28, Keszőhidegkut 11'54, Belecska 22'—, Izmény 9'58, Györe 8'40, Kácsfalu 13'46, Bolmány 6'30, Kalaznó 24'92, Kismányok 1'95, Váralja 4'—, Kistormás 15'22, Pusztahangos 1'41, Kölesd 14'04, Köttse 25'42, Magyarbóly 11'05, Borjád 5, Ivándárda 4'60, Siklós 1, Majos 26'50, Nagyhajmás 10'04, Nagyszokoly és Tamási 9'27, Tolnanémedi 10'24, Paks 21'67, Pécs és Pogány (mult évi) 29'04, Ráczkozár 19'43, Bikal 6'46, Tófü 4'86, Sárszentlőrincz, Pálfa és Uzdborjád 28'86, Sárszentmiklós 7'44, Szárazd 19'16, Tab 6'10, Varsád 34'85, Szekszárd 22'72, Kistengelicz 1.75, Jánosmajor 5'35 K. (összesen 839'80 K.) Ebből az összegből offertorium 105'77, templomi perselyp. 148'42, alkalmi adomány 4'60, házankénti gyűjtés 455'45, elemi iskolai gyűjtés 108.54 K.

2. A számadás lezárása után érkezett : Kétyről 21'03, Murgáról 3'—, Pécsről 31'40, Pogányból 4'82, Sass László gyámint. elnöktől 10, Mekényesről 10, Csikóstóttősről 5 K. (Összesen : 85'25 K.) Ezeket az összegeket a jövő évben számoljuk el.

3. A szokásos évi gyűjtésből nem vették ki részüket : Ág, Gerényes, Tarrós, Tékes, Ráczalmás, Mucsfa, Magyaraker, Torvaj, Udvari.

4. A magyarhoni e. e. e. gyámintézet 50 éves

fennállásának emlékére létesített „Jubileumi alapra“ a következő adományokat gyűjtötték: Szárazd 12, Váralja 2, Somogydöröcske 4, Szekszárd 5, Sárszt-miklós 12·40, Tolnanémedi 2·80, Magyarbóly 2·62, Mekényes 10·04, Bonyhád 10, Bonyhádi nőegylet 10, Hidas és Maráza 17, Dunaföldvár 1, Kismányok 3, Majos 10·08 K., összesen 101·94 K.

Ezenkívül a dunaföldvári gyülekezet 1 koronát küldött a Székács József szobor-alapra.

5. A szokásos évi gyűjtés alkalmával begyűlt összegekből a gyülekezetek:

a) befizettek az egyhm. gyámint. pénztárba szabad rendelkezésre 658·56 kor., szeretetadományra 109·10 kor., Leopoldianumra 1·43, egyetemes tőkére 2·47, kerületi árvaházra 41·96, kőszegi felsőbb leányiskolára 15·88, torzsai konfirmandus otthonra 2·66, soproni tápintézetre 8, G. A. egyletre 36·18 kor.

Részletezve ezeket az adományokat: *a kerületi árvaházra* adtak: Szárazd 1, Tolnanémedi 1, Köttse 4·99, Keszőhidegkut 1·26, Beleske 2·10, Maráza 0·57, Majos 2, Ráczkozár 1, Tófű 0·46, Györkönyi konfirmandusok 2·42, Felsőnána 1, Magyarbóly 1·25, Pécs 2, Bonyhád 10·32, Bikal 1, Paks 2·76, Szabadi 1, Hidas 4·83, Kistormás 1 kor., összesen: 41·96 kor. *A kőszegi felsőbb leányiskolára*: Polány 2, Majos 2, Györköny 6, Felsőnána 3·83, Pécs 2 kor. Összesen: 15·88 kor. *A torzsai konfirmatus otthonra*: Köttse 2, Szekszárd 0·66. *A soproni tápintézetre*: Györköny 8 kor.

b) folyó költségekre fordítottak: 2·42 kor.-t.

c) tőkesítettek 31·48 koronát.

6. A gyülekezeti gyűjtéshez járul még bevétel-képen múlt évi készlet 7·62 kor.; tőkeamat 26·62; a magyarbólyi nőegylet 3—; Sass László 10—; Kring Miklós 1— és egyeseknek 10·66 adománya,

végül az egyhm. gyámint. istentisztelet offertoriuma 53·32 kor.

7. Az egyhm. gyámint. tőkéje kamataival együtt 663·47; a gyülekezeti gyámintézet tőkéje pedig 256·50 (a tavalyi kimutatással szemben: 217·24 kor.)

8. Mindezeknek összegezéseképen: az egyházk. gyámint. pénztárba szabadrendelkezésre felküldendő 439·04; szeretet adományra 162·42; a jubileumi alapra felküldött már (l. egyet. gyámint. jkv. 93. l.) 101·94. Az egyházm. gyámintézetnek szabad rendelkezésre áll 219·52 kor.

I. Egyházi elnök jelenti, hogy az összes gyámintézetekhez kérvényt nyújtottak be: Bonnya, Belecska, Hangospusztá, Kölesd, Maráza, Szekszárd, Bolmány, Gyöng, Györe, Pálfa, Dunaföldvár, Ráczalmás; A G.-A. egylethez: Belecska, Kölesd, Tolna-némedi, Maráza, Bolmány és Dunaföldvár.

II. Az egyházm. gyámint. e jelentések alapján a szabad rendelkezésre álló összegből: Gyöngöt 50, Bonnyát, Bolmányt, Hangospusztát 40—40 koronával segélyezi. Tőkésít 10 kor.-t, folyóköltésekre szán 3·52 kor.-t a kőszegi leányiskolának, a bonyhádi és a soproni tápintézetnek 10—10 koronát (összesen: 30 kor.-t), a kerületi árvaháznak 6 koronát ad.

III. A segélyben nem részesült folyamodók közül első sorban Szekszárdot, azután Belecskát, Györét és Gyöngöt ajánlja az egyházk. s egyetemes gyámintézet szives figyelmébe segélyezésre; úgyszinte pártolólág terjeszti fel, a többi részint a gyámintézethez, részint a G.-A. egylethez benyújtott kérvényeket is, a ráczalmási kivételével, mely pártfogásra nem ajánlható, mivel gyűjtést a gyámintézet javára nem eszközölt.

Az egyházmegyei közgyűlés a gyámintézet jegyzőkönyvét tudomásul veszi s sajnálatát fejezi ki

a felett, hogy gyülekezeteink áldozatkészségében ez évben hanyatlás mutatkozik;

a segélykérvényeknek pártolólág felterjesztéséhez a maga részéről is hozzájárul;

ifj. Porkoláb Gyula, pécsi lelkésznek, szép és szivhez szóló gyámintézeti beszédéért köszönetet mond; a szekszárdi reform. egyházközségnek azon testvéri érzületből fakadó, szeretetteljes jóindulatáért, melylyel templomát a gyámintézeti istenitisztelet czéljaira átengedni szives volt, hálás köszönetét fejezi ki, miről az egyházközség jegyzőkönyvi kivonathan értesítendő.

Jegyezte:

Schöll Lajos

egyhm. e. aljegyző.

15. Tárgyaltatott Alsónána anyásításának ügye.

Az egyházmegyei közgyűlés igazi szükségnek találja Alsónána mielőbbi anyásítását, mert ezen 1400 lelket számláló gyülekezet nem lehet elrendes lelkész nélkül s Alsónána külömben is közegyházi érdekből anyásítandó, a mennyiben ez a gyülekezet volna arra hivatva, hogy a Sárközben folytonosan szaporodó evang. hiveink egy tekintélyes részének missiói központul szolgáljon.

Alsónána áldozatkészsége csak látszólag szegényes. A lelkészi állás szervezése esetén a paplak, ezután a II. s III. sorsz. tanítói lakás s egy harmadik tanterem felépítése, a III. sorsz. tanító fizetése Alsónána egyházi adóját legalább évi 200%-ra emelné, a mi 30 évi olyan rendkívüli terhet jelent a gyülekezetre, melyre az egyet. adóalaphból segélyt nem nyerhet. Ezeknélfogva az egyhm. kgy. felterjesztést intéz az egyházkerületi közgyűléshez az iránt, kérje meg az egyetemes adóalapi bizottságot, hogy Alsónána anyásításával foglalkozzék és véleményt mondjon arról, hogy Alsónána mennyi rendes segélyt remélhet anyásítása esetén az adóalaphból, esetleg mennyi segélyt volna hajlandó megszavazni a tartalékalaphból?

16. Tárgyaltatott Udvari anyásítása.

Az egyházmegyei közgyűlés, bár kevésnek, sőt semminek sem tartja az áldozatot, mit az udvari-hivek új lelkészük fizetésére szánnak, az ügyet tárgyalás végett az egyházmegyei kerülethez felterjeszti.

17. Tárgyalásra került Kaposszekcső anyásítása
Wagner Ádám főesperesi megbízott jelentése alapján.

Az egyházmegyei közgyűlés sajnálattal veszi tudomásul, hogy a kaposszekcsői gyülekezet új lelkészének 2400 K. s stólán kívül egyebet nem akar fizetni. Ezen fizetés nem áldozat a gyülekezet részéről, mert ennyit a kaposszekcsői lelkész földék árából felszaporodott tőke kamatozik s így a kaposszekcsőiek anyásítás esetén kevesebbet adóznak egyházi célra azon gabonajárandósággal, mit azelőtt a csikóstóttósi lelkésznek fizettek.

Az egyhm. kgy. Wagner Ádám szóbeli jelentése alapján reméli, hogy Kaposszekcső e gabonajárandóságot új lelkészének is megadja, miért is azt a felterjesztést intézi az egyházkerületi közgyűléshez, hogy Kaposszekcső anyásítását csak az esetben engedélyezze, ha a csikóstóttósi lelkésznek eddig fizetett gabonajárandóságot a 2400 K. készpénzen s stólán kívül az új lelkésznek is hiványilag biztosítja.

18. Sorra került a sárszentlőrinczi egyházközség azon indítványa, kerestessék meg az egyetemes közgyűlés az egyházkerület útján az iránt, hogy egy kieszközlendő államsegélyből a kántortanítók fizetésének kántori részére nyugdíjalapot szervezzen.

Pártolólág felterjesztetik.

19. Tárgyaltatott Udvari 1911. évi ápr. hó 30-án felvett jkve, mely szerint a gyülekezet a közmunkának megváltását elvben kimondotta, továbbá tanítójának a varsádi anyától való elszakadás folytán előállt munkatöbbletért a lelkészfizetésből 200 K. évi tiszteletdíjat szavaz meg s a keresztelés jogá-

nak a tanító számára megadását az egyházmegye útján az egyházkerülettől kérelmezi.

Az egyházmegye tudomásul veszi Udvarinak a közmunka megváltására irányuló szándékát ;

a tanítónak a befolyó lelkészjövedelemről díjazását nem engedélyezi, de arra kötelezi Udvarit, hogy tanítójának minden vasárnap után, melyen a volt lelkész helyett fungál, 4 koronát fizessen a kivetésből származó jövedelméből ;

a tanítónak a keresztelés jogával felruházását a gyülekezet renitencziája folytán nem véleményezi s e tekintetben odautasítja Udvarit, hogy lelkészi funkciók elvégzésére egyelőre a gyönki lelkészt kérje meg.

20. Tomka Gusztáv alesperes, mint az énekügyi bizottság elnöke jelenti, hogy a bizottság elkészült a halottas énekek gyűjteményével, sőt ez már nyomtatásban is megjelent.

Az egyházmegye a jelentést örömmel tudomásul veszi s az énekügyi bizottságnak önzetlen munkásságáért az igaz elismerés hangján őszinte köszönetet mond.

21. Olvastatott Porkoláb Gyula, pécsi lelkész indítványa : Mondja ki az egyházmegye, hogy a vármegyei népnevelési bizottság tagjai, tagjai egyuttal az egyhm. népiskolai bizottságnak is.

Az egyházmegye tekintettel arra, hogy a vármegyei népnev. bizottság főleg nyugdíjügyekkel foglalkozik, az indítvány felett napirendre tér.

22. Szekszárd jelenti, hogy az új magyar énekeskönyvet bevezette.

Tudomásul szolgál.

23. Gyönk engedélyt kér arra, hogy a nagy konkurrenczia miatt válságba jutott tégláégetőjét bérbe adhassa.

Az engedély megadatik.

24. Németh Gyula, szekszárdi missiói lelkész beterjeszti a jánosmajori fiókegyháznak a lelkész-

szel 1910. október 30-án s a közsegi tanítóval 1911. június 18-án kötött szerződéseket jóváhagyás végett.

Az egyházmegye mindkét szerződést jóváhagyja.

25. Németh Gyula betérjeszti a tengeliczi fiókegyház s a lelkész közt kötött szerződést jóváhagyás végett.

Jóváhagyatik.

26. Szárazd kiküldöttei élő szóval terjesztik elő az egyházközség azon kérelmét, hogy a lelkésztől a temetői fű egy részének haszonélvezetét elvehesse.

Az egyházmegyei közgyűlés a kiküldöttek s a szárazdi lelkész felvilágosítása után mindenekelőtt megállapítja azt a tényt, hogy a temető $\frac{3}{4}$ részén termő fű haszonélvezete a szokásjog alapján a lelkészt illeti, melytől ez meg nem fosztható. Ha az egyházközség a temetői föld azon $\frac{1}{4}$ részét, mely legrégibb idő óta temetőül szolgál, a lelkésztől el akarja venni, azt csak úgy teheti, ha a lelkészt az új $\frac{1}{4}$ rész fűvének haszonélvezetével kárpótolja.

Hogy pedig ilyen panaszok többé elő ne fordulhassanak, felkéretik az elnökség, hasson oda, hogy canonica visitáció alkalmával ilyen, híványban nem szereplő, de usus alapján az egyházi tisztviselőt megillető járandóságokat az egyházközségek méltányos összegben megváltsák.

27. Wagner Ádám ráczkozári lelkész a következő interpellációt terjeszti elő:

Tekintettel egyházmegyei közgyűlésünk első napjának délutánján a német énekeskönyv bevezetése tárgyalásánál elhangzott azon tiszteletlenségüknél fogva mélyen elszomorító szavakra, melyekkel különösen egyazon gyülekezetnek: Bátaapátinak kiküldöttei egyfelől magára a szóban forgó ügyre. másfelől egyházmegyénkben közgyűlési határozat alapján iskoláinkban használt magyar tannyelvre vonatkozólag éltek,

tekintettel továbbá több lelkész-társnak jogos felháborodással elhangzott panaszára, hogy az énekeskönyv ügyének letárgyalása után, akkor, amidőn a folyosóra kitódult gyülekezeti kiküldötteket a közgyűlés hozta határozatban megnyugvásra kapacitálták, Bátaapáti helyettes-lelkésze, Klenner Adolf ott reájuk támadt és a gyülekezeti képviselőket a határozat semmibe vételére buzdította; kérdem itt, a nyílt közgyűlésen az egyházmegye elnökségét:

1. van-e tudomása arról, hogy Bátaapáti h. lelkésze, Klenner Adolf az egyházi felsőbbbség törvényes hatáskörében hozott határozataival szemben nyílt ellenszegülésre buzdította a gyülekezeti kiküldötteket, amidőn egyfelől az énekeskönyv bevezetése ellen agitálva hangoztatta, hogy a hozott határozatnak a gyülekezetek ne engedelmeskedjenek, a mint ő sem veti magát annak alá, még ha állásába kerül is, másfelől más helyen és alkalommal kijelentette, hogy ha majd Bátaapátiban rendes lelkész leszen, megmutatja, hogy az ottani iskolákban német lesz ismét a tan nyelv;

2. ha nincs tudomása, szándékozik-e ez ügyben a vizsgálatot elrendelni s az általam jelzendő tanúk kihallgatásával állításaim igaz voltáról meggyőződnie és

3. ennek megtörténte esetén hajlandó-e a rendelkezésre álló összes törvényes eszközök kérés nélkül alkalmazásával nevezett egyént állásáról elmozdítással megtanítani arra az illő tiszteletre, melylyel a lelkész felsőbbbségének tartozik?

Főesperes kijelenti, hogy nincs ugyan tudomása ezen sajnálatos esetről, azonban megígéri, hogy ez ügyben hatáskörén belül a szükséges intézkedéseket azonnal megteszi, mire a közgyűlés a főesperest fel is kéri.

28. Főesperes hálával emlékezik meg arról, hogy ngs Hazslinszky Géza törvényszéki elnök ur az

előértekezlet számára átengedte a törvényszék esküdt-termét s hogy Szekszárd városa a közgyűlési termét bocsájtotta az egyházmegye jelen közgyűlésének rendelkezésére.

Az egyházmegyei közgyűlés ezen előzékenység feletti hálás köszönetének ngs dr. Hazslinszky Géza urral s Szekszárd városával jkvi kivonatban közlését szives kötelességének ismeri el.

29. A jövő évi közgyűlés helyének megállapítása

a f. é. rendkívüli közgyűlésre halasztatik.

A közgyűlést a főesperes buzgó hálaimája zárja be.

Jegyezte :

Schöll Lajos

egyhm. e. aljegyző.

Hitelesítik :

Horváth Sándor

főesperes.

Tomka Gusztáv

alesperes.

Szeniczey Géza

esp. felügyelő.

Kurz István

Reich Sándor.

JEGYZŐKÖNYV

felvéve a tolna-baranya-somogyi ág. hitv. evang. egyházmegyének 1911. évi szeptember hó 26-án Bonyhádön tartott

—≡ RENDKIVÜLI KÖZGYÜLÉSÉRŐL. ≡—

Jelen voltak :

Horváth Sándor főesperes és Szeniczey Géza felügyelő, mint elnökség. Tomka Gusztáv alesperes.

A jegyzői karból: Eősze Zsigmond egyházi-, Dr. Berzsenyi Jenő világi főjegyzők, Schöll Lajos egyházi és Beke Andor világi aljegyzők.

Lelkészek : Reichert Gyula kistormási, Wagner Ádám ráczkozári, Szabó János izményi, Haffner Vilmos mekényesi, Hammel Alajos kétyi, Graf József bonyhádi, Hanzmann Károly varsádi, ifj. Porkoláb Gyula pécsi, Czipott Áron kácsfalui, Mühl Sándor gyönki, Dörmer Frigyes szárazdi, Szücs Imre majosi, ifj. Péter Sándor kismányoki, Péter Lajos mucsfai, Németh Gyula szekszárdi, Fábián Imre kölesdi, Zettl József csikóstóttői h., Klenner Adolf bátaapáti h., Haniffel Sándor sárszentmiklósi, Vértesi Zoltán magyarbólyi, Németh Sándor köttsei h., Müller Róbert felsőnáni, Reich Sándor bikácsi.

Világiak : Kurz István, Mechwart Ernő, Hazslinszky Géza, Husz János, Szentiványi Miklós, Mühl János, Scherer György, Pfeiffer Menyhért, Gréb Jakab, Póth János.

A főgimn. tanári karból: Gyalog István igazgató, Faik Henrik tápintézeti vezető, Hajas Béla, Genersich Tivadar, Lovik Kálmán, Polgár Dezső.

A tanítói karból: Szauervein Jakab, Knábel Vilmos, Kiss Sándor, Wikkert Lajos, Pfendesack Lajos.

1. Buzgó éneklés és imádkozás után Horváth Sándor főesperes üdvözli a jelenlevőket s a közgyűlést megnyitja.

2. A jegyzőkönyv hitelesítésével

a közgyűlés Tomka Gusztávot és Kurz Istvánt bizza meg.

3. Olvastatott a folyó évi rendes közgyűlésen kiküldött szavazatbontó bizottság következő jegyzőkönyve :

Jegyzőkönyv.

Felvétetett Bonyhádön, 1911. évi szeptember hó 2-án az egyházm. felügyelőt, fő- és alesperest választó szavazatok felbontására közgyűlésileg kiküldött bizottság ülésén.

Jelen voltak az alulirottak.

Nt. Graf József lelkész ur, mint elnök előadja, hogy a kétyi és szekszárdi gyülekezet kivételével, a többi szavazat hozzá beérkezett ; ezeket felbontásra beterjeszti s ezzel az ülést megnyitja.

A bizottság megbízatásában eljárván, a szabályszerűen kiállított és külön borítékban lezárt szavazatokat számba vette és konstataulta, hogy a beérkezett 35 szavazat közül a törvényes kellékeknek megfelel 34; Tolnabikács szavazatát érvénytelennek kellett nyilvánítani azon okból, mert csak a presbiterium szavazott, a szabályszerűen hirdetett közgyűlés azonban nem jött össze. Kéty és Szekszárd egyházközségek nem szavaztak.

Az érvényes 34 szavazatból kapott :

1. A főesperesi hivatalra : Horváth Sándor paksi lelkész 31, Reichert Gyula kistormási lelkész 2, Eősze Zsigmond tolnanémedi-i lelkész 1 szavazatot ;

2. A felügyelői hivatalra : Szeniczey Géza 32, Fördös Dezső 2 szavazatot ;

3. Az alesperesi hivatalra : Tomka Gusztáv györkönyi lelkész 25, Eősze Zsigmond tolnanémedi-i lelkész 5, Müller Róbert felsőnáni lelkész 3, és Perl János keszőhidegkuti lelkész 1 szavazatot.

A bizottság ennélfogva konstatálja, hogy általános szótöbbséggel megválasztatott :

főesperessé : Horváth Sándor paksi lelkész ;

esp. felügyelővé : Szeniczey Géza földbirtokos ;

alesperessé : Tomka Gusztáv györkönyi lelkész.

Kmf.

Graf József

bizotts.-elnök.

Wikkert Lajos

bizotts. t. jegyző.

Gyalog István

bizotts. tag.

A közgyűlés tudomásul véve a bizottság jelentését, általános, örömteljes éljenzés között megállapítja, hogy az egyh. törv. 97. §-a értelmében a tolna-baranya-somogyi ág. h. ev. egyházmegyének főesperese : Horváth Sándor paksi lelkész, felügyelője : Szeniczey Géza földbirtokos és alesperese : Tomka Gusztáv györkönyi lelkész, a kikre vonatkozólag kimondja, hogy most harmadszori megválasztatásuk alkalmával esküt nem tesznek, mivel első ízben történt beiktatásuknál már tettek esküt.

4. Főesperes, felügyelő és alesperes a következő beszédekkel foglalják el hivatalukat :

Horváth Sándor főesperes beszéde :

Mélyen tisztelt egyházmegyei közgyűlés !

Midőn egyházmegyénk közbizalma ez alkalommal már harmadizben nyilatkozik meg igénytelen személyem iránt s ruházza rám a testi-lelki fáradal-

inak s nem kis felelősséggel járó főesperesi diszes állást: é megkülönböztetés feletti hála és örömezzet mellett — ha ugyan szerénységem, igénytelenségem ezt egyáltalán megengedné, nem volnék képes saját érzékimet elég elfogulatlansággal s szigorussággal megítélni, még a büszkeség érzése is felébredhetne lelkemben. De nekem is adatott — miként egykor Pál apostolnak — egy becses ösztön, mely szünet nélkül az alázat és szerénységre emlékeztet s azt mondja, ha a közbizalom felkeresett s a hozzád hasonló, s a veled egyenlők közül ez alkalommal fontos állásba helyezett, ennek örülnöd csak az esetben szabad és lehet, ha teljes tudatában vagy a reád háramló munka nagy fontosságának, ha él benned az a komoly, férfias elhatározás, hogy a reád bízott munkát becsületes hűséggel, odaadással, erőd és tehetséged szerint el is akarod végezni.

Mert aki pusztán csak hiusága és becsvágya kielégítése czéljából fogad el valamely tisztséget vagy állást anélkül, hogy a reá várakozó feladat komolyságát és tehetségeit kellően mérlegelné, az sem a közügynek hasznos szolgálatot nem tesz, sem az általa elfoglalt állásnak diszére nem válik. Protestáns egyházunkban ugyanis a különböző bizalmi állások nem olyan természetű *méltóságok*, melyek már magukban véve az egyénre fényt árasztanak, hanem olyan *munkakörök*, melyek az egyének feddhetlen jelleme, közhasznu tevékenysége s buzgósága szerint válnak többé vagy kevésbbé tiszteltté s becsültté a világ előtt. Az egyéniséggel emelkedhetik vagy süllyedhet az állás tekintélye.

Igy fogom én fel a mi protestáns egyházunk bizalmi állásait; munka, tevékenység s hűséggel kell azok diszét, fényét emelni s az irányunkban megnyilatkozott bizalmat meghálálni s kiérdemelni.

S ha én a mondottak után még most is, midőn életem napja már alkonyodóban van s a természet törvénye szerint nem lehet tőlem messze az éjszaka, midőn többé nem munkálkodhatom, hajlandó vagyok az esperesi állás viselésére s a vele járó munka teljesítésére, teszem azt két okból.

Az egyik az a tisztelet, melylyel a közbizalom iránt mindenki viseltetni tartozik; a közbizalom olyan parancs, mely elől kitérni nem szabad, hanem előtte tisztelettel meg kell hajolni. Sokkal jobban tisztellem tekintélyes egyházmegyénk gyülekezeteinek irányomban megnyilvánult bizalmát, mintsem hogy azt elfogadni ne tartanám tartozó kötelességemnek.

A másik ok: a munkaszeretet. Nem én vagyok az első, aki azt állítja, hogy a munka és tevékenység áldás, jótétemény az emberre, amely a testnek rugékonyságát, a léleknek üdeségét, derűjét, összhangját fenntartja s az életet kellemessé és becsessé teszi. Én őszintén megvallom, munka, tevékenység nélkül nem kívánnék élni. Nem tartom éppen sikerültnek azt a hasonlatot, mely az embert olyan szerszámnak tartja meg, mely a használat folytán elkopik, tehát azt lehetőleg kimélni kell; igen ám, de ha nem használja az ember a szerszámot, akkor meg a rozsdá marja vagy a szű őrlí meg lassan, de biztosan, még pedig idő előtt. Már pedig sokkal szebbnek, a férfiúra nézve dicsőségesebbnek, kíváncsabbnak tartom összeroskadni a munkában, mint a kényelem, nyugalom, tétlenség puha párnáján lassanként elenyészni, miként a mécsbél, ha olaja már elfogyott. Engem a munka meg nem rettent, sőt inkább éltet; s ha a sok munka és a teljes nyugalom és tétlenség között kellene választanom, habozás nélkül az elsőt választanám.

Nagy terjedelmű egyházmegyénk közigazgatása olyan munkát ró a vezetőkre, mely egy-két egyén erejét messze túlhaladja, s méltányosan nem is lehet azt követelni, hogy a közigazgatás összes teendőit az esperesek végezzék. Nem is végzik. Mert ha valahol, úgy egyházmegyénkben van keresztülvive a munkamegosztás szép elve. Itt nemcsak az esperes végezi az esperesi teendőket, hanem megosztja vele azokat az egész lelkészi kar, aszerint, amint a helyzet és viszonyok parancsolják.

S miután a lelkésztársakban nemcsak a képesség van meg e munka elvégzésére, hanem a készség és jóindulat is, így lehet csak elképzelni, hogy terjedelmes egyházmegyénk vezetése és közigazgatásában fennakadás nem fordul elő s miután megvagyok afelől győződve, hogy a m. tisztelt s szeretett lelkésztársaim a jövőben is avval a jóindulattal ajándékoznak meg, mely a múltban nemcsak megkönnyítette az esperesi hivatal viselését, hanem azt kellemessé is tette, — az irányomban megnyilatkozott bizalomért hálás köszönetemet kifejezve s magamat az egész egyházmegye szíves jóindulatába ajánlva, kijelentem, hogy az esperesi állást tisztelettel elfogadom s ígérem, hogy az állásommal járó teendőket — Isten segítségével — amennyire erőm és tehetségem engedi, lelkiismeretesen teljesíteni törekszem. Legyen és maradjon mindnyájunkon a jó Isten áldása és kegyelme.

Szeniczey Géza felügyelő beszéde:

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés.

Minél nagyobb történelmi távolból nézzük azokat a hatalmas alkotásokat, melyeket az emberiség javára nagy szellemek építettek, annál plasztikusabban domborodnak ki azoknak egyes részei a múlt

homályos háttéréből; egy ilyen részeiben is hatalmas erkölcsi alkotás a mi magyarországi ág. hitv. evangélikus egyházunknak szervezete és alkotmánya, melyet évszázadokon keresztül nehéz zivatarok között épített fel és tartott meg számunkra elődeinknek áldozatkészsége, lelki bátorsága és bölcsessége, melynek őrzését egyházmegyénk bizalma ismételve az én csekély személyemre ruházta.

Őszinte meghatottsággal mondok köszönetet ezért a nagy megtiszteltetésért és arra fogok törekedni, hogy amennyire csekély erőm és szerény tehetségem engedi, ezen diszes állásból kifolyó minden kötelességemnek teljes mértékben eleget tehessek.

Kérem, részesítsenek a jövőben is olyan hathatós támogatásban mint a múltban és akkor reménylem, hogy nehéz kötelességeimnek csekély tehetségemmel is eleget fogok tehetni, és ezek után magamat szíves jó indulatukba ajánlom.

Tomka Gusztáv alesperes beszéde:

Nagyságos és Nagytiszteletű Egyh.-megyei Közgyűlés!

Ezen évi rendes közgyűlésünkön, hivatkozással megrongált egészségi állapotomra, lemondtam az alesperesi hivatalról és a vele járó tisztségekről oly kérelemmel, szíveskedjenek ez állás újra való betöltésénél csekélységemtől teljesen eltekinteni. Ennek daczára a gyülekezetek többsége újra megtisztelt nagyrabecsült bizalmával s nt. főesperes ur kérelmem daczára újabb szavazást nem rendelt el, hanem inkább az iránt keresett meg, hogy az alesperesi hivatalt viseljem még tovább. E megtisztelő bizalom nyilvánulását parancsnak tekintem. Készségesen bocsátom mindenkör időmet, erőmet, szerény tehetségemet szeretett egyházam szolgálatába és örülök, ha Krisztus egyháza kiépítésében csak egy élő kő

beillesztésével is hozzájárulhatok. Pál apostollal vallom, hogy „akaratom vagyok a jóra, de hogy azt elvégezzem, nem tehetem“. Megengedem, hogy mások azon hivatalos állásban, melyet újra reám ruházni méltóztattak, több eredményt mutatnának fel, mint csekélységem, de kétségbevonom, hogy valaki ev. egyházunkat jobban szerethesse és tanügyünket melegebben szíven viselhesse!

Mélyen tisztelt egyházmegyei Közgyűlés! Ág. hitv. ev. egyházunk különösen a jelen korban sok hatalmas ellenséggel van körülvéve, mely döngeti Sionunk falait. Nem féltém egyházamat, mert oltalma maga az Úr Jézus Krisztus s így a poklok sem vehetnek győzelmet rajta; de féltém azon tagjait, kik gyengék hitükben, melyet némileg megismerni tanultak, de elsajátítani nem tudtak, beemlékeltek, de szívébe nem véstek. Innét a hitközöny, mely e világ szeretetével párosulva, könnyen hitetlenségbe megy át. Innét van, hogy ev. egyházunk sok tagja csakis ezen egyház terheit látja, de áldását nem érzi, nem élvezheti. E belellenséget legyőzni, ev. egyházunk holt tagjaiba életet önteni, élő krisztusi hitet plántálni, nevelni, táplálni és e hitben megtartani legszentebb kötelességünk és feladatunk. E nagy és szent munkában lényeges rész jut ev. iskolánknak, mint nevelő intézetnek, mely e téren a szülői házon kívül, sokszor egyedül alapvető munkát végez, legalább mint felekezeti iskola, erre mindenekelőtt hivatva van. Iskoláinkat meggyőződésem szerint nem államosítani, hanem egyházunkhoz még szorosabban kötni egyházi kötelességünk.

Ebből kifolyólag ev. tanítónevelő intézeteinket, ha szükséges, nagy áldozatok árán is fenn kell tartanunk és odahatnunk, hogy azokból hithű, buzgó és lelkes ev. tanítók és nevelők kerüljenek ki.

A tanító lelke és szíve az iskolának; vallásos meggyőződését átplántálja a még fogékony gyermekekbe. Csak élő hit teremthet újra élő hitet. A hívő, buzgó, tevékeny, példás életű ev. tanító áldás az egyházra és a társadalomra nézve.

De ha megkivánjuk a tanítótól, hogy egész odaadással szolgálja ev. egyházát, viszont a tanító is megkivánhatja, hogy egyháza szeretettel karolja fel és biztosítsa tisztességes megélhetését. A legönzetlenebb és legtisztább lelkesedést is lelohasztja a kenyérkérdés. Támogassuk tanítóinkat azon aktuális, méltányos és jogos követelésükben, hogy jövedelmük államsegély útján azon színvonalra felemtessék, mely a mai kor igényeinek és hivatalos állásuknak megfelel. A többi, sok fontos feladat mellett ebben is közreműködni egyik feladatát képezi az alesperesi hivatalnak. Tudom, hogy oly eredményt idáig nem mutathatok fel, amilyent sokan vártak és én magam is leginkább óhajtottam; ennek oka nemcsak azon emberi gyarlóságban keresendő, mely mindnyájunk közös osztályrészé, hanem leginkább azon ideges állapotomban, mely sokszor hivatalos teendőim pontos és lelkiismeretes teljesítésében akadályozott. Ezen állapotom a legutóbbi időben némileg javult, ami biztatásul szolgál a jövőre.

E reményben megköszönve az újra belém helyezett nagybecsű bizalmat, az alesperesi hivatal továbbviselésére Isten nevében újra vállalkozom, kérem azonban az igen tisztelt egyhm. közgyűlést, szíveskedjék a ns. és nt. elnökséget felhatalmazni, hogy egészségi állapotom rosszabbra fordulta esetén az alesperesi hivatalra új választást írhasson ki, hogy a megválasztott a hivatalt azonnal átvehesse, beiktatása pedig a legközelebbi közgyűlésre tartas-

sék fenn. Az igen tisztelt elnökségnek, kedves kar-társaimnak, nagyrabecsült világi urainknak, szere-tett tanító barátainnak és egyházunk minden buzgó tagjának nagyrabecsült támogatását továbbra is kérve, ajánlom magamat jóakaró indulatukba.

A közgyűlés — Graf József bonyhádi lelkész tolmácsolta változatlan ragaszkodása és bizalmának kifejezésével örömmel, szeretettel üdvözli kipróbált vezéreit. Örvendetes tény a választás eredménye; elismerés az elnökség eddig teljesített munkájáért, a multban szerzett érdemeiért, de ugyancsak fel-emelő buzdítás a jövőre nézve is. Terhes hivata-lukban az egyház és haza javára szolgáló munká-jukat Isten áldása kísérje.

5. Indítványoztatott, hogy az elnökség beikta-tása céljából szokásos egyházmegyei rendkívüli közgyűlés ezután mellőztessék; a beiktatás a rendes évi közgyűlésen történjék.

A közgyűlés az indítványt elfogadva, meg-bizza az elnökséget, hogy a hat év lejárta előtt a kellő időben intézkedjék a szavazás elrendeléséről.

6. Reichert Gyula lelkész, mint pénzügyi biz.-elnök, Lovik Kálmán és Polgár Dezső, mint rendes tanárok, leteszik az előirt esküt.

A közgyűlés szeretettel, bizalommal köszönti új munkásait.

Jegyezte:

Eősze Zsigmond

egyhm. e. főjegyző.

7. Olvastatott a főiskolai nagybizottság üléséről felvett jegyzőkönyv.

a) Az egyházmegyei közgyűlés a nagybizott-ságnak azt a határozatát, melynek értelmében az első osztályhoz párhuzamos osztályt állított fel, helyettes tanárok alkalmazása nélkül, óratöbblet-dijazás rendszere mellett, jóváhagyja és elfogadja; mégis megbizza a főgimn. igazgatóját azzal, hogy

a párhuzamos osztály felállítása folytán remélhető további államsegély mérvére nézve tájékoztatást szerezzen.

b/ A nagybizottságnak azt a határozatát, hogy a tápintézeti díjat évi 20 K-val felemelte, ugyan csak jóváhagyja és elfogadja azzal, hogy a felemelt díjrészlet az 1911—1912. tanév második felében lesz beszédendő.

8. A magyarbólyi egyházközségnek határozata a szórványokban lakó hivek megadóztatása tárgyában.

Az egyházmegyei közgyűlés az egyházközségnek ezen határozatát, mely szerint a szórványokban élő hivek házaspáronként 2—2 koronát és az állami adó 5⁰/₀-át kötelesek egyházi adó fejében fizetni — jóváhagyja.

Jegyezte :

dr. Berzsenyi Jenő

egyhm. v. főjegyző.

9. Tárgyalásra került Kovács József ráczkozári tanító kérvénye, melyben a f. évi rendes közgyűlésen elutasított azon panaszának ujrafelvételét kérelmezi, hogy Ráczkozár a törvényes minimumon felül még 1 öl fát szolgáltatson ki neki, minek támogatására egy régebbi hiványt s egy vármegyei közigazgatási bizottsági határozatot mellékel.

Kérelmező az egyh. törvény 329. §-a alapján törvénszéki utra utasittatik.

10. Olvastatott Szauerwein Jakab, ráczkozári tanítónak panasza, mely szerint Ráczkozár nem akar neki a bikali s tófői filiákkal való viszony új rendezése folytán előállott munkatöbbletéért kárpótlást adni ; kéri Ráczkozár újra elmarasztalását.

A panasz érdemleges tárgyalása, miután az úgy kellőleg előkészítve nem volt, a jövő évi rendes közgyűlésre halasztatik.

11. Következett az egyházmegyei bizottságokról szóló szabályzatok tervezetének tárgyalása.

Az idő előrehaladottságára való tekintetből a közgyűlés a tervezetek érdemleges tárgyalásába nem bocsátkozik s bizottságot küld ki a vélemények összegezésére, a tervezetnek ez alapján átdolgozására s a jövő rendes kgy. elé terjesztésére. A bizottság tagjaiul megválasztatnak: Eősze Zsigmond mint elnök, Wagner Ádám s Haffner Vilmos.

A lelkészek felhivatnak, hogy véleményüket december végéig a bizottság elnökéhez küldjék be.

12. Tárgyaltatott Müller Róbert f.-nánai lelkésznek azon indítványa: Mondja ki az esp. kgy., hogy az új német énekeskönyvet az iskolákba mielőbb kötelezőleg bevezeti.

Tekintettel arra, hogy a régi német énekeskönyv iskolai tankönyvnek már helyesírásánál fogva sem alkalmas, tekintettel továbbá különösen arra, hogy a régi énekeskönyv rationalista szerkesztői az erőteljes ősz protestans énekeket — így Luthernek hatalmas „Ein feste Burg“-ját is — eredeti alakjukból annyira kiforgatták, hogy alig lehet rájuk ismerni; tekintettel végül arra, hogy a régi német énekeskönyv legújabb kiadásába még egy urnapi — tehát teljesen protestans-ellenes ének is csempésztetett be,

az egyházmegyei közgyűlés elhatározza, hogy a jövő 1912/13. tanévtől kezdve az összes népiskolákban a régi német énekeskönyv helyett az új német énekeskönyv hozassék be német olvasókönyvvül s az összes német ajku iskolák tanítóit felhívja, hogy a jövő tanévtől kezdve az egyházmegye ezen határozatához alkalmazkodjanak.

Egyben utasítja az espereseket is, hogy egyházlátogatás alkalmával törekedjenek az egyházközségeket felvilágosítani, s arról meggyőzni, hogy az egyházmegyei közgyűlésnek az új német énekeskönyv behozatala tárgyában hozott határozata nemcsak helyes, célszerű és áldásos, hanem a val-

lás-erkölcsi élet emelése czéljából már elodázhatatlanul szükséges is volt, azért is ismerje minden egyházközség köteletségének az egyházmegyei határozat előtt tisztelettel meghajolni, annyival inkább, mert egyházmegyénk intézkedését és határozatát — a főlebbezők ellenében — az egyházkerületi közgyűlés is jóváhagyta.

Az elnökség felhivatik, hogy a nyomatási költséget a már engedélyezett törlesztési kölcsönnel a szerződés értelmében fizesse ki.

A pénzügyi bizottság pedig megbizatik azzal, hogy a jövő évi esperességi közgyűlés elé költségvetést és kulcsot terjesszen elé, hogy mi módon volnának az annuitások törleszthetők.

13. Gyalog István határozatot kér arra nézve, vajjon az egyes bizottságok helybeli tagjai is kapjanak-e napidíjat, vagy sem?

Az esp. kgy. kimondja, hogy napidíjban a bizottságok ülésén résztvevő összes tagok részesüljenek.

14. A jövő évi rendes közgyűlés helyeül a gyönki lelkes szives meghívása folytán

Gyönk tüzetik ki.

A közgyűlést főesperes buzgó hálaimája zárja be.

Kmft.

Szeniczey Géza
egyh. felügyelő.

Schöll Lajos
em. e. aljegyző.

Hitelesítik :

Horváth Sándor
főesperes.

Kurz István

Tomka Gusztáv
alesperes.

TÁRGYMUTATÓ.

Rendes évi egyházmegyei közgyűlés.

	Lap
Jelenlevők, isteni tisztelet — — — — —	3
1. Megnyitó beszéd — — — — —	4
2. Jegyzőkönyv hitelesítése — — — — —	5
3. Egyházkerületi képviselők választása — — — — —	5
4. Schöll Lajos indítványa — — — — —	5
5. Főesperes évi jelentése — — — — —	5
6. Alesperes évi jelentése — — — — —	59
7. Az egyházmegye tisztviselőinek és bizottságainak választása — — — — —	83
8. Pénzügyi bizottság jegyzőkönyve — — — — —	85
9. Népiskolai bizottság jegyzőkönyve — — — — —	91
10. Véleményező bizottság jegyzőkönyve — — — — —	101
11. Iskolai Nagybizottság jegyzőkönyvei — — — — —	108
12. Iskolai Nagybizottság jegyzőkönyve a 40,000 koronás államsegély tárgyában — — — — —	121
13. Számvevőszék évi jelentése — — — — —	125
14. Gyámintézeti bizottság jegyzőkönyve — — — — —	132
15. Alsónána anyásításának ügye — — — — —	135
16. Udvari „ „ — — — — —	136
17. Kaposszekeső „ „ — — — — —	136
18. Sárszentlőrinczi egyházközség indítványa — — — — —	136
19. Udvari egyházközség kérelme — — — — —	136
20. Énekügyi biz. elnök jelentése — — — — —	137
21. Porkoláb Gyula indítványa — — — — —	137
22. Szekszárd egyházközség jelentése az új magyar énekeskönyv bevezetéséről — — — — —	137
23. Gyöngk kérelme tégláégetőjének bérbeadása tárgyában	137
24. A jánosmajori fiókegyház szerződésének jóváhagyása	137
25. Tengeliczi fiókegyház szerződésének jóváhagyása —	138

	Lap
26. Szárazd egyházközség kérelme — — — — —	138
27. Wagner Ádám interpellációja — — — — —	138
28. Egyházmegyei közgyűlés köszönete üléstermek átengedéséért — — — — —	139
29. A jövő évi közgyűlés helye, gyűlés bezárása — — —	140

Rendkívüli egyházmegyei közgyűlés.

Jelenlevők, isteni tisztelet — — — — —	141
1. Ülés megnyitása — — — — —	142
2. Jegyzőkönyv hitelesítése — — — — —	142
3. Szavazatbontó-bizottság jegyzőkönyve — — — — —	142
4. Főesperes, felügyelő és alesperes székfoglaló beszédei	143
5. Indítvány az elnökség beiktatása tárgyában — — —	150
6. Reichert Gyula p. ü. biz. elnök, Lovik Kálmán és Polgár Dezső gimn. tanárok eskütétele — — —	150
7. Főiskolai bizottság ülésének jegyzőkönyve — — —	150
8. Magyarbóly egyházközség határozata — — — — —	151
9. Kovács József ráczkozári tanító kérvénye — — —	151
10. Szauerwein Jakab ráczkozári tanító panasza — — —	151
11. Egyházmegyei biz. szabályzatok tervezete — — —	152
12. Müller Róbert indítványa — — — — —	152
13. Gyalog István kérdése — — — — —	153
14. Jövő évi közgyűlés helye, gyűlés bezárása — — —	153

